

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadó hivatala:
József-körút 18. sz.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felolvasó szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

TÁRA kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Történelmi magaslatok.

Budapest, október 31.

(v.) Történelmi magaslaton mozog a magyar közélet, mikor a Habsburg-házból sarjadó magyar fejedelem nemzeti hagyományaink ragyogását s ősi alkotmányunk dicsőségét hirdeti trónjáról. Elnöki beköszöntőjében halás hódolattal emlékezett meg Apponyi Albert a királyi trónbeszéd e szavairól; s a népképviselőt becsbünyének céljával azt tűzte ki, hogy tárgyalásainak méltóságával, nemzeti törekvéseinek tisztaságával és erejével emelkedjék fel a királyi szózat színvonalára. Tagadhatatlanul a nemzeti föllendülés korszakát éljük Széll Kálmán kormányralépte óta. Szárnyuk szegődött a nemzetbontó ármányoknak, diadalmasan felülkerekedtek a nemesebb törekvések és biztatóan érvényesülnek a nemzet jobb osztói a szabadság megtisztult légkörében.

Teljessé ez a korszak gróf Apponyi Albertnek a parlament elnöki székebe jutásával lett. A közkormányzat nemesebb stíljé az ő révén fogja a parlament tárgyalásaiban is fogamatját kiküzdni. Részrehajlatlanság az ítéletben, idealizmus a felfogásban, rendületlen jogtisztet, a közszabadság féltékeny gondozása s a nemzet erkölcsi javainak szerető ápolása: ezek voltak eddigre gróf Apponyi Albert politikai jellemének uralkodó vonásai. Elmondhatjuk tehát, hogy Apponyi az új korszak politikai erényeit viszi fel magával az elnöki dobogóra. A Széll Kálmán lelkéből lelkedett hazelnök egyedül ez az egy ember lehetett egész Magyarországon. A közéletnek a kormányzat terén már befejezett erkölcsi és esztétikai megújodását egyedül Apponyi tudja megvalósítani a parlamentben. A feladat, amely reá vár, neki nem olyan nehéz, mint

amilyennek mások talán látják. Rajta kívül más tán meg se tudná oldani; de ő megoldhatja különösebb erőfeszítés nélkül. Mert az ő egész multja nem egyéb, mint gazdag tárháza a parlamenti viselkedés ragyogó példáinak. Viharok közepette is meg tudta őrizni méltóságos nyugalmát, a politikai szenvedélyek tombolása közben is lojális tudott maradni mindenha. Ellenfeleinek érveivel szemben ki-méletlenül tudott lenni a kegyetlenségig, de szándékaik becstületességét kétségbe nem vonta, cselekvésüknek rugóit meg nem gyanusította soha. Apponyi multja szolgál tehát tükrül annak, hogy milyenné kell válnia a magyar parlament jövőjének.

De vajjon sikerülhet-e a parlament erkölcsi és szellemi színvonalának ilyen nagy mértékű fokozása? Szabad-e remélnünk, hogy a képviselőház hangja és stíljé minden átmenet nélkül, rohamos hirtelenséggel ki tud vetni magából minden salakot s egyszerre meg tud finomulni? Tétovázás nélkül jogosultnak mondjuk ezt a reményt. Emlékeztünk vissza, mekkora kishitűség fogadta annak idején Széll Kálmán regneráló törekvéseit. Országszerte felhangzott a kétely, vajjon követni fogják-e a jogtűprásra nevelt hatósági közegek az új kormányzatot a jogtisztet nemesebb szférájába. Aki hittünk a nemzet jó csillagában, mosolygással fogadtuk akkor ezt a tépelődést. Tudtuk és vallottuk, hogy a brutális erőszak gyakorlására a közélet nem képes rá voltak ugyan szoríthatók, de ők lesznek a legboldogabbak, ha eszentul tartózkodniok kell minden törvényteltenségtől. És nekünk lett igazunk, az idealistáknak, akik szikla-szilárdul hittünk a lelkiismeret erejében s a nemzeti erkölcs magvának romlatlanságában. S előszedjük most is a mi áldott optimizmu-

sunkat s elúszván magunktól minden kételkedést, hiszszük erősen, hogy a parlament is szívesen fog szakítani az illojális szilajság homályos hagyományaival, a hang trágárságával, a személyes küzdelmekre való hajlandósággal, a pikantériák hajhászásával s a botrányok kultuszával. Az emelkedett felfogást az alantjárónál, a lovagias mérközést a ripakodásnál, a gondolatok tusáját a szenvedélyek ökölharcánál a magyar mindig többre becsülte. A parlamenti izlés pillanatra eltántorodhatott e szép hagyományoktól, de erős hitünk, hogy örömet fog hozzájuk visszatérni, mihelyt a parlament vezére s a tanácskozások vezetője vállvetve törekzenek e cél elérésére.

Gróf Apponyi Albertet a közbizalom kíséri a házelnök polcára. Idealizmusa tündöklően nyilatkozott meg ma ismét elnöki székfoglalójában. A magyar parlamentarizmusnak csakugyan abban áll a legnagyobb büszkesége, hogy a szólásszabadság védelmére tekintélyes jogkörrel ruházta ugyan fel az elnököt, de az elnöki hatalomnak nem bocsát rendelkezésére kényszerítő eszközöket. Az anyagias gondolkodás hívei talán hézagot látnak ebben, de igaza van Apponyinak, hogy ez a hézag a magyar parlamentarizmus legékezebb büszkesége. A magyar törvényhozás termében nincs szükség, nem is lehet szükség anyagi kényszer alkalmazására. Ezer esztendőn keresztül az erkölcsi eszközök eléggé hatékonyaknak bizonyultak ott s fogamatjuk a jövőben is be fog válni feltétlenül. Vessük jól a szívünkbe Apponyi székfoglalójának azt az emlékezetes mondatát, hogy a szabadság voltaképp nem egyéb, mint az erkölcsi javaknak és erkölcsi eszközöknek uralma. S vonjuk le ebből azt a becses tanulságot, hogy nemzeti szabadságunk addig marad ép, ameddig oltalmára be-

T Á R C A.

Halottak napján.

— Dal a kis Lenkéről. —

Kedves, vidám, szelíd leány volt!
Nemes vonások. Szép alak.
Elköltözött mult hervadáskor.
Nem messze. A szomszédba csak.

Nem messze!... Mégis úgy siratják
Szülők, barátok, mint a ki
Örökre elment! És a házban
Föl sem teritnek már neki!

Pedig kis Lenke nem hiányzik.
Érzem: kis Lenke visszajön!
Nagyon, nagyon sápadt az arca,
De mint rég, most is úgy köszön.

Jön vissza híven délből, este,
Jön vissza észrevétlenül.
Beáll a testvérek sorába
S a megszokott asztalhoz ül.

Mulat velünk. Bókolva hajlong.
Jó ismerősnek kezét ad...
S halvány, hideg, de bájos ajkkal
Csókolja meg papát, mamát.

Ha kedves anyját sirni látja,
Vigasztaló hangon beszél...

Bár hangja csak bűgő sohajtás,
Mint halk, enyésző esti szél.

Igy szól: „E könnyű édes nekem bár,
Mert szeretetnek jele az,
Mégis, mamám, engem ne gyászolj,
Ne szálljon értem bús panasz!

Én élek, bárha láthatatlan,
És várlak, várlak titeket,
Hogy boldogan járjuk be majdan
A nyílt, magas, szabad leget!”

Igen, kis angyal!... Járj fölöttünk
Ragyogva, mint a napsugár!
A míg az óra üt nekünk is,
S megyünk — tán nemsokára már!

Halálunk percén újra látjuk
Szép termeted, szűz ajkad!
S lelkünk is oly yig, könnyű lesz majd,
Oly halhatatlan, mint magad!

Ábrányt Emé.

Egy király halála.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Goda Géza.

I.

Mikor a Dalos Színház rettegett és nagytekintélyű kritikusat egy reggel felakasztva találták szobájában, asztalán összehajtott papírlapokat találtak. Barátai azt hitték, hogy utolsó rendelkezéseit írta meg a szerencsétlen ember,

vagy legalább végzetes tette felől adott bennük fölvilágosítást. Nem volt egy szó sem bennük mindezekről. Csak egy történetet hagyott hátra, szegény. A történet így szólt:

Valamikor régen volt egy király, aki nagyon hatalmas volt s élők, holtak felett korlátlanul uralkodott. Csak intenie kellett s ezernyi csatlós futott legott, hogy kívánságai teljesüljenek. Udvarában nagyon sok szép és ifjú leány lakott s mert olyan hatalmas király volt, hizelegtek neki az asszonyok is. A palotája ablakából látni lehetett a nagy parkot, melyben sötétzöld-lombú fák virultak s a kigyózó utakon csillogott az aranyos fővény. Hatalmas szökőkutak egyre ontották színes sugaraikat s a hűs babokban nagy és kis aranyhalak evickéltek. Esténként, mikor feljött a hold s illatoztak a karesu száron fesledező virágok, a király kiúrta palotája ablakát s az ablakmélyedésbe lépett, ahol gyönyörű mivű cimbalom állott. A cimbalmon ezüst hurok, az ezüst hurokban bánatos, epedő dalok, a dalokban sovargás és szerelem volt. A város leányai és asszonyai lélekzetüket visszafojtva hallgatták az ablakok alatt s így szóltak egymásnak:

— Csitt! A király cimbalmozik!

Mikor még olyan nagyon szépen tudott játszani a király, nagyon fiatal volt s szőke, göndör haj simult a fejére. Szeme kék volt, ajka fölött kis, finom bajusz, mely még soha sem ért asszonyajakhoz. A király anyja, akinek fehér volt már a haja, mintha sok vékony ezüst cimbalomhurból szőtték volna, csöndesen üldögélt a szobában, csipkés fehér zsebkendőt tartott a kezében, a kezét pedig a fekete selyem-szoknyás ölében nyugtatta. Este volt már s az öreg királyasszonynak csak a hófehér keze, a kezén nagy gyémántos gyűrűje látszott. A fiatal király pedig az ablakmélyedésben ült a hangszere mellett s miközben nagyon bánatosan játszott rajta s minden vágyódása zenge a hurokon, szinte érezte, mint hullámlizik odalant a gyönyörű asszonyok koble, mint fojt-

érhetjük a morális tényezők alkalmazásával. Apponyi lelkesedésének egész hevével ragaszkodik az erkölcsi tényezők diadalmas fogantatásához; s midőn ma gyújtó ékesszólással hirdette azt az ígét, hogy a népképviselőt önérzete és függetlensége meg fogja szilárdítani a nemzet szabadságát és hatalmát, falengető taps zúdult fel a képviselőház valamennyi padjáról. Az új korszak megüszült szelleme, ideális felfogása, erkölcsi lendülete vitte fel Apponyit a parlament előtti székebe. Mélységes műveltsége, gazdag tudása, hajthatatlan igazságszeretete, finom tapintata és feltétlen tekintélye azzal biztatja a nemzetet, hogy parlamenti közéletünk csakugyan történelmi magaslaton fog ezentul mozogni s kristálytisztaság forrásává lesz a nemzeti közszellem erkölcsi és intellektuális megújulásának.

Az új elnök.

— A képviselőház mai ülése. —

Budapest, október 31.

Annak a karavánnak, mely ma elindult, hogy Apponyi napjának ragyogásában gyönyörködjék: hosszú és fásrózó sivatagot kellett járnia. Tíz óraker kezdődött az út s kettő régen elmúlt, mikor az Apponyi napja tündöklőve bukkant fel a szemhatáron. Odáig végtelen szavazások sárga homokja jelezte az utat és sárga, lélegzetfójtó volt a levegő is. Szegény nagy karaván majd eltűnt a sivatagban, de azért egy se dőlt ki az igazhívók közül. Etlén-szomjan (akár bizonyos jázberényi választók) vártak a karzaton és vártak a völgyben. A karzati asszonyok egyszerűen napokig is vártak volna. Egy se mozgott a helyéről — pedig a harmadik órában az a hely már nagyon kellemetlen volt.

Már a völgy igaz hívőinek könnyebb sor jutott. Először szavazhattak elnökre, alelnökökre, jegyzőkre és háznagyra, ami jobb szórakozás hiányában mégis csak valami. Másodszor pedig, ha elunták a teremben, kihúzódhattak a folyosóra, a buffetbe. S a buffetben a testüknél, a folyosón a lelküknél jutott némi táplálék. Nem akar a buffet kisebbitése lenni, hogy a lelküknek jutott a jobbik táplálék.

A karaván megpihent a folyosón s néhány buzgó sejk előszedte a mesés iszákját, amelyikből mindig kerül egy pár épületes, tanulságos mese.

De talán nem is mind mese az, csak úgy hangzik...

(Mese a mézről.)

A legöregebb sejk mesébe fogott. Volt egyszer egy kalifa, akit Allah nem éppen a legjobb nagyvezérrel áldott meg. Hiszen nem esalta meg, hazugságokkal se ámitotta a kalifát a nagyvezér, de arról az egy emberről, aki nála jobb nagyvezér lehetett volna, mindig csak gyonyos meséket mondott a kalifának. Akármint csinált az az egy, a nagyvezérnek való: a hatalmas nagyvezér mindig a maga kedve szerint főtötte le a kalifa előtt.

Egyszer híre kél az országban, hogy az a kigunyolt ember — idealista.

— Miért idealista? — kérdezte nagyvezérétől a kalifa.

Ravaszu mosolygott a nagyvezér.

— Azért idealista, mert az embereket isteneknek nézi s a kalifát csak embernek. Tegnap azt mondta Hasszán, a vargának, hogy porig szeretne alázkodni előtte, mert Hasszán csinál valamit, a kalifa semmit se.

A kalifa azt felelte rá:

— Nem idealista az, hanem veszedelmes ember.

— A te böcseséged jobban lát, mint az én gyöngeségem — szólalt alattomosan a nagyvezér. Bizony igazad lehet, hogy veszedelmes ember, de Hasszán és valamennyi varga megesküszik rá, hogy az az ember idealista.

Nevetett magában a nagyvezér és egészen kedvére volt, hogy valahányszor szárnyára vette a hir az idealistát, a kalifa mindig kelletlenül ráncolta össze a homlokát. Tetszett a nagyvezérnek, hogy aki csak neki lehetett volna veszedelmes, azt a kalifa az egész országra nézve veszedelmesnek tartotta.

Történt aztán, hogy a ravasz nagyvezér megbukott s aki utána következett, nagyon böcsületes ember volt. (Mert azért nem olyan ritka ám a böcsületes ember.)

Az új nagyvezér azt mondja a kalifának:

— Allah áldása legyen rajtad és házadon. De ha a nép áldását se veted meg, emeld fel magadhoz az idealistát. Ha magad megtisztelsz és tisztességedbe is ülteted, a szerint fog téged is megítélni a nép.

A kalifa gyanakodva szólt:

— Az idealista? Hiszen az veszedelmes ember!

S a király egy darabig elhítte, pedig érezte, hogy cimbalma már nem szól úgy, mint egykor. Ami láng, vágódás, forró, tüzes szerelem volt dalaiban egykor, az mind elszállt belőlük. Az asszonyok vitték el magukkal. Valamennyi avval jött, hogy a szívet hozza, pedig csak a szívet akarta elvinni szegény királynak s valamennyi a király nóátit dicsérte, pedig éppen a dalok lelkét lopkodták el tőle.

Szegény királynak már semmi tűz sem volt a dalaiban, hangszere csak hurokból és fából állott, de lelke nem volt. Tudtamár, hogy csalják és hogy csak hasznosítják. Egy darabig boldog volt evvel is, hízelt neki ez is, demikor csendesen és nyugodtan gondolkodott a dolog fölől, belátta, hogy mindig csalókat, mindig lopták, legszebb dalaiból elvitték a legnemesebbet, a szikrát s avval a saját érdekük tüzeit élesztgették.

Ekkor történt, hogy a király megegyeszer boldog akart lenni. A palota előtt sétált. Hátra tette a kezét s fűtődésett.

— Még egyszer — gondolta — még egyszer megpróbáljuk.

A palota előtt a silbak feszesen állt egy helyen s szalutált. Odébb egy öreg kertész nyirbálta a bokrokat. Az öreg levette a kalapját s mélyen meghajította magát.

— Hát te, öreg? ... kérdezte a király.

— Elek, felség.

— Van-e családod?

— Nincs más, csak egy lányom, hanem az fölér tíz családdal is. Szép, jó, egy kicsit széles, de illik az a lányok.

A király mosolygott.

— Szép?

— Nem dicsérem a magam lovát. Magyar ember vagyok. De meg kell vallanom, hogy annál szebb nincs is ebben az országban.

— Hogy hívják?

— Piroskának.

A negyvenéves királynak valami gondolata támadt. Odahajolt a rózsák fölé, leszakított egy rózsát s így szólt:

— Nem az. Csak jobb ember a többinél.

— Hogyan lehetne jobb a többinél, mikor az embereket isteneknek nézi s a kalifát csak embernek?

Az új nagyvezér gondolkodott és így felelt:

— Ha az embereket isteneknek nézi s a kalifát csak embernek, akkor a kalifát is isteneknek nézi, mert ő is ember. Jobb a többinél az idealista, mert a többiek az embereket barmoknak nézik s a kalifát embernek, akit az orránál lehet vezetni. Aki az egyszerű embert is legelőbbre becsüli, az a kalifát sem alázza meg gondolatában. Különböben pedig, oh nagy kalifa, mesét tudok az itéletek különbözőségéről. Neked azt mondta valaki, hogy nevezd veszedelmesnek, akit a nép idealistának mond. Az én meséből meghallod, hogy ugyanazért a cselekedetért mondhatnak valakit zsugorinak és böcsületesnek. Ali, a kereskedő, mézet mért a boltjában reggeltől estig és soha az újját meg nem nyalta mérés után. „Vén zsugori” — mondták rá a szomszédai, mert az a méz, ami valakinek az ujjaihoz tapad, miért veszzen kárba? De mást mondott a kádi. „Ali böcsületes ember, mert ezen a világon minden hasonlatos a mézhez, mindenből tapad valami az ember ujjához s aki a kimért méz után megnyalja az ujjait, más pártkánál se veszi nagyon szigorúan!” Így szólt a kádi. S én azt mondom, böcsü kalifa, hogy az idealistát úgy nevezhetik veszedelmes embernek, mint zsugorinak a nagyon böcsületeset.

A kalifa estig magába mélyedt, aztán hívatta — az idealistát.

A sejk (folyosói gyaur volt) a mese végeztével csak annyit mondott még:

— Egyszer el kellett következnie az Apponyi napjának, akármilyen ellentétesen álltak vele. Vagy tán éppen azért...

A karaván tovább ment a sivatagban. És unatkozott. A mesés iszákjából nemsokára új történeteket kellett kiszedni. De ezek már nem voltak napkeleti mesék, hanem — magyarok.

(Egy politikai mese.)

Mese vagy nem mese? — talán az se tudja, aki a fáradt karavánnak a folyosón mesélte.

— Ha van Ugron-párt Ugron nélkül, mért ne lehetne Kossuth-párt Kossuth nélkül? Tudjátok meg, hogy Kossuth Ferenc a tegnapi pártkonferencián — lemondott az elnökségről s talán a pártot is ott hagyja.

— Vidd haza, öreg. Tűzze a keblére.

Az öreg hazavitte a rózsát, a leány azonban nem tűzte a keblére, hanem elhajította.

— No leány, — mondta az öreg — nagy baj lesz ebből.

— Nem lesz, — mondta a leány kacagva. Van énnekem, aki rózsát hozzon, nem kell a királyné.

Mikor a király meghallotta, hogy a leány nem tűzte ki a piros rózsát, nagyon megharagudott. Magához hívatta a leányt s a hatalmát akarta éreztetni vele.

Piroska nevetett.

— Király ur, — mondta, — ne is akarjon bántani engem. Nem szeretem én felségedet, nem is csókolhatom hát meg.

— Akkor becsukatlak. Tíz katonával vitelék el, kövön fogsz háltni, viznél, kenyérnél nem kapsz egyebet.

A leány sirt egy kicsit. A köténye sarkával törölgette a szemét, de azért ráütött a király kezére, mikor az meg akarta csipni az arcát.

— Becsukatlak, becsukatlak! — kiáltotta a király haragosan s kiküldött az öröknek.

Az örök aztán megköszönték a leány kezét. Szegénykének csak éppen annyi ideje volt, hogy odaszólt a királynak:

— Nem király az már, akinek erőszakra van szüksége.

Szegény felség föl s alá járt a szobájában. Az ablakhoz lépett, aztán a cimbalomát nézegette. A szép, fehér hurok rozsdások voltak s egy nagy, vastag húr összezsugorodva feküdt rá a többire. A király letépte a húr s egy darabig nézegette. Aztán végignézett a park fái fölött, a szökőkutakon, a szép, sima márványoszlopokon s nagyot sóhajtott.

Odalent esőnd volt. A szép asszonyok mind eltűntek már.

— Igaza volt, — mondta magában a király. Csöndesen fölakasztotta a cimbalom húrját egy szögre s aztán a nyakára illesztette.

ják vissza lélekzetüket s látta, amint nagy, fekete szemükből sziporkázva száll ki a tűz.

A királyné csöndesen ült a nagy karosszékekben s mivel nagyon öreg volt már, nem érdekelték a dalok. Elaludt s szinte hallható volt, mikor lélekzetet vett. A király most abbahagyta a játékot s az erkélyre ment, ahol hadsegéde, vén és bozontos bajszú katona támaszkodott neki a vasrácsnak.

— Szépen játszott, király ur — mondta. A kis király hallgatott.

— Sok szív volt a nótában. Talán szerelmes, felség?

A kis király bánatosan nézett el a park fái fölött.

— Csacsi vagy, öreg.

— Egy kis szünet volt, míg végre az öreg ujra megszólalt:

— Pedig kapna felséged minden ujjára százat is.

A kis király óvatosan nézett be az ajtón. Az öreg királyné azonban csöndesen aludt s a csipkekendő még most is a kezében tartotta.

— Hát szeretnek azok engem?

— Imádják, király ur. Bolondulnak, mondta az öreg szárnysegéd s intett a keztyűs kezével.

Lábujjhegyen ment végig a szobán, vigyázott, hogy ne csikorogjon a kilincs s néhány pere mulva hallatszott, amint suttogva beszélt az asszonyokhoz.

Odafönt pedig, a nagy szalonban, az öreg királyné megmozdult a fotelban s ekkor kihullott öléből a fehér csipkekendő.

II.

A király negyvenéves lett, édes anyját is rég eltemette már s az öreg szárnysegédet is kivitték a temetőbe. A cimbalom még mindig ott állt az ablakmélyedésben, de a hurjaiban már nem volt semmi vágyakozás.

Sok, sok asszony járt a királyi palotába s mindannyian így szóltak a királynéhoz:

— Felség! Művészete tett rabbá.

Nagyot nézett a karaván.

— A dolog úgy esett, hogy Kossuth Ferenc, aki mindig európai ember volt s az érdemet nem pártszínezet szerint nézi, bizonyosra vette, hogy gróf Apponyi Albert ellen a függetlenségi párt se fog ellenjelölést állítani. Hogy gróf Apponyi legyen a házelnök: toszott a szerencsés idea Kossuthnak; azt hitte tehát, a pártnak is tetszeni fog. Aztán nem tudta a pártot kapacitálni a tegnapi konferencián. Annak Komjáthy Béla inkább kellett, mint Apponyi. Ez bántotta annyira Kossuth Ferencet, hogy — lemondott.

Igaz-e? Nem-e? Ki tudja?

Egy bizonyos, hogy harminc szélbali ma Komjáthyra szavazott, ugyanannyi kormányparti pedig később, mikor a jegyzőket választották — a *harienyamadragós székelyle*. Tromfra tromf.

— Egyik se izléses! — gondolhatta Kossuth Ferenc, aki előjött ugyan a Házba, de tartózkodott a szavazástól...

(Mese a jól őrzött jelötről.)

A harmadik mesében is van szerepe Apponyinak.

Egyszer csak, úgy egy óra tájban azt mondja valaki:

— A jászberényi petíció csakugyan beérkezett a Kuriához!

Lett nagy sugás-bugás a folyosón. Jaj, ha Apponyi megtudja? Még tán érzékenyen veszi ezt a frivol csínytevést és nem jön le az elnöki szobából, ahol most várja be a Ház megalakulását! Még megteszi a jászberényi garabonciásoknak azt a szívesseget, hogy komolyan veszi őket és nem foglalja el az elnöki széket, míg elégtételt nem kapott! Jaj, csak legalább estig meg ne tudná!

Igy okoskodott és zsi bongott a folyosó. Egy fürgő újságíró elszaladt a Kuriára, husz fürgő képviselő fölszaladt az emeletre — Apponyit őrizni. Hogy senki hozzá be ne juthasson, aki idő előtt árulná el a titkot.

S a folyosón folyt az izgatott diskurzus:

— A jászberényi komédiások jól rendezték a dolgot, de fölsülnek vele!

— Gyanus ember be nem jut Apponyihoz!

— Őrzik a mi embereink!

— Nem kell félni!

Közben azt kolportálták a folyosón, hogy a miniszterelnök egy hasonlattal tört palcát a jászberényi petíció fölött. Azt mondta volna, hogy a korelnök már kihirdette, hogy Apponyi mandátuma tiszta és igazolva van, amelyik gyerek pedig már világra jött, azt visszatesszük neki még a jászberényi angyaleszínálók se tudják.

— Igaz! — mondták rá a hívők.

De csak tovább is vigyázták, őrizték Apponyit, hogy fülébe ne jusson a rossz hír.

Mig meg nem jött a Kuriáról az újságíró:

— Mese a petíció! Nincs beadva. Legalább még nincs...

(Mese egy asztalról.)

Ezt a mesét a karaván a buffetből hozta. De ez nem is mese.

Van ott a buffetben egy hosszú asztal, két ablak alatt, a trafikos lány és az italos lány között. Históriai asztal. A körül üldögéltek esztendőken keresztül Tizza Kálmán, Szilágyi Dezső, Pulszky Ágost, Janicsáry Sándor, Gajdri Ödön és Urbanovszky Ernő.

Ma — egyikük sincs a t. Házban.

Asztal megmaradt, a társaság eltűnt. Ki a parlamenti szemhatárról, ki egészen.

S új emberek nevetgélnek a helyükön...

(Mese a száraz kenyérről.)

A karaván még egy pillanatra megpihent a buffetben. Sokáig tartott az ut a sivatagban.

Hát mit lát? Ilyen pusztitást nem végeztek a buffetben az emlékeztető éjszakai ülés óta. Megélték ott mindent és hálát adhat az istennek Drechsler, hogy őt nem ették meg. Egyébként azonban ideális pusztítás esett. (Ez a vendéglőszempont.) Egy óra után, aki korhelylevesért, boldognak vallhatta magát, ha szódarvizet kapott. Nem volt már se hus, se hal, se leves, se ital. Kenyér volt, az is csak száraz.

Akkor robog le a karzatról gróf Apponyi Gyula:

— A komtessek éhen halnak a karzaton. A föld alá is kérek egy pár sandwichet.

Éppen csak hogy a föld alá kapta. A vendéglős és három pincér a föld alatt, homályos folyosón elcsúszott a szomszéd utcába s hoztak sonkát, zsemlyét. Az udvarnagya fia nyole sandwichet vihetett a komtesseknek.

Őt perc múlva visszajött.

— Éhen halnak. Még nyole sandwichet kérek.

De már nem volt. Még a szomszéd utcában sem. A komtessek csak száraz kenyert kaphattak, de — száraz kenyér mellett is kívárták, míg a sivatag végéről derengeni kezdett az oázis: Apponyi napja...

*

S most vége a mesének — két óra elmult. A t. Ház megalakult. Fabiny Theofil jelentést tesz, köszönetet mond, (az éljenzésekért a néppárti Szűllő Géza hajlong meghatottan) aztán oldalt megáll a dobogón, hogy ott várja be gróf Apponyi Albert megérkezését.

A folyosóról riadó éljenzés tör be. A dobogón megjelenik gróf Apponyi Albert.

Oh, micsoda taps, micsoda megható éljenzés! Percek mulnak és a völgyben csak a tapsra emelt kezek látszanak. (Ezeket a kezeket is másért emelték azelett!) Tapsol még az is, aki az imént Komjáthyra szavazott. Es tapsol talán az a két angyal is, aki Apponyi mögött az ország címerét tartja. A többi angyal, a karzati, okvetlenül tapsolt.

Aztán, mint az orgona, felbugott az Apponyi csudás, meleg hangja. Csudásan tisztá a hang, csudásan tiszták a gondolatok, amiket közvetít. Ugy kell lenni, hogy formai szépség és politikai tisztaság még ilyen harmoniában alig ölekezett, mert az egész völgyet egyszerre kell látni, hogy a hatás meg ne téveszsen. A legszélsőbb bal ugyanis éppen úgy tapsolt, mint a legszélsőbb jobb. Mindenki csak elragadtatással szívtá magába ezt az új zenét — nem, ezt az új levegőt. Mert több volt ez muzsikánál. Ez levegő volt, éltető.

Lenn a völgyben egy boldog, mosolygó arabon tükrözött legszebben a hatás: a miniszterelnökében.

Ha ez az arc szólott volna, e pillanatban azt mondjá:

— Ez szerencsés sugallat volt!

Ha a többi arc felelt volna, e pillanatban az egész Ház átszólt Széll Kálmánhoz:

— Ezt jól csináltad!

De a miniszterelnök is, a Ház is, a karzat is — egyben az ország is csak élvezte az új elnök beszédét s mikor a meghatót, rajongó hallgatóság fölött állva, Apponyi megtalálta a legcsudásabb befejező akkordot, mikor átszellemülve fohászkodott, hogy valamint a trónon föltámadt a nemzeti királyság legszebb napjainak emléke, azoképpen ujuljon meg a t. Házban is a parlament legdicsőségesebb korszaka: — akkor a kivánságot már a megvalósulás követte, mert már meg is ujt az a legdicsőbb korszak. Ilyen szépnek a parlamentet ez a generáció még nem látta.

... Végtelen sivatagot járt a karaván, — de nem hiába járta. Ez a pillanat megérte az utat. Még talán másodszor is elszánnák magukat a komteszek, hogy ilyen gyönyörűségért cserébe — száraz kenyert egyenek. Meg kellene kérdezni...

A képviselőház ülése október 31-én.

— Kezdeté délelőtti 10 órakor. —

Korelnök: Fabiny Theofil.

Korjegyzők: Baross János, gróf Csekonics Gyula, gróf Wilczek Frigyes, gróf Bethlen István, Szűllő Géza, Borbély György.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Hegedűs Sándor, Ploss Sándor, Cseh Ervin, Wlassics Gyula.

Elnök: Az osztályok jelentéseinek alapján tudatja, hogy 425 megbízólevél rendben taláztatott, 4 ellen eddig kérvény érkezett be; 16 formai kifogás áll esett. E szerint 425 mandátum a szokásos 30 nap fenntartása mellett igazolatott.

Az elnöki tisztségre 282 szavazat adatott be. Ebből gróf Apponyi Albert kapott 242. Komjáthy Béla 36, Justh Gyula egy szavazatot, 3 lap üres volt. E szerint gróf Apponyi Albertet 20 szavazattöbbséggel a Ház elnökévé választotta. (Ellel éljenzés és taps.)

Alelnökök: Daniel Gábor 195 és Tallán Béla 184 szavazattal. Barabás Béla 39, Tóth János 38 szavazatot kaptak.

Jegyzők: Dedovich György 201, gróf Esterházy Kálmán 201, Illyés Bálint 165, László Árpád 199, Molnár Antal 200 és Nyegre László 200. Makkai Zsigmond 29 szavazatot kapott. Háznapgyá Csévossy Bélát választották 199 szavazattal.

A korelnök és a korjegyzők elhagyják helyeiket, gróf Apponyi Albert és az új jegyzők foglalják el az elnöki emelvényt.

Az elnök székfoglalója.

Gróf Apponyi Albert: Tisztelt képviselő urak! (Hosszantartó, szünni nem akaró lelkes éljenzés és taps.) Midőn bizalmuk az elnöki tisztet reám ruházta, kitüntetésben részesítették, amelyről nagyobb, hivatásban, amelyről magasabbat nem gondolhatok. A kitüntetésért, amelyben osztoznak igen tisztelt elnökökreim, az ő nevükben is, szívem mélyéből köszönetet mondok, a hivatásnak velük együtt lelkiismeretes akarattal szenteltem egész erőmet. Talán fel fog emelni feladatunk magaslátára az a rajongó lelkesedés, amelyvel ősi alkotmányunkban a nemzet hatalmas politikai géniusának legesodátosabb művét bámulom és az a törhetetlen hit, amelyvel a parlamenti intézményekhez, különösen pedig azok népképviselői tényezőjének hatalmi állásához ragaszkodom, mert ebben látom egy a politikai szabadságnak, a nemzeti önkormányzat gondolatának, mint közjogi önállóságunknak legerősebb biztosítékát. Azok a föltételek ugyanis, amelyekhez a parlamenti kormányforma a fejedelmi jogok gyakorlását köti, egyfelől azok állandó összhangját biztosítják a nemzeti akarattal, másfelől lényegileg és formailag elkülönítik a magyar királyi jogkört attól a jogkörtől, amelyvel ő lelsége mint más országok fejedelme bir; általuk nyilvánul meg tüztesen a magyar királyi hatalom önálló közjogi személysége és ezzel a magyar korona függetlensége. (Ellel éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Nem csoda tehát, hogy e nemzet oly szívszón küzdött alkotmányának parlamenti átalakulásáért és hogy most is. eltérőleg attól a szkepticizmustól, mely a parlamenti intézményeket másutt környékezi és mely a reakcionárius irányzatok olcsó szélesmedkedésének valóságos divatcikkévé vált. föltett nemzeti kínokért őzi ez intézmények és szorgos munkával fáradozik azok súlypontjának, a népképviselőnek megerősítésén, hogy gyökereiben, tudniük a néptől való függésben, mint működésében — tudniük minden egyéb tényezőitől való függetlenségében. (Általános ellel éljenzés és taps.)

Az én politikai életemnek is ezek az alapvető meggyőződésai, melyek elhatottak agyamból szívembe, átmétek húsomba és vérembe egy harmincéves képviselő pályá harcáiban és tapasztalásaiban. Aki ezeket telte lép az elnöki poltra, annak itt csak egy gondolata lehet: aképp viselni tisztjét, hogy e népképviselői kamarának méltósága megőrvassék, tekintélye gyarapodjék, hatalma növekedjék. (Ellel helyeslés.)

Becsületes szándékom tudatában teljes bizalommal lépek e nagy elők szolgálatába, bízva mindenek föltött lsten segítségével, bízva e szék dicső hagyományában, bízva e Ház minden egyes tagjának támogatásában. (Eljenzés.)

(Szilágyi emléke.)

Az elnöki szék hagyományait érintve föl idéztem a Ház előtt Szilágyi Dezsőnek soha nem muló emléket, akinek nagysága egyaránt kimagaslott az ellenzéki vezér, a kormányférfi és a kormányt támogató egyszerű képviselő szerepében, de bizonyára sehol sem tündöklött nagyobb lényben mint ezen a helyen. Közvetlen elődömrre nem mondhatok nagyobb dicsőretet, mint ha kiemelem azt, hogy e nagy hagyományok ionala az ő kezeiben meg nem szakadt (Eljenzés.) és nekem nem lehet e helyen méltóbb ambícióm, mint azok fenntartása és érvényesítése. (Ellel helyeslés.)

(A szólásszabadság.)

A Ház minden tagjának támogatására pedig azért számítok, mert lehetetlen, hogy egyet ne értsünk mindnyájan a népképviselő magas hivatásának felfogásában és hogy át ne érezzük e hivatás teljesítésének föltételeit, amelyek föltött öröködni nemcsak az elnököknél, de mindnyájunknak feladata. (Általános helyeslés.) E föltételek elsősé és egyáltalán a törvényhozó testület lételve a szólásszabadság; dicső elődeink nagy küzdelmek árán vívták ki annak törvényes biztosítékait, rajtunk áll e vívmány megbecsülése és tényleges életben tartása.

De magánál a szabadságnál nem csekélyebb fontossággal bír a szabad cselekvés erkölcsi korlátainak megtartása; (Ugy van!) ez minden szabadságnak, tehát a parlamenti szólásszabadságnak is létörvénye. A házszabályok elvi fontosságú rendelkezései nem is tartalmaznak egyebet, mint egyfelől a szólásszabadságunk biztosítását, másfelől azon erkölcsi korlátok meghatározását, melyeket e szuverén testület lelkiismerete föltösmert és függetlenül kodifikált önönmagának, (Igaz! Ugy van!) A házszabályok végrehajtásában kötelességem lesz egyfelől a nyilatkozási szabadságot mindenkinek, a legfőbbé kisebbeknek, a legelszögtetlebb, sőt a legellenszenvesebb vélemény számára is egyformán biztosítani. (Általános helyeslés.) másfelől pedig e szabadság önalkotta korlátait a parlament minden tényezőjével, a leghatalmasabbal egy, mint a leggyengébbel szemben egyaránt érvényesíteni. A Ház pedig saját hatalmi állásának alapját rongálná, ha e feladat teljesítésében az elnökséget nem támogatná, (Igaz! Ugy van!) ha akár túrlétszámúval a szólásszabadságot, akár fegyelmeletteléssel annak önalkotta korlátait megtámadná. (Igaz! Ugy van!) Ha tehát olyan pillanatokban, midőn egyesek és pártok talán jogosult érzelmek hatása alatt e szabályokon áttörni készülnek elnöki tisztem jogait amily szigorú pártatlansággal, épp olyan határozottsággal érvénye-

sitem; jussom a ház minden tagjának eszébe, hogy ezt egyedül a népképviselői kamara ténylegesnek szolgálatában teszem (Általános zajos éljen és taps.) és legyen minden muló szenvedélyű erősebb azon intézményekhez való ragaszkodásunk állandó szenvedélye, amelyeken nemzeti létünk és szabadságunk biztosága nyugszik. (Zajos helyeslés balföld.)

(Az elnök hatásköre.)

Azok a házszabályok, amelyek a jelen országgyűlésen lépnek először érvénybe, több oly újítást tartalmaznak, amelyek az elnöki hatáskört érintik. Ezek közt legfontosabb az a feladat, amelyet az öszszelérhetetlenségi törvény végrehajtása körül biznak az elnökségre; értem a ház azon tagjainak megjelölését, akikből esetről-esetire sorshuzás útján alakítanak az öszszelérhetetlenségi titól bizottságok. E feladat kötelességszerű teljesítésénél, amint a felelősséget egyedül, viselem, úgy minden idegen befolyás és idegen tekintet kizárásával fogok eljárni. (Általános helyeslés.) Kiindulási pontom az a szilárd hit, hogy a ház minden tagja ezt a bírói tisztet, ha annak gyakorlására meghivatnék, bírói szellemben fogja gyakorolni. Ki van tehát zárva, akár a bántó mai özésnek gyanúja, akár a kivételes bizalom nyilvánításának gondolata. A mai névsor öszszelírásánál meggyőződésem szerint két vezérszempontnak kell érvényesülni: egyrészt a kisorsolás esélveivel szemben is a lehetőseggel biztosítani a judikatura egyöntetűségét, másrészt a közvélemény minden árnyalatát megnyugtatóan a törvénynek a törvényhozó akarata szerinti végrehajtása iránt. En ez ügyben kizárólag ezt a két szempontot fogom legjobb tudomásom szerint alkalmazni.

A házszabályok egyéb újításai szigorubb intézkedéseket tartalmaznak a rend súlyos megzavarásának, az elnökséggel szemben tanúsított állandó ellen-szégűdésnek eseteiben, a nélkül azonban, hogy e szigorú intézkedések végrehajtására kényszereszközökről gondoskodnának.

(Erkölcsei hatalom.)

T. képviselőtársaim! En a látszólagos házagot házszabályainkban szívesen látom: a magyar parlamentnek egyik hagyományos dicsősége az, hogy a vitakozási szabadság korlátainak, a legyelem külső eszközeinek legkisebb mértékű birt minden európai parlament közt és hogy mégis a politikai fegyelmesség, a vitakozási formák tisztesség és a munkaképesség tekintetében egyiküknek sem állt mögötte; bizom abban, hogy együttes törekvéssel lenn fogjuk tartani ezt a nemzeti dicsőséget, holt betűvé fogjuk tenni ama szigorú intézkedéseket, de teljesen bizom abban is, hogy amennyiben azok alkalmazásának esete mégis előfordulna, végrehajtásukat minden kényszereszköznél natályosabban biztosítaná azt, a becsületbeli kötelezettség amelyet az új házszabályok megalkotásakor az öszszes pártok képviselői vállaltak és amely a háznak az előadói székből tudomására is hozott. Ez csupán erkölcsi biztosíték; de abban a testületben, mely a nemzet szabadsági jogainak legjobb képviselője, ne is érvényesüljön soha más, mint erkölcsi hatalom; mert mi a szabadság egyéb, mint az erkölcsi erők uralma? (Elnök helyeslés.)

Ebben az igazságban foglaltatik — ha úgy akarják nevezni — az én elnöki programom; ez az az irányelv, amely szerint a parlament tanácskozásait vezetni kívánom, hogy felelősségek arra a történelmi magasságra, amelyre a korona helyezkedett, midőn az országgyűlést megváltó legmagasabb trónbeszédben igazán királyi szavakkal állította elént vezérszempontokat: történelmi hagyományainkat, ősi alkotmányunk dicsőségét, nagy nemzeti hivatásunkat, a magyar állam kiépítésének szünetelést nem tűrő feladatát. (Általános zajos helyeslés és taps.)

T. képviselőtársaim! Midőn a trónon megjűlnak a nemzeti királyság legszebb emlékei, utjanak meg a parlamentben is országgyűléseink legdicsőbb hagyományai; (Elnök éljen.) folyjon itt nagy eszmék nemes harca, erős meggyőződések edző mérkőzése, de éreztessé magát mindenkor szeretett királyunk által birtetett ama nemzeti eszmék egységesítő hatása és legyen küzdőleimnek elmérgesedésének minden házszabálynál erősebb gátja. Ez az az erkölcsi erő, amely legyelemezni fogja vitakozási szabadságunkat és én csak akkor fogom érezni, hogy elnöki hivatásomnak megfelelek, ha ezt az erőt tudom egész hatályában képviselni és mindnyájuk öntudatában folyton ében tartani.

Midőn tisztelnem ily szellemben való teljesítéshez kérem képviselőtársaim támogatását, a kile tett nagy szempontok mellett talán egy szubjektív mozzanatra is szabad hivatkoznom; arra a szíviyes kollégiális viszonyra t. i., amelyet hosszú parlamenti pályámon át a ház öszszes tagjaival pártkülönbség nélkül fenntartani szerencsés voltam; én a barátságos viszonyt mindenkor közretem legbeesebb vívmányai közé számítottam, ma pedig méltán láthatom ebben elnöki feladataim sikeres teljesítésének, öszszinte és üdvös együttműködésünknek egyik zálogát. Ajánlom úgy magamat, mint tisztársaimat mindnyájuk szíves jóindulatába. (Hosszantartó zajos éljen és taps.)

Az elnök bejelentése.

Elnök: Jelenti, hogy a választásra jogosított szoros értelemben vett magyarországi 413 képviselőválasztói kerületben a választás megtörtént, ugyszintén a Horvát-Szavon-Dalmácországi tartománygyűlése is megválasztotta 40 képviselőjét. Beadott 445 megbízásiévl. Ezek közül kilógás alá nem esett 420. kilógás alá esett, illetőleg panaszszal, vagy kérvénnyel megtámadottot együttesen 25 és pedig: az östályok részéről kifogásoltot 20, kérvénnyel megtámadottot 4, panaszszal 2, ez utóbbiaknak egyike egyszerűsind kérvénnyel is van megtámadva. Két

kerületben választottak meg Barabás Béla (Éljen és a szélsőbaloldalon), Hieronymi Károly és Rakovszky István képviselő urak. Három választókerület még nincs a házban képviselve, ugymint Pozsonymegye szomszói, Zemplénmegye terebesei és Baranyamegye siklósi kerülete. E kerületekből a választói megbízások nem adtak be. Az 1901. évi október hó 24-ére öszszehívott országgyűlés képviselőháza törvényesen megalkotva s a képviselők választása ellen többé panasz az 1899. XV. törvények 135. §-a, illetőleg a házszabályok 110. §-ában foglalt esetek kivételével, el nem fogadtatik.

Felhívja azon képviselőket akik két kerületben választottak meg, hogy a megbízólevelek igazoló eljárásának befejezésétől számított nyolc alatt nyilatkozzanak, melyik választókerület képviselőiségét fogadják el.

Felszólítja továbbá azokat, akik a képviselőiséggel öszsze nem érő állást foglalnak el, hogy a törvényben meghatározott határidő alatt kötelesek az öszszelérhetetlenségi helyzetet megszüntetni, ezt az elnöknek bejelenteni és ugyancsak a törvény rendelkezései szerint az öszszelérhetetlenségi állásról való lemondás bejelentése a ház tárgyalásaiban és szavazásaiban részt nem vehetnek.

Köszönetet mond a korelnöknek és a korjegyzőknek majd pedig indítványozza az elnök, hogy a ház tartsa meg az eddigi gyakorlatot az ülésezések idejére, az interpelláció beadására és a kérvények tárgyalására nézve. (Helyeslés.)

A miniszterelnök előterjesztései.

Szall Kálmán miniszterelnök: Általános helyeslés közepette indítványozza hogy a ház a hétéon tartandó üléssé választssa meg az állandó bizottságok tagjait ugyszintén ama bizottságokéit is, amelyeket a képviselőház ülésszakonként szokott kiküldeni. Ajánlja továbbá hogy ugyancsak hétéon választssák meg az országos bizottságokat is, és hogy a teszapordott munkára való tekintettel a jegyzők számát hárommal szaporítsa a képviselőház. (Helyeslés.) A hiányzó jegyzőt is hétéon fogja a ház megválasztani. Végül indítványozza a miniszterelnök, hogy a ház tűzze ki a hétéon napirendre a trónbeszéd második felolvasását is.

Elnök: Ilyen értelemben mondja ki a határozatot. Az ülés 1/3 órákor végződik.

Tisztelgés az új elnöknel.

A képviselőház mai ülése után öszszegyűltek a képviselőház tisztviselői az elnökség helyiségeiben és nevükben Tallán Béla elnök a következő beszédet intézte gróf Apponyi Albert képviselőházi elnökhez:

Mélyen tisztelt elnök ur! Tisztelt barátunk!

Uj mandátummal és ujult erővel, de a régi kötelességérzettel, munkaszeretettel jöttünk hozzád, mint elsőböz az egyenlők között, hogy tisztelünk és támogatásunkról biztosítsunk.

A törvény és a házszabályok neked most már nemcsak a legszebb és legnemesebb jogok gyakorlatát biztosítják hanem egyideűleg ezekkel read nehez és terhes kötelességekkel kapcsolatban erős tevékenységet rónak.

Mi ezeket nemcsak kötelességeink kifolvasából öszsük meg veled, hanem a reánk eső feladatokat ambicióval, szeretettel, lelkiismeretes pontossággal szívesen fogjuk teljesíteni; ezzel szemben tőled nem kérünk és varunk mást, mint tisztellettjes baráti érzelmeink öszszinte viszonzását, teljes bizalmat és azon kartási benső viszony fűtatását, amely a miénkhez hasonló együttműködést kelemessé, könnyűvé és szívélyessé teszi.

Azon reményben és meggyőződésben, hogy kérelmünk nálad teljes visszhangra talál, fogadd öszszinte jókívánatainkat diszes áldásod elloglása alkalmából; adjon a Mindenható erőt és kitartást munkád szerencsés sikeres végzésére — Isten éltesen!

Gróf Apponyi erre így felelt:

Igen köszönöm kedves barátaim, az első pillanatban történt üdvözléseket, amelyekben én mást nem látok, mint azoknak a baráti érzéseknek nyilvánulását, amelyekre hivatkozhatni szerencsés voltam elnöki beszédemben is, amelyekkel meg nem zavartak politikai ellentétek amelyeket meg szorosabbra fog fűzni az egyűtműködés azon nagy feladatokban, amelyeknek megfelelni képes nem volnék, ha nem számíthatnék szíves elnézésekre. Ebben az értelemben nem szükséges kérnem, de biztos vagyok baráti érzelmeitek meleg fűttartásáról és nekem sem szükséges ezt mondanom, mert ti is tudjátok amint tapasztalni fogjátok, hogy egy szívvel működötök közre azon magasított céloknak szolgálatában, melyekkel a ház bennünk ölrühözött. Igen köszönöm még egyszer szíves üdvözléseket, az Isten áldja meg működésünket. (Lekes éljen és taps.)

Azután a képviselőház személyezte tisztelgett az új házelnöknel és elnöktársainál. Andor Gyula elnöki tanácsos tolmácsolta a személyzet hódotát és ragaszkodását az elnök iránt. Gróf Apponyi Albert elnöktársainak nevében is megköszönte az üdvözlést és biztosította a megjelenteket jóakaró támogatásáról.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

BELFÖLD.

A miniszterelnök Rátóton. Értésülünk szerint Szall Kálmán miniszterelnök mind a két ünnepnapot Rátóton fogja töltetni. A miniszterelnök vasárnap érkezik Budapestre.

Khuen-Héderváry—Kállay. Egy zágrábi ellenzéki lap ma ujra feltalálja azt a hirt, hogy Khuen-Héderváry bánt Kállay Benjámin helyébe közös pénzügyminiszterre nevezik ki és vele Krajcsovic östályfőnök is boszniai szolgálatba lép. Az Agramer Zeitung illetékes helyről arról értesül, hogy a boszniai országos kormányzatban való változásokról szóló hírek teljesen valótalanok és merő ellenzéki választási fogások.

Az Egyetértés, a progresszív adó és a kormány. Az Egyetértés ma vezető helyen foglalkozik azzal a kőssa hirtel, melyet tegnap egy lapársunk lekőzölt s mely azzal lepi meg a közvéleményt, hogy a kormány elejtette a progresszív adórendszer elvét. Ha az Egyetértés nem sajnálta volna az utánajárást, ezt a cikelyt soha meg nem írja. Mert a hirtől egy árva betű sem igaz. A kormány ma is változatlanul azon az alapon áll melyet Lukács László pénzügyminiszter az ország színe előtt kifejtett, hogy ugyanis az adóreform anyagi részében a progresszív elvnek tért enged. Az Egyetértés azonban egyszerűen faktumnak vette a kőssa hirt s ezen az alapon olyan keményen ront a kormányra, mintha nem egy hazug hirtől, hanem egy bebizonyított árlásról volna szó. Még azt a kedves inszinnuációt is főtaltalja, hogy Szall Kálmán bölesen bevárta a választások végét s csak akkor rukkolt ki a progresszív adórendszer elvének elajtásával. Hát minden kartári fojalítás mellett se tehetjük, hogy az itélkezések ilyen könnyelmű módja fölött pálcát ne törjünk. Szall Kálmán egész kormányzása során bebizonyította, hogy egyenesen, nyíltan és programjához híven vezet az ország ügyeit s az Egyetértés valamennyi politikusa együttvére sem vetekedhetik következetesség, nyíltság és elvhűség szempontjából a miniszterelnökkel, akit nem hiába neveztek el az öszszintes diplomatajának. Programjából semmit sem ejtett el, olyan sunyi eljárásra pedig, amint neki az Egyetértés inszinuál, éppenséggel képtelen volna. Ennyit jegyezzen meg magának az Egyetértés, legalább — pro futuro.

A jászberényi ujjabb csíny. Említettük már azt a híresztelést, hogy a jászberényi Almássy-párt peticionál, hogy gróf Apponyi Albert elnöké választásának ünnepi hangulatát megzavarja. A hir ma elterjedt a ház folyóóján is és általános feháborodást keltett mindenki, aki hallotta. A leghangosabban adott kifejezést méltatlankodásának Szentiványi Árpád, aki a csínyt kiméltelül megbélyegezte s akinek e miati afférje is támadt Almássy Istvánnal, Almássy Géza öcsésével. Az ülés végén azután konstalták, hogy ma délután két óráig a Kuriához a kérvény be nem érkezett. Ami azonban nem zárja ki azt, hogy még be fog érkezni. A tervezett csíny erkölcsi megítélésére nézve figyelemreméltó, hogy maga Almássy Géza is megtagad vele minden közösséget, amint következő nyilatkozata tanúsítja:

A Jászberényben lefolyt választás után közvetlen nálam Budapesten megjelent tagjai előtt volt pártom vezetőségének kielenntem, hogy köztem és Jászberény között minden politikai öszszeköttetés végleg megszűnt, s ugyanezt a kezeim között lévő levél másolatának tanúsága szerint Tórk Aladár urnak október 7-éről keltelt levélére is egész határozottan megíratam.

Eppen azért, midőn ma október 31-én betegszobában arról értesűlök, hogy gróf Apponyi Albert ur képviselői mandátuma peticióval támadott meg, ki kell jelentenem teljes határozottsággal, hogy én nékem ezen peticionális tervéről és tényéről a mai napig semmi tudomásom sem volt, a peticionálás tényével bármily közösséget a leghatározottabban megtagadok.

Sígy, habár a Jászberényben előforduló politikai eseményekhez már semmi közöm sem lehet, amint kötelességszerűleg betartottam szavamat s helyt állottam ígéretem mellett bátran és azon párt élen való küzdelemben, amely a multakból rám hárult erkölcsi kötelezettségek révén azt tölelem kívánta, épp oly habozás nélkül jelentem ki, hogy azok után, amik tudomásom szerint a választás alkalmával Jászberényben történtek, a peticionálást csak helytelenül tudom s korrekt lellofogásom kötelességemmel teszi, hogy avval nevetem öszszeköttetésbe hozni ne engedjem s az ellen e kijelentéssel már előre is a legerélyesebben tiltakozom. — Kelt Budapest, 1901. október 31-én. Almássy Géza.

Egy képviselő ünnepzése. Vágújhelyről írják: Vitorisz Miklós, a vágújhelyi választókerület képviselőjét, impozáns ünnepelésben részesítette Vágújhely város közönsége. A vágújhelyi kaszinó, melynek Vitorisz az elnöke, dr. Sonnenfeld ügyvéd indítványára díszjelekönkönyvben örököltette meg Vitorisz megválasztását, ezenkívül Halácsy Ferenc városi jegyző indítványára 27-én, midőn a képviselő Budapestre indult, fényes menetben kísérték a vasúti állomáshoz. A menetet Kochanovszky Pál választási elnök vezette a képviselő lakásához. Volt gyalog- és lovasbandérium és körülbelül 80 hímő robbogott a bandérium után. Kochanovszky szép beszédet intézett a képviselőhöz. Utána egy tót polgár beszélt. Vitorisz Miklós a meghatottságtól remegő hangon válaszolt. Majd megindult a menet a vasut felé, ahol zúgó éjzenés közben bucsuzott a népszerű képviselő választóitól.

Főjelentett néppárti jelölt. A legutóbbi országgyűlési képviselőválasztás alkalmával Muraszombaton dr. Károlyi Antal vas megyei alispán és gróf Batthyány Zsigmond küzdöttek a mandátumért. A választási harc az alispán győzelmével végződött. meri gróf Batthyány szavazás közben visszalépett. Mint Muraszombatról írják. Heuman Sándor muraszombati házál most feljelentést adott be a gróf ellen. A vád szerint, mint körmendi levelezőnk írja, Heuman, aki a Batthyány-párti választóknak kijelölt területen lakott, a választás napján Kúcsán József kerkai ő gazdával beszélgetett egy lóvásárlási ügyben. E közben hozzámént Szlepecz György ácsmester és rákiáltott:

— Mit beszélget itt? Majd verést kap!

Alig hangoztak el e szavak, a néppárti szavazók megragadták a házalt és zászírudakalt, botokkal ütegelni kezdték, majd a földre topták és rugdosták míg eszméletét veszítette. Csak a közbelépő csendőrőrmesternek köszönhetve, hogy agyon nem verik. Ki ütötte, Heuman nem tudja, csak arra emlékszik, hogy gróf Batthyány Zsigmond, a néppárt jelöltje, csendelaki nagybírókos, esernyőjével az orra alá szurt s a nyakára ütött. Ezt a vallomását megerősítik Tóth Simon kántortartató, Heuberger Pál, Heuberger Simon mézárós és Árva Bernát nagykereskedő akiknek állítása szerint a gróf még megjegyezte híveinek:

— Nem bánom, ha száz ember is meghal, de aki szemtelenkedik, annak az életéért nem árok jó! A csendőrség a panasz eljelentést áttette a szombathelyi ügyészséghez.

Egyenletlenség a Kossuth-pártban. Az Ugronpárt estilapja szerint a Kossuth-párt tegnap esti ülésén olyan incidens történt amely miatt állítólag Kossuth Ferenc az elnökségről való lemondás gondolatával is logalkozott. Kossuth Ferenc ugyanis a Ház elnökségének betöltésére vonatkozólag a kormányelnökkel folytatott purpariák folyamán megígérte a miniszterelnöknek, hogy a Kossuth-párt Apponyival szemben jelöltet nem fog állítani. Erről az ígéretéről Kossuth Ferenc azonban nem értesítette volt a pártot, úgy hogy a kijelölő-bizottság ülésén Polczner Jenő teljes jóhiszeműséggel azt indítványozta, hogy a párt Apponyival szemben állítson más elnökjelöltet. Kossuth Ferenc ez indítvány ellen felszólt és gróf Apponyi érdemére hivatkozva, ellenezte, hogy a párt külön ellenjelöltet állítson. Ebből hosszú vita támadt amelynek vége az lett, hogy Kossuth Ferenc állásponjtát leszavazták és a párt Polczner indítványához képest elhatározta Komjáthy Béla jelöltségét.

Az ennek e határozat fölött nyomban kifejezte méltatlankodását és kijelentette, hogy egy párthoz nem illő, hogy ily kérdésekben dezavualja a saját elnökét. A párt többsége azonban ragaszkodott állásponjtához és töntartotta határozatát, amelyhez képest a mai szavazásán vagy harmincra le is szavaztak Komjáthy Bélára, mint elnökjelöltre.

A gyomai mandátum. A gyomai választókerület függetlenségi és 48-as pártja november hó 10-én kerületi pártértekezletet tart amelyen Barabás Béla is jelen lesz. akít adott szava alól feloldanak s egyszersmind megállapodnak az új képviselőjelölt személyében. Nemrég deputáció ment fel Budapestre, hogy a jelölt személyében megállapodjanak. Kossuth Ferenc a kibukott nevesebb képviselőket ajánlotta, de miután a küldöttség kifejtette s nézetét nyomós okokkal támogatta, hogy csak helyi jelölt utattja a pártot győzelemre, hosszabb tárgyalás után Piko Béla pártelnök személyében állapodtak meg. A november 10-iki gyűlésen tehát Piko Béla előlést fogják ajánlani. A kerületben azonban Haviár Dániel és György Elek mellett is mutatkozik hangulat és így valószínű, hogy Piko Béla jelölésével vagy György, vagy Haviár, esetleg a többi helyi jelölt is a küzdelem terére lép.

Cáfolat. A horvát kormányban várható változásokról adott hírt egy ellenzéki lap. Gróf Khuen-Héderváry

bán távozása, kinevezetése közös pénzügyminiszterré és utódának kinevezése gróf Pejacevich Tivadar személyében, — ezek azok a szenzációk amelyeket az említett lap zágrábi tudósítása torgalomba hozott. Ezeket a híreszteléseket ma felhivatalos uton, határozottan megcáfolják.

A mai petíciók.

Budapest, október 31.

Azokra a választásokra nézve, amelyeket október 2-án tartottak meg, tehát a választások többségére nézve, jár le a megtámadás határideje. Innen van, hogy most már tömegesen érkeznek be a Kuriahoz a petíciók. A mai napon a következő kérvényeket iktatták be:

Órley Kálmán margittai képviselő mandátumát megtámadták Lipeczky Gyula és társai margittai lakosok dr. Erőss Samu budapesti ügyvéd útján.

Gorove László végvári képviselő ellen dr. Técsi Ferenc törökországi lakos és társai petícionálnak dr. Teller Miksa ióvárosi ügyvéd útján.

Lázár Menyhért gyertyó-szentmiklósi képviselő mandátumát megtámadták Blensy István gyertyó-szt-miklósi lakos és társai Polónyi Géza ügyvéd útján.

Iliu Eggenhofer József nemesócsai képviselő mandátumát Szegely Károly és társai támadták meg petícióval. Képviselőjük Polónyi Géza.

Konkoly-Thege Miklós, a tatái képviselő választása ellen Pák Antal és társai adtak be kérvényt, amelyben Csetke Béla választási elnököt is részrehajlással vádolják. A petíciót Spett Ferenc budapesti ügyvéd adta be.

Gróf Dessoeffy Emil szempcei képviselő mandátumát Teteltleni Armin budapesti ügyvéd útján Mézy Imre nagymázdóni lakos és társai támadták meg.

Báró Harkányi János facseti képviselő mandátumát Arbó István facseti lakos és társai dr. Friedmann Bernát után támadták meg.

Valasek János verbói képviselő megválasztása ellen dr. Hasenberg Károly és társai adtak be kérvényt.

Wittmann János új-szent-annai képviselő megválasztását Kreitler Ferenc és társai támadták meg. Ellenjelöltje a szabadelpvúrti Rauehauer Nándor volt, aki 214 szóval maradt kisebbségben. A kérvényező vádjai: megyei presszió, vesztegetés, etetés és itatás. Több mint háromszáz tanut jelentettek be. A petíciót dr. Steinitzer Pál aradi és dr. Holló József budapesti ügyvédek nyújtották be.

Dókus Ernő sátoralja-újhegyi képviselőt és a választás elnökét, Mencer Gyulát és Miklóssy Istvánt Csapi Lajos és társai sátoralja-újhegyi lakosok vádolják visszaéléssel.

Törnai Károly baranya-szentlőrinci képviselő ellen Bán László és társai adtak be petíciót.

Egy Dezső pécsváradí képviselő megválasztása ellen Schnell János és társai éleik a petíció jogával.

Fassie Tódor magyar-csekei képviselő mandátuma ellen dr. Bácskay Albert budapesti ügyvéd nyújt be petíciót; Fassie ellenjelöltje dr. Kovács Dénes hírapíró volt.

Rakovszky István csornai mandátumát Kisfalvi Vidor és társai csornai választók támadták meg. A petíció, melyet dr. Darva Fülöp budapesti ügyvéd ma déután adott be, azon abszolút érvénytelenségi okon alapul, hogy a választás a kalmával a keresztény választókat a zsidó vallású választók ellen gyűlöltre izgatták, amiben maga Rakovszky István is részt vett. Megtámadták továbbá gróf Teleki Sándor magyar-laposi mandátumát dr. Kupa Viktor választói dr. Erőss István ióvárosi ügyvéd útján. — A szeki kerületben megválasztott Révai Mór mandátumát is megtámadják. A vádat dr. Dani Vilmos ióvárosi ügyvéd log a képviselő és Meleter Zoltán Révai volt ellenjelöltje, a petícióban kifejezi, hogy ő jelöltséget többé el nem logad s így az abszolút többségnek javára való megállapításáról is eláll.

A felvinczi kerület szabadelpvúrti képviselőjének, Miksa Imrénének a mandátumát is megtámadták Benkő Pál és társai székelly-kocsárdi választók meghízársából ma adta be a kérvényt dr. Szabó József budapesti ügyvéd. A kérvényezőket etetésell, itatással erőszakossággal és vesztegetéssel vádolják Miksa Imrét és vádjaik bizonyítására öt-hatszáz tanunak a kihallgatását kéri.

Felhivatalos értesítés szerint a királyi Kurianál eddig a következő megválasztott képviselői mandátumait támadták meg: Gróf Andrassy Géza (Rozsnyó), báró Bánhidy Antal (Kis-Jenő), gróf Dessoeffy Emil (Szempesz), Dókus Ernő (Sátoralja-Újhegy), Eggenhofer József (Nagyócsa), Egy Dezső (Pécsvárad), Enyedy Lukács (Tápel), Fogarassy Zsigmond (Halmi), báró Gáger Miksa (Galgóc), Gorove László (Végvár), báró Harkányi János (Facset), Hamory László (Vizakna), gróf Karátsónyi Jenő (Zehvialva), Kiss Ferenc (Szolnok), Konkoly-Thege Miklós (Tata), Lázár Menyhért (Gyertyó-Szent-Miklós), Aladarász Imre (Kározzag), Makkai Zsigmond (Akostálva), Nosz Gyula (Szepesszombat), Orley Kálmán (Margitta), Pavlovics Lyubomir (Török-

Bece), Rakovszky István (Csorna és Zsámbokréth), Szemere Miklós (Tasnád), Szivák Imre (Fehértomplom), Szombathy György (Jószáshely), gróf Teleki Domokos (Deés), gróf Teleki Sándor (Magyarlápós), Tormay Károly (Baranya-Szentlőrinc), Valasek János (Verbó), Werner Gyula (Magyarigen), Wittmann János (Új-Szt.-Anna).

Jelölés a bizottságokba.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, október 31.

Az országgyűlési szabadelpvúrtinak báró Podmaniczky Frigyes elnöklésével tartott mai értekezletén a képviselőház bizottságaiba és az országos bizottságokba a párt kebelőlől kijelöltek:

A függő államadósságokat ellenőrző bizottságba rendes tagok: Belicska Béni, gróf Csáky Lajos, Rohonyi Gyula, gróf Teleki Domokos. Pótagok: Angyal József, Adamovich Béla.

A gazdasági bizottságba: Baross Jusztin, Bíró Lajos, Keczer Miklós, gróf Keglevich Gyula, Molnár Antal, báró Nopcsa Elek, Ponory Sándor, Steiner Ferenc.

A kérvényi bizottságba: Babó Lajos, gróf Bánffy Miklós, Beck Marcell, Botka Béla, Daróczy Aladár, Erreth János, gróf Forgách Antal, Gorove László, báró Inkey József, Hollaky Imre, Mihajlovits Kornél, Nedelkovich Tivadar, báró Perényi Zsigmond, Serbán Miklós, Szentiványi Árpád, gróf Teleki Gyula.

A igazságügyi bizottságba: Ballagi Géza Beksisz Gusztáv, Bernat Béla, Erdély Sándor, Fabiny Teofil, Fluger Károly, Günther Antal, Hódossy Imre, Issekutz Győző, Mandel Pál, Monay Sándor, Nagy Ánhály, Neumann Armin, Papp József, Rabár Endre, Rohonyi Gyula, Sáhgy Gyula, Szivák Imre, Tomasich Miklós, Vancsó Gyula, Veszter Imre.

A könyvtári bizottságba: Blaskovich Ferenc, gróf Esterházy Kálmán, Hegedüs Lóránt, Kammerer Ernő, Lendl Adóli, Mikszáth Kálmán, Pekár Gyula, Szabó Ferenc.

A közigazgatási bizottságba: gróf Andrassy Tivadar, Baross Károly, gróf Batthyány Tivadar, Bedő Albert, Dedovich György, gróf Hadik János, báró Harkányi János, Heltai Ferenc, Kabós Ferenc, gróf Károlyi Sándor, Neiszidler Károly, Neumann Armin, Rubinek Gyula, Sándor Pál, báró Solymossy Lajos, Szabó Gyula, Szeless József, gróf Wass Béla, Weisz Bertold, gróf Zichy Jenő, gróf Zselénzky Kóbert.

A közigazgatási bizottságba: Baross Kálmán, gróf Batthyány Lajos, Boncz Miklós, Ehen Gyula, Fischer Sándor, Hammersberg László, Horánszky Nándor, Ivánka Oszkár, Janits Imre, Károlyi Antal, Kende Péter, Kristóffy József, Lator Sándor, Nyegre László, Pattányzky Elek, Salacz Gyula, Solitsz-Nagy Kálmán, báró Szekecsy György, gróf Tisza István, Török Bertalan, Zsámbokréthy Emil.

A közlekedési bizottságba: Gróf Andrassy Géza, Bauer Antal, gróf Bethlen Balázs, Bornemissa Lajos, Dobeczky Sándor, Enyedy Lukács, báró Feiltzsch Arur, Frey Ferenc, Halász Zsigmond, Konkoly-Thege Miklós, Kubinyi Géza, Kubinyi György, Latinovics Géza, Lobmayer Antal, báró Révay Gyula, Smalovszky Vaér Szentiványi Gyula, Sréter Alfréd, Várhelyi László, Vöröss László.

A közoktatási bizottságba: Berzeviczy Albert, Dégen Gusztáv, Feszty Béla, Hertelendy László, László Minály, Ováry Ferenc, Pildner Ferenc, Sáhgy Gyula, Samassa János, Sándor József, Szóts Pál, Tuba János, Werner Gyula.

A mentelmi bizottságba: André Gyula, Angyal József, Avramescu Pacomius, Barcsay Domokos, Bogay Maté, Kabós Ferenc, Klobusicky János, Kubinyi Géza, Maróthy László, Perczel Dezső, Popovics Vazul István, Szemere Miklós, Szivák Imre, Tormay Károly.

A naplóbíró bizottságba: Baghy Béla, báró Bánhidy Antal, gróf Benien Báint, gróf Bethlen István, Borbély György, Csineck Flórián, Drakulics Pál, Eggenhofer József, Eremes Pál, Fejér Antal, Fernbach Péter, Fogarassy Zsigmond, Hamory László, Köröscényi Elek, Miksa Imre, Molecz Dániel, Molnár Károly, Pintér Sándor, Salamon Géza, Seemayer János.

A összeférhetlenségi bizottságba: Elnök: gróf Andrassy Tivadar; he yettes emök: Apáthy Péter; tagok: Angyal József, Benák Károly, Heinze Hugó, László Minály, Ragálvi Béla, Szentiványi Árpád.

A pénzügyi bizottságba: gróf Andrassy Gyula, gróf Andrassy Sándor, Bedő Albert, Berzeviczy Albert, Csörghő Gyula, báró Dániel Ernő, Falk Miksa, Gyurkovics György, Hegedüs Loránt, Hieronymi Károly, Jakabffy Imre, Kammerer Ernő, Miklós Odún, Molnár Antal, Neményi Ambrus, Papp Géza, Puokovich József, Rohonyi Gyula, Seitovszky János, Szerb György, gróf Teleki Sándor.

A számvizsgáló-bizottságba: Adamovich Béla, Bőszörményi Sándor, Fassie Tódor, Luppá Péter, Oberth Károly, Semsey Boldizsár, Vuja Péter, Ugron János.

A véderő-bizottságba: Bolgár Ferenc, Brezovay László, Chernel György, Gajár Géza, Győrffy Gyula, Josipovich Lajos, báró Kemény Akos, Latinovics Pál, dr. Münnich Aurél, báró Podmaniczky Frigyes, Radvánszky György, báró Solymossy Odún, Vészi József, Wolner Tivadar.

A vizügyi-bizottságba: Bartal Aurél, Bujanovich Gyula, gróf Csekonics Gyula, Csineck Flórián, ifj. Jakabffy István, gróf Karátsónyi Jenő, Kiss Ferenc, Lázár György, Novák József, Orley Kálmán, Perczel Dezső, Stajevics János, Szulovszky Dezső, Vitorisz Miklós.

A sárvasmádszervizgáló-bizottságba: Ifjabb Baross János, Benke Gyula, gróf Bothen István, Horánszky Lajos, Kóbek István, Kroszmarik János, Mayer Károly, Mihályi Péter, Molnár József, Nagy Sándor, Nősz Gyula, Rónay János, Schmidt József, Székely György, Tomasiós Miklós.

A földművelésügyi bizottságba: Biró Lajos, gróf Dessewffy Emil, Dókus Ernő, Farkas Abraham, Hertelendy Ferenc, Ivánka Oszkár, Justh Ferenc, gróf Károlyi Sándor, Leidenfrost László, Lónyay Géza, Manasszy György, Nedeczey János, Osztrólsky Miklós, Ragályi Béla, Rónay Ernő, Semsey László, gróf Serényi Béla, Simó Lajos, Telegdy József, Wittmann János.

A dícsült Erzsébet királyasszony szobor-bizottságba: Gróf Andrássy Tivadar, Berzevich Albert, Dedovich György, Falk Miksa, gróf Hadik-Barkóczy Endre, Hock János, gróf Karátsonyi Jenő, gróf Zichy Jenő.

A legközelebbi pártértekezlet hétfőn esti nyolcad-
fél órára tüzetvén ki, az értekezlet véget ért.

KÜLFÖLD.

Törökország megfenyítése.

— Francia flottatüntetés a Keleten. —

Budapest, október 31.

Franciaország erőyes lépésre határozta magát: ma érkezett táviratok szerint hajóhadat küldött török vizekre azzal a feladattal, hogy foglalja el Mitilénét, Leszbosz sziget fővárosát, amely a Dardanellák és a szmirnai öböl bejáratát dominálja. Ez az utolsó rendszabály, amely a formális hadüzenetet megelőzi. Hadüzenetre természetesen nem kerülhet sor a mostani konstellációban, s ha erről nem volna egészen bizonyos a köztársaság kormánya, még ily erőyesen sem lépett volna föl. Törökországgal szemben megengedte magának ezt az erőteljes demarcheot, amelytől annak idején visszariadt, mikor Fashoda miatt Angliával volt konfliktusa. Így sem egészen veszélytelen a békére nézve ez a rendszabály, amelynek végrehajtása közben könnyen megeshetik olyasmi, ami súlyos következményekkel járhat és nemzetközi kérdéssé dagasztja a francia hitelezők követelésének ügyét.

A demarcheról ma a következő táviratok kaptuk:

Páris, október 31.

A francia hajóhad ma éjjel két órakor elindult Toulonból és a török vizek felé tart. A hajóraj három páncélos hadihajó, két cirkáló hajó, megfelelő számú ágyúnaszád és torpedónaszád, összesen kétezernél több emberrel. A hajóhadosztály, hír szerint azt a parancsot kapta, hogy haladéktalanul foglalja el Mitilénét, amely a Dardanellák és a szmirnai öböl bejáratát dominálja. Más hír szerint a hajóraj parancsnoka azt az utasítást viszi magával, hogy abban az esetben, ha Törökország nem adja meg Franciaországnak haladéktalanul a követelt elégtételt, foglalja el a sziget vámhivatalát és kikötőjét.

A Matin félhivatalosan jelenti: A tüntetés karakteréről nem lehet részletesebben nyilatkozni, de legyen elég megjegyeznünk, hogy Franciaország azt az akaratát akarja kifejezni, hogy a köztársaság nem hajlandó a méltósága és érdeke ellen tett támadásokat tovább is eltűrni.

Páris, október 31.

A Havas-ügynökség tegnap este a következő touloni jelentést adta ki:

Maigret tengernagy, a középtengeri hajóraj parancsnoka azt a parancsot kapta, hogy a hajók eleségkészletét egészítse ki s legyen készen elindulásra. Délután két órakor a hajóhad különböző irányokban elindult, hogy gyakorlatokat végezzen.

Páris, október 31.

A földközi-tengeri hajóraj tegnap Toulonba ment gyakorlatokra. A lapok jelentése szerint a hajórajnak egy osztályát a Levantára küldték demonstráció végett. A Figaro szerint ez az osztály két cirkálójából és három páncéloshajóból áll és kétezer főnyi partraszálló csapatot visz magával. Utjának célja Mitilene. Caillard ellentengernagy állítólag azt az utasítást kapta, hogy ha Franciaország nem kap elégtételt, foglalja le a vármakat abban a kikötőben, amelyben horgonyt vet.

Páris, október 31.

Az Echo de Paris jelentése szerint Delcassé tegnap hosszasan tanácskozott Constans nagykövettel. A tanácskozás tartalmát titokban tartják.

Páris, október 31.

A Törökország elleni flotta-demonstrációt illetőleg híre jár, hogy a francia kormány el van

tökélve, hogy szükség esetére megszáll egy jelentékeny kikötőt és egy nagy területet, hogy a követelt összegekhez lehetőleg rövid idő alatt hozzájusson. Caillard ellentengernagy az erre vonatkozó végleges utasításokat csak a török vizeken, talán a sziriai part közelében fogja megkapni.

A Liberté egy állítólag kiváló francia diplomátával folytatott beszélgetést közöl, aki azt a meggyőződését fejezte ki, hogy Anglia bátorította a portát ellenállásában, hogy tekintettel a transvaali nehézségekre, szőnyegre hozza a keleti kérdést. A Temps szerint Caillard ellentengernagy hajóhadosztálya két páncélos hajóból, két páncélos cirkálóból, egy harmadosztályú cirkálóból és két torpedó-rombolóból áll.

Páris, október 31.

A francia kormány a közös tengeri hajóraj egy hadosztályának Toulonból a Levantéba rendelésével nyomást akar gyakorolni Törökországra és folytatja azt az akciót, amely a cár franciaországi látogatásának idejére szünetelt. A flottatüntetés a pénteki minisztérianagy határozta el. Egyelőre titkolják a Caillard ellentengernagy vezetése alatt álló hajóraj rendeltetése helyét.

Toulon, október 31.

Két páncéloshajó, három cirkáló és két torpedónaszád elvált a közép-tengeri hajóratól és kelet felé ment. Ez a hajóosztály a Gaulois és Charlemagne páncéloshajókból, a Potuan és Channy cirkálójából és három kirakó-sajkákból áll.

Toulon, október 31.

A középtengeri hajóraj ma délelőtt néhány lövőgyakorlat után La Ciotadából Hyèresbe ment, ahol a hajórajt összevonják. A Du Chayla cirkálójából, amely a juani öbölben vesztegel, azt a parancsot kapta, hogy Maigret tengernagy parancsnoksága alá helyezkedjék. A hajóraj mozdulatai nagyon titkosnak, de mindenütt csak arról beszélnek, hogy török vizekre küldik. Azt hiszik, hogy a hajóraj azért ment Hyèresbe, hogy élelmiszereket vegyen föl, mert elindulásakor csak két napra való elesége volt, ami hosszabb utra nem volna elegendő. Köszénkészlete azonban teljes. A Du Chayla cirkálójából és a St-Louis páncéloshajó már Hyèresben van. A Bouvet páncéloshajó azt a parancsot kapta, hogy azonnal csatlakozzék a St-Louis-hoz. Azt hiszik, hogy a hajók ismeretlen rendeltetéssel mentek el.

Bonafacio, október 31.

A közép-tengeri hajóraj most nagy gyakorlatokat tart, amelyeknek befejeztével a hajóraj egy része visszateér Salinorsbe. A Caillard tengernagy parancsnoksága alatt álló osztályt azt az utasítást kapta, hogy várja be az instrukciókat, amelyek esetleg úgy tognak szólni, hogy a török vizekre kell mennie. Ezeket az instrukciókat ma küldik el. Arra nézve, hogy hol lesz a flotta-demonstráció, ha azt a szultán magatartása esetleg szükségessé tenné, hallgatnak az illetékes körök.

Konstantinápoly, október 31.

Minthogy Munir bej Lorendo örököséinél sikertelenül tett egyezkedő kísérleteket, ujra tárgyalni akart Bapst francia követségi titkárral, aki azonban kereken kijelentette, hogy nem fogadja.

A délafrikai szabadságharc.

London, október 31.

Az angol lapok szenzációs leleplezéseket közölnek a Dél-Afrikában harcoló magasrangú tisztokról. Így az egyik lap nyilvánosságra hozza, hogy Lord Roberts tábornagy két nagy angol társaságnak, ugy-mint a British India Steam Navigation Company Ltd.-nek és a Kanan Devan Hills Produce Company Ltd.-nek az igazgatója, noha katonának az ilyen állások eltolgalása tilos. A hadsereg reputációja ugyanis megköveteli, hogy aktív tiszt a hadügyi miniszter engedélye nélkül nem legyen semmiféle nyilvános ipari vagy kereskedelmi társaság igazgatóságának a tagja.

Az illető lap fölveti azt a kérdést, vajjon Roberts megkapta-e ezt az engedélyt, mert állása annyival is inkább kompromittálta a hadsereg névére mert a hadügyi kormány az említett két vállalatnál állandó összehittetésben áll. Roberts már egy ízben tagja volt egy thea-szállító társaságnak, de állásáról a hadügyi miniszter fölszólítása következtében le kellett mondanania.

London, október 31.

Wyndham írországi főtitkár tegnap Denverben beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a kormány teljes felelősséget vállal Kitchenerért, aki-ben föltétlenül bízik és akinek a háború folytatására vonatkozó terveit hetenkint a minisztérium elé terjesztik. A kormány sürögősen újabb csapatokat és lovakat fog Dél-Afrikába küldeni. A háború vége egyre jobban közeledik, de hogy valósággal mikor

fog bekövetkezni, azt még most nem lehet határozottan megmondani.

London, október 31.

A Reuter-ügynökség jelenti Vryburgból: Ma kivégeztek két lázadó vezért, tizennyolcat pedig öt évtől életfogytig terjedő kényszermunkára ítélték.

London, október 31.

Aldershotba az a parancs jött az éjjel, hogy az ottani lovasdandár legyen készen, hogy november közepén Dél-Afrikába mehessen.

Hága, október 31.

A külügyminiszter kérdést fog intézni a nagyhatalmakhoz, vajjon hajlandók-e támogatni a németalföldi kormányt a békekötés kezdeményezésében. Ha a válasz mindenfelől kedvező lesz, akkor a kormány oda fog hatni, hogy a boer vezérek békét kössenek és ennek fejében a köztársaságnak Angolország névleges felsőbbesége alatt tág önkormányzatot biztosítsanak, az elkobzott birtokokat visszaadják és a fölkelők a Fokföldön teljes amnesztiát kapnak.

Brüsszel, október 31.

A Soir ma közli annak a nemzetközi interviewnak az eredményét, amelylyel a munkásvezetők az angol flotta ellen irányuló hollandiai bojkott-mozgalom kilátásairól tudakozódott. A szállító-munkások nemzetközi szövetségének angol elnöke helyesli a bojkottot, de megvalósítását lehetetlennek tartja. Egyébként azt hiszi, hogy Angliát még a bojkottal sem lehetne engedékenységre bírni.

Köln, október 31.

Fokvárosból jelentik a Rheinisch-Westfälische Zeitungnak: Az egész lokföldi gyarmaton kitört a lázadás. Az ostromállapot szigorú rendszabályait a legkiméletlenebbül hajtják végre. Tömegesen lövik tőbe a felkelőket. A bennszülött négereket fölfegyverezték. A bennszülöttek tüzzel-vassal pusztítják volt földesuraikat.

HIREK.

Halottak napján.

Az élet legfontosabb kérdése a halál. Minden egyéb hiúság. Boldogság, dicsőség, hírnév, szerelem, gazdagság, politika és mindaz a sok motívum, amely ezen a világon az emberi nemet foglalkoztatja, minő semmiség a halál gondolatához képest!

Minden időben sokat gondolkodtak, mondtak és írtak a halálról. A magam erőzése szerint a halálról a legigazabbat az az aszkéta mondta, aki követőinek ilyen tanácsot adott:

— Ugy élj mindig, amilyen haláloz pillanatában óhajtanál lenni.

Ez a mondás olyan időkből származik, amikor egyszerű szívekben élő hit lobogott. Ma nem a szív irányítja cselekedeteinket, hanem az idegek, — és minden metafizikai ösztönünk idegrendszerünkben éli végig a maga folyamatát.

Öseink tusakodtak a halál gondolatával lelki szükségéből. Mi kacérkodunk vele esztétikai ingerből.

Így lőn az élők ünnepe a komor Halottak Napja.

Es amikor holnap a ködös novemberi éjszakában ezer meg ezer méces gyulad ki a temetőben, ahová az emberek emlékezni és sirni vonulnak ki, — alig merem végig gondolni, hogy milyen messzire távolodtunk el az egyszerű érzéstől, amint az például a zsol-tárókban, vagy a görög tragédiák kórusaiban elemi erővel lobog.

Tessék megfigyelni, hogy milyen érzéseket és gondolatokat vált ki a modern költőből, íróból, bölcselőből a halál. Mindegyik központja a maga képzeletének és nyitott meg borított sirhantokban egyaránt saját magát látja. Mikor halottak fölött siránkozik, magamagát sajnálja.

A Halottak Napján nem azt a helyet keressük föl, ahol kedves halottaink pihennek, hanem a rögtöt, amely alatt egykor jómagunk fogunk pihenni. És nem a lelkiismereti marados, nem a magabaszállás, nem a javulás vágya viszi ki a modern embert, hanem az a lappangó esztétikai ösztöne, amely scéné-riát keres, hogy az az élővel emlékbeszédet

vagy elégiát mondasson a maga haláláról. Formátlanul, amugy sejtelenesen, lent a szív legtitokzatosabb mélységében. Tanum rá a modern belletrisztika és művészet.

A halál epikureusai lettünk. Nem arra gondolunk, hogy milyenek szeretnénk halálunk pillanatában lenni, hanem arra, hogy milyenek lássanak akkor bennünket mások. Nem véletlenség, hogy manapság a legtöbb öngyilkos tükör előtt bucsuzik el az életől, ahol, akárcsak valami idegen ember, végigélvezi a maga tragédiáját.

Az emberek érzése és gondolata a halálról minden korról változik, de, ah, a halál mindig ugyanaz marad.

Melyik kornak volt igaza? Megtudjuk, ha majd amitódaink sirjainkhoz fognak zárandokolni, mint mi holnap, Halottak Napján elődeink csöndes birodalmába.

G-ly.

Budapest, október 31.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Október 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** Golushovski külügyminiszter ma este visszaérkezett Franciaországból Bécsbe.

— **A király itthon.** A király ma délelőtt — miután Mihály orosz nagyherceget kikísérte a pályaudvarra — tíz órakor általános audienciát adott, amelyen a következők jelentek meg előtte:

Schlauch Lőrinc bimbos püspök, gróf Csáky Albin, a főrendiház elnöke, Ernusz Klemen és báró Kemény Kálmán, a főrendiház alelnökei, gróf Nádasdy Ferenc, báró Vay Béla és gróf Keglevich István valóságos beiskolai titkos tanácsosok; Vörösmarty Béla, a Kuria másodelnöke, báró Burrián István követ, Fircsik Gyula görög-katolikus püspök, Takács Menyhért jászói prépost, Pieniczko Károly Malvina csillagkeresztés hölgy; báró Vécsey József, gróf Esterházy Miklós Mór, gróf Lónyay Elemér és gróf Bethlen Balázs és. és kir. kamarások: Tappeiner József és Láng Mór vezérőrnagvok, Weber Károly, Ivanovics Emil, Skríbe Viktor és báró Karg János ezredesek, Gratzl József alezredes; Keimley Pál nyugalmazott kuriai bíró, Ruffy Pál, Terbecz István és Macvanszky József pénzügyigazgató, miniszteri tanácsosok; Lukács Sándor, dr. Lehrer Péter, Gáspár Pál és dr. Reiner Ignác osztálytanácsosok; Wolfrum Károly pénzügyigazgató és Szatrályi Lipót ügyvéd, királyi tanácsosok; Reitzner Miksa főbányatanácsos, Fleischl Sándor dán tiszteletbeli konzul, Kiss Boldizsár apát-plébános, Akantisz Adolf erdészeti tanácsos, Kúszler Henrik földbírtokos.

Egytől-egy fogadta a király az Egyetemi Kórház-egyetlen küldöttségét. A küldöttségnek amelyet dr. Vécsey Tamás egyetemi rektor vezetett, tagjai voltak: Zsembery István, gróf Klauzál-Héderváry Sándor, Hindy Zoltán, gróf Festetics Sándor és herceg Esterházy Rudolf. Az Egyetemi Kórház-Egyetlen küldöttsége azért volt a királynál, hogy megköszönje neki a védőség elfogadását. A rektor töltötte a köszönetet, mire a király kijelentette, hogy örömmel vállalta el az ifjúság egyik leghumánusabb egyesületének védőségét. Kérdésközlött a kórház építészéről a végül a küldöttség minden egyes tagját megszólította.

Ö felseje délután 5 órakor Gödöllőre utazott, ahonnan hétfőn tér vissza a fővárosba, amikor ismét kihallgatást ad.

— **Gróf Lónyay Elemér Budapestben.** Gróf Lónyay Elemér tegnap Bodrog-Olasziból Budapestre érkezett s a király ma kihallgatáson fogadta. Déliben gróf Lónyay tovább utazott Bécsbe.

— **Mihály nagyherceg elutazása.** Nikolajevics Mihály orosz nagyherceg, királyunk vendége ma reggel kétnapi itt időzés után elutazott a fővárosból. Nagy közönség gyűlt egybe a nyugati pályaudvar környékén erre az alkalomra, úgy, hogy a rend fenntartására nagyszámu lovas- és gyalogosrendőrt kellett kirendelni. A király már reggel hét órakor megjelent vendégének a Bristol-szállóban, ahol a nagyherceg osztrák-magyar ezredesi egyenruhájában az előcsarnokban várta és fölkiáltotta lakosztályába. A király és a nagyherceg husz perccel töltött együtt bizalmas beszélgetésben. Főnyelőkör a király és a nagyherceg kíséretével udvari kocsira ült és kihajtott a nyugati pályaudvarra. Utközben a sokaság mindenütt lelkesen éljenezte a királyt és fejedelmi vendégét. A király rendes tábornoki egyenruhájában volt míg a nagyherceg osztrák-magyar ezredesi ruhájában keit utazott. A király kíséretében volt: gróf Paar Ede főhadsegéd és báró Apor szárnysegéd, míg a nagyherceget Vinspeare és gróf Tolstoj hadosztálytábornokok, herceg Chirinszki-Chimatoz szárnysegéd és dr. Zander udvari orvos kísérték. Ezenkívül ott volt Luceo herceg budapesti orosz főkonzul. A vasút részéről megjelentek: Ludvig Gyula főrendiházi tag, a magyar állam-

vasutat elnök-igazgatója, Décsey Lajos üzletvezető, Daróczi állomástnök s a halókoosi-társaság részéről Gerenday László főfelügyelő és Galla felügyelő. Az udvari váróterem előtt várakozott a rendes bécsi gyorsvonat, melynek első szakaszában volt a halókoosi-társaság pompás szalonkocsija, ugyanaz, amelyen a nagyherceg ideérkezett.

Ludvig elnök-igazgató pár perccel nyolc óra előtt az udvari váróterembe ment és ő felségének jelezte az indulást. A király a szalonkocsig kísérte vendégét. A király és a nagyherceg háromszor megölelte és megöskölte egymást. Majd ő felsége a kíséret tagjaitól vett szives búcsút. Mihály nagyherceg beszállott a kocsiba és az ajtóban maradt, királyunknak szalutálva mindaddig, míg a vonat ki nem robogott a pályaházból.

A király a közönség éljenzése közben hajtott vissza a budai várba. A nagyherceg egyenesen Bécsbe utazott, ahol megpihen; de még este 10 órakor tovább utazik Drezdába.

A nagyherceg elutazása előtt Illits Józsefnek, a Bristol-szálló igazgatójának értékes mellűt ajándékozott, amelyen gyémántokból van kirakva a nagyherceg nevének kezdőbetűje.

— **Papiros a királyné vállán.** Hogy a mi boldogult Erzsébet királynénak egy nagy arcképe Betlehem apácakolostorát díszíti, azt bizonyára kevesen tudják. Pedig úgy van: a szent helyen, ahol Jézus született, ott díszlik a vértanukirályné képmása. Régi formájú munka. Winterhalter, a híres udvari piktör, korának László Fülöpje festette s a művet maga a királyné küldte a szegény apácáknak ajándékba Bécsből, emlékgyanánt azokra a napokra, amelyeket a nővérek közt a Megváltó születésnapján töltött.

A szegény, egyszerű apácák magukon kívül voltak a nagy örömtől, amikor meghallották, hogy minő gyengéd figyelemben részesítette őket a fejedelmi asszony. A hosszú utról érkezett ládát kibontották s nagy óvatossággal kiemelték belőle az ajándék-képet, szegényos kolostoruk leendő fő-diszté...

Eddig a kép ajándékozásának krónikája.

A napokban egy angol turista hölgy közzétette palasztinai uti jegyzetét egy londoni újságban. A hölgy Betlehemben is járt, sőt egy hétig vendége volt az együgyű apácáknak. Hálás szívpel ír egyszerű jószágokról s a között töltött napok kellemességéről. Nem is történt vele ott semmi rendkívüli eset, de egy körülmény — éppen a Winterhalter képre vonatkozó — nagyon erősen leköttette figyelmét.

Egy apáca vezette a kép elé. Az angol hölgy, amint a festményt megpillantotta, csak nagy nehezen fojtotta magába a hangos kacagást. Meglepetve, kérdőn tekintett kísérőjére.

Az apáca elpirult.

— Ah igen — szólt akadozva — a felséges asszony keble és válla... Látja, madame, amidőn ő felsége ezt a képet hozzánk juttatta, valóságos örömmünnepe volt a kolostornak. Az volt az első gondolatunk, hogy a képet a kápolnában helyeztük el. De ah, ez a világias öltözet!... Azután a refektóriumot akartuk vele földiszíteni. És, amint látja, csakugyan itt helyeztük el. De hát a ruhátlan kebel és váll csak nem maradhatott így, folyton-folyvást szemünk előtt. Nos, a főnöknő, — nagyon okos, böles asszony, — kapta az öltőt, kivágott egy darab fehér papírost s befodta vele ezeket a ruhátlan részeket. Különben a papíroston nagy piciny tük tartják a képen...

— **A magyar protestáns papok az angol királyhoz.** A reformáció emlékét ünnepelte ma, október 31-én a protestáns világ, azt a nagy napot, amelyen Luther Márton megkezdte hitújító munkáját. A reformáció ez emlékünnepe az evangéliumi kereszténység magyarországi egyházainak lelkipásztorai megemlékeztek a Dél-Afrikában egymást öldöklő hitrokonokról és azzal a kérelemmel járunk VII. Edvárd angol király elé, hogy az angol és boer testvérszerződés öldöklő háborúját szüntesse meg. A kérelmet a protestáns lelkesek élén a püspökök is aláírták.

— **Kinevezések.** A hivatalos lap közli, hogy a király a kultuszminiszter előterjesztésére dr. Krenner József, dr. Hampel József és dr. Fejérváthy László egyetemi nyilvános rendes tanárokat és a Magyar Nemzeti Múzeum igazgató-öréit, továbbá dr. Horvát Géza igazgató-örét és dr. Jankó János muzeumi őrét a Múzeumhoz osztályigazgatóvá nevezte ki.

— **Lukács Béla síremléke.** Lukács Bélának, a szomorú véget ért államférfinak a keresepi-temetőben lévő sírja tőle művészi síremléket állítanak. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter megbízásából Ligeti Miklós mintázta az emléket, amely a munkát jelképezi. Az emlékkő előtt egy munkás alakja áll, aki kezében babérágat tart. A szoborművet erdélyi márványból faragták ki a zalatnai szobrász-iskola növendékei.

— **Bizottsági tagválasztások Pestmegyében.** A Pest-Pilis-Solt-Kiskun-vármegyében választott megyebizottsági tagok felerészének mandátuma a jövő hó-

napban lejár. Az illetőknek ekkor a törvényhatóság-ból ki kell lépniük. Az ő helyükbe lépő tagoknak választását a megye november hó 13-án tartja meg.

— **Az angol király betegsége.** A *Lancet* című londoni orvosi hetilap kijelenti, hogy alapos oka van azt hinni, hogy az Edward király egészségi állapotáról közölt hírek teljesen alopalamok. A király jó egészségnek örvend és nem vetette alá magát semminemű műtétnek. — A *Frankfurter Zeitung* arról értesül, hogy Edward király, mikor szeptember 6-án Frankfurtból Kopenhágába utazott, egy frankfurti úri embernek szó szerint ezt mondta:

— Rendkívül jól érzem magamat és bizony remélem, hogy 1902-ben ismét Homburgba és Frankfurtba jöhetek.

— **Mihály nagyherceg Bécsben.** Mihály nagyherceg Budapestről ma déliben Bécsbe érkezett s az orosz nagykövetség palotájába szállott. Csakhamar azután látogatást tett nála a görög király. A nagyherceg később a 26. gyalogezrednek a kaszárnyájába ment, amely ezrednek tulajdonosa és szemlét tartott az ezred felett azután az Imperiába hajtott, hogy a görög királynál viszontlátogatást tegyen és névjegyet hagyta ott, mert a király nem volt otthon, végül visszatért az orosz nagykövetségre. Este 7 órakor a nagykövetségen katonai ebéd volt, amelyen az orosz nagykövetség és konzulátus személyzete báró Kriegerhammer hadügyminiszter, báró Beck vezérkari főnök, a 26. gyalogezred tisztikara és a nagyherceg kísérete vettek részt. A nagyherceg osztrák-magyar ezredének egyenruháját viselte. Este 10 órakor a nagyherceg Drezdába utazik.

— **Kossuth Ferenc díszpolgársága.** Cselegről táviratozzák, hogy a város mai közgyűlése Kossuth Ferenc országgyűlési képviselőt hatvanadik születésnapja alkalmából egyhangulag a város díszpolgárává választotta.

— **A díj Santos-Dumonté.** Sok huzavona után Henry Deutsch százezer frankos díja, úgy látszik, mégis csak Santos-Dumonté lett. Részletesen nem jött még hír arról, hogy milyen okok birták rá az illetékes bizottságot a Santos-Dumontra kedvező határozat kiadására, csak annyit jelentenek Párisból, hogy Deutsch bankár levelet írt az eddigleg legjobb kormányozható léghajó ünnepelt feltalálójának, hogy a száz ezer frankos díjat, amelyet alapított, megnyerte. Nagyszámu azoknak a serege, akik ezt a díjat a bátor léghajósának szívből odaítélte, s ennek a lelkes szimpátiának elég bizonyítéka az, hogy akadt pénzes ember, aki a döntés késése miatt érzett türelmetlenségére már maga hajlandó volt a száz ezer frank kifizetésére. Ez a pénzes férfi most megnyugodhatik, a díj Santos-Dumonté. Egyelőre huszonegyezer frankot megkapott már s állotta szavát: ezt a pénzt az utolsó sousig odaadta Páris szegényeinek.

— **Diákok a közoktatásügyi miniszternél.** Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszternél ma délután tiszteleg a joghallgatós tudományos egyesületének küldöttsége, hogy az új ifjúsági egyesület részére a miniszter támogatását kérje. A miniszter igen szívesen fogadta a küldöttséget, kijelentvén a többi közt azt, hogy régóta érzett oly igazi örömet, mint amikor most a jogászifjúságot tulajdonképpeni feladatának, a tudományos önképzésnek a baze jövődő bo dogítására irányzott erőgyűjtésnek terén buzgólkodni látja. A miniszter meleg szavakkal biztositotta az ifjúságot szeretetéről és az ifjúság javát célzó szüntelen gondoskodásáról. A küldöttség tagjai lelkesen megelégnének Wlassics minisztert, aki végül hosszasan beszélgetett a küldöttség tagjaival.

— **A veszprémi kegyeleto.** Tölcséry Ferenc veszprémi kegyesrendi tanár kezdeményezésére a veszprémi temetőben nyugvó Vendrey (Aschermann) Ferenc volt 48-as ezredesnek, Komárom-vára volt alparancsnokának sírja tőle Veszprémmegyére honvédegysülete emlékét állított. Az emléket nagy közönség jelenlétében ma avatták fel.

— **Az országos katolikus nagygyűlés.** A második országos katolikus nagygyűlés november 4-7-éig lesz a fővárosban. A nagygyűlésnek Vaszary Kolozs hercegprímás a védnöke. A végleges program a következő:

November 4. Délután 5 órakor: *Az országos Pázmány-Egyesület* rendkívüli közgyűlése: A Katolikus Ifjúság diszgyűlése ugvantott. Este 8 órakor: Ismerkedési est a Vigadóban. November 5. Reggel 9 órakor: *Vem Sancte*, szent mise a belvárosi plébániatemplomban. Délelőtt 10 órakor: *Nyilvános ülés* a székesfővárosi Vigadó disztermében. Délután 6 órakor: *Nyilvános ülés* ugvantott. November 6. Reggel 9 órakor: *Szent mise* a belvárosi plébániatemplomban. Délelőtt 10 órakor: *A Kath. Körvör Orsz. Szövetségének* közgyűlése a Szent István-Társulat disztermében. Délután négy órakor: *Eucharisztikus körmenet* a belvárosi plébániatemplomból. November 7. Reggel 8 órakor: *Szent mise* a belvárosi plébániatemplomban. Délelőtt 10 órakor: *Nyilvános ülés* a Vigadó disztermében. Déli 1 órakor: *Diszbankett* a Vigadó étertermében.

— Gróf Széchenyi Pál temetése. Mint levelezők táviratozza ma helyezték örök nyugalomra gróf Széchenyi Pál, volt földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter földi maradványait a nagyozenki sírboltban. A legnagyobb magyar porának tözsomszóságában. A temetésre Budapestről is igen számos és előkelő közönség érkezett meg, akiket gróf Széchenyi Béla és Hanna leánya fogadtak a vasuton. A gyászszertartáson megjelentek gróf Széchenyi Gyula, a király személye körüli miniszter, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter és államtitkára nemeskéri Kiss Pál, a földmívelésügyi és kereskedelmi miniszter képviselői, a soproni tisztikar képviselői, Sopron város és vármegye küldöttségei, a sopronvármegyei és osztonyei gazdasági egyesület küldöttségei, Győrffy Gyula és Molnár József orsz. képviselők, Solymossy László és Ödön bárók stb. A gyászszertartás délelőtt 11 órakor csendes misével kezdődött, amelyet Balits Lajos ozenki plébános celebrált. A mise után a koporsót, amely a templom közepén volt felállítva, gróf Széchenyi Miklós jáki apát megégyeszer beszéltette, aztán megindult a gyászmenet a templom közelében fekvő nemzeti sírbolt felé. Annak bejáratánál a koporsót még egyszer letették és körülötte helyet foglalt a gyászoló közönség. Ekkor Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter szép beszédben elbucsuztatta a halottat.

Aki — úgy mond — úgy tudott szeretni mint te tudtál, és aki úgy volt szeretve, mint ahogy az emberek téged szerettek, azt megilleti, hogy előremozgottai közt pihenjen; aki oly tösgyökerez magyar ember és oly jó hazafi volt, mint te, méltó arra, hogy nemcsak családi jogon, de önnön érdeménél fogva is abban a földben pihenjen, amelynek minden porszeme meg van szentelve a magyar nemzet előtt, a mióta Széchenyi Istvánt ide temették. Itt fogod te aludni, megdicsőült barátom, a te örök álmodat. Itt fogod aludni, ahol a te példaképed, a te vezéred, a legnagyobb magyar, nemzete jövőjéről, dicsőségéről, anyagi és szellemi virágzásáról végtelen álmait szövi. Most el kell válnunk tőled, de most sem hagyunk el téged egészen. Itt hagyjuk azt, ami beidőlt mulandó volt, de elvisszük magunkkal a te szellemet. A te szellemed azt mondja nekünk, hogy menjünk és dolgozzunk tovább a magyar földért, amelyet te oly hiven szolgáltál és azért a népért, amelyet te oly igazán szeretél mindvégig. Széchenyi Pál gróf, isten vele!

A beszéd utolsó szavainak elhangzása után nyolc ember a vállára vette a nehéz érekporsót és levitte a Széchenyiek nemzeti sírboltjába, ahova gróf Széchenyi Gyula és Darányi Ignác miniszterek, a minisztériumok képviselői és a nemzeti tagjai követték. Amikor a koporsót örök pihenő helyre letették, a gyászoló család tagjai feljöttek a kriptából. Gróf Széchenyi Gyula és Darányi Ignác miniszterek azonban gróf Széchenyi Béla vezetés mellett, nemeskéri Kiss Pál államtitkár és a földmívelésügyi minisztérium tisztikarának kíséretében, gróf Széchenyi István koporsójához mentek, amelyre Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter sajátkezűleg letette a magyar kormány koszoruját, amelynek szalagján ez a felírás:

— Gróf Széchenyi István dicső emlékének — a hála Magyarországnak kormányra.

A temetés után a résztvevők Nagyozenkről elutaztak. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter fél 3 órakor indult el és este visszaérkezett Budapestre.

— Népies tudományos előadások. Vanek József ur legközelebb több vidéki városban népies tudományos előadásokat rendez. Ez alkalommal Milton „Elvesztett paradicsoma.” Epizódok Jézus életéből, tiróli és svájci utazások, csillagászat, Hamupipőke meséje adatként elő írásban és képen. A tanulságos és népies képek egész sorozatát mutatja be Vanek az általa fölállított reform-készülékkel. Az első előadást Esztergomban tartja november 10-ikén a Magyar Királyságban.

— Az Ujságírók Egyesületéből. A Budapesti Ujságírók Egyesülete választmányának ma délután ülése volt Vési József elnöklése alatt. Az ülés megnyitása után elnök bejelentette, hogy a magyar ujságírói kar illusztris tagja, Falk Miksa közelebb ünneplő meg tudorá avatásának félszázados évfordulóját. A választmány elhatározta, hogy nagy örömmel vesz részt a jubileumi ünnepségen, melyet a hírlapírók nyugdíjintézete az ujságírók testületével karöltve rendez, s az egyesület nevében nagyobb küldöttség üdvözlje az elnök vezetésével a jubiláns. A magyar ujságírói karnak egy másik közbeesülésben álló s ideális lelkületű tagja, Mezei Ernő szintén jubileumot ül. Harminc éves publicisztikai működésének jubileumát fogja ünnepelni. A választmány elhatározta, hogy a jubiláns tiszteletére lakomát rendez. Csáska György kalocsai érsek levélben köszönetet mondott az egyesületnek jubileuma alkalmából hozzáintézett üdvözlőlevelért. A választmány határozata értelmében az egyesületi karnak szeretettel üdvözlő Márkus Miksa egyesületi tagot abból az alkalomból, hogy a Magyar Hírlap felelős szerkesztője lett. Szatmári Mór főtitkár bemutatta Braun Henrik és Löw Géza szabadkai hírlapírók-

nak beadványát, melyben Szilágyi Schwarz Gyula állítólagos hírlapíró tisztességtelen üzemeltet leplezik le. A választmány, miután Szilágyi Gyula hírlapírói időközben letartóztatták, a beadvány felett napirendre tér, annak a hangsúlyozásával, hogy Szilágyit hivatásos ujságíróknak a fővárosban nem ismerték. A magyarországi postamesterek nyugdíjintézete az egyesület támogatását kéri azon alkalomból, hogy tárgysorsjátékot rendez közelebb. A humánus intézet kérelmét az egyesület a legnagyobb melegséggel fogja felkarolni. Haszonló pártolásban részesíti Fajda Ernő kérését, aki a fővárosi ipar- és kereskedelmi egyesületekben ingyenes előadásokat fog tartani a modern és a magyar művészetéről. A salgótarjáni köszöntőbánya részvénytársulat ez évben is küldött az egyesületnek ötven métermázs kockaszenet, amiért a választmány hálás köszönetet fejezi ki. Végül tíz tagot vettek fel az egyesület rendes tagjai sorába. A választmányi ülést megelőzőleg a segítőalap igazgatótanácsának volt ülése Csiklay Lajos elnöklése alatt, amelyben folyó ügyeket intézték el.

— Az elrabolt hittérítő. Konstantinápolyból táviratozzák, hogy arra a hírre, hogy a konstantinápolyi amerikai követ a portától a miss Ellen Stone-ért fizetett huszonezer fontnyi váltásdíj visszafizetését fogja követelni, hivatalos török körökben kijelentik, hogy a porta ezt a váltásdíjat nem fogja megfizetni, mert Stone kisasszony ismert a vidék veszedelmes voltát s még sem kért hatósági kíséretet.

Szöfiából jelentik, hogy a bolgár hatóságokat arról értesítették, hogy az elrabolt misszionáriusnő egy macedóniai háremben tartózkodik. A konstantinápolyi amerikai követtség érintkezésbe lépett a rablók egyik képviselőjével, aki jóval kisebb váltásdíjat követelt miss Stone kiadásáért, mint amennyit előbb kért.

— Vilmos császár és a rákbetegség. Néhány sorban közöltük ma, hogy Vilmos császár megbízta Ehrlich frank urt professzort, szentelje ezentul kiváló képességeit kizárólag a rákbetegség okainak és gyógyításának a kipuhatólására. Ehrlich professzor ennek következtében bakteriológiai és élettani intézetét erre a célra már átalakította, s munkatársul megnyert egy bécsi orvost, aki a rákbetegség terén kitűnő szakértő. Vilmos császárnak ez az intézkedése elég magyarázatot találhatna abban az érdeklődésben, amelyre a többi közt a tudományok iránt viselkedik, de hogy különös gondját a rákbetegségre fordítja, annak ezenkívül még más figyelemreméltó oka is van. Buzdítathatja őt erre ajának, Frigyes császárnak martiriuma, aki gégerákban halt meg és gondol Frigyes császárné, akinek halálához szintén van köze a rákbetegségnek. Ez makacsul tartotta magát mostanában a hír, ámbár erősen cáfolják, hogy gégerákban szenved VII. Edvárd király, Vilmos császár nagybátyja, aki a londoni tuberkulózis-kongresszuson a gégerák fontosságára hívta fel a figyelmet. Ismeretes, hogy a gégerákbeteg sorsa rettenetes. És ez a betegség is azok közé a bajok közé tartozik, amelyeknek nincs biztos orvossága. Próbálkoznak újabbban azzal a vakmerő operációval, hogy az egész géget kimetszik, s mesterséges gégevel pótolják, de ez a műtét legtrikább esetben sikerül. Amióta ez a betegség ismeretes, s ennek már ugyancsak nagy az ideje, sok komoly kutatás történt, de mint minden gyógyíthatatlan betegségnek, ennek is rengeteg sok a kuruzslója és charlatanja. A kutatásoknak eddigi eredménye az, hogy meglehetősen korán sikerül megállapítani a diagnózist, s ennek alapján a bajt némely esetekben korán alkalmazott operációval néha-néha gyógyíthatják, gyakrabban veszedelmességét évekre elődözzák. De a legtöbb fajtája a ráknak gyógyíthatatlan. Az operáció után a visszaesés bekövetkezik és menthetetlenül válságosra fordul ismét. Mosetig bécsi professzor több évvel ezelőtt az operáció mellőzésével kísérletezett, de nem jutott eredményre. Természetesen a baj okának fellelőzése volna a döntő fordulat, de erre még mindig nem jöttek rá. Újabb időben arra a nézetre hajlanak az orvos tudósok, hogy a rák fertőző betegség és vannak tudósok, akik nagy buzgósággal keresik a rák bacillussait. Például Gussenbauer és Leopold. Már sok család is érte az emberiséget a bacillus fellelőzéséről kipattant korai hírek nyomán. Csak az ímént járta be a sajtot az a hír is, hogy Löffler tenár a maláriával való beoltásban fedezte fel a rák gyógyítását. Bombayban a rák-bacillust fedezték fel állítólag, de az indiai kormány elejét vette egyelőre a híreszteléseknek. Üdvös dolog, hogy a rákbetegség tanulmányozására nagyszabású intézeteket szerveznek, amilyenek Newyorkban és Londonban már működnek. Különösen mivel a statisztika adatai azt mutatják, hogy a rákbetegség egyes országokban erősebben terjed, mint eddig. Azt is megállapították, hogy a vidéken kevesebb a rákbetegség, mint a városokban s hogy a nőket inkább támadja meg, mint a férfiakat.

— Magyar Üveg- és Agyagipar. Az eddig ill. Garay Károly szerkesztésében megjelenő Magyar Üvegipar szaklap az agyagipart is leleleli és novem-

ber hó 15-ikétől már mint „Magyar Üveg- és Agyagipar” fog megjelenni. Az agyagipari rész szerkesztését Zsolnay Miklós pécsi gyáros vállalta el. A Magyar Üveg- és Agyagipar” szaklap szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, Damjanich-utca 22. szám alatt van.

— Új iskola Kecskeméten. Kecskemétről írják: Kecskeméten legközelebb felső kereskedelmi iskolát állítanak föl. A kezdeményező lépést Rákosi Tibor szaktanár tette meg, aki előkelő helyről szerzett ajánlólevelekkel jött le Kecskemétre. A városi tanács és a pénzügyi bizottság örömmel fogadták az ajánlatot. A törvényhatósági bizottság pedig megbízta a tanácsot, hogy készítse elő az ügyet és tegyen mielőbb javaslatot a módzatokra nézve. A kereskedelmi és közoktatásügyi minisztereket megkeresi, hogy a nemzetiügyi vidékeken vegetáló valamelyik intézetet osszassa fel és helyezze azt át Kecskemétre, hogy itt erős kereskedelmi és ipari központot lehessen teremteni.

— A reformáció emlékünnepe. A reformátusok ma ülték meg a reformáció emlékünnepe, amely alkalomból templomaikban és iskoláikban ünnepélyeket tartottak.

A Kálvin téri református templomban reggel ünnepi istentisztelet volt. A budapesti ev. ref. teológusok önképzőkör 9 órakor a Kálvin-téri templomban tartotta reformáció-ünnepét. A budapesti ev. ref. főgimnázium növendékei körében munkálkodó konfirmált ifjak egyesülete délelőtt tíz órakor tartotta ünnepélyét, melyen Kovács Szebestyén Miklós imát mondott, az ünnepi beszédet pedig Szűcs Jenő tartotta. Bodu Péter elszavalt Hegedűs István költeményét, mire az ifjúság énekkar a magyar protestáns gyálarábok énekét énekelte el. Ifjúsági istentisztelet volt ezenkívül a Fazekas-téri templomban.

A Deák-téri evangélikus templomban délelőtt tíz órakor ünnepi istentisztelet volt, melyen a pesti oldalon lévő összes állami és közösi iskolák evangélikus növendékei résztvettek. Az istentiszteleten az egyházi előjáróság részéről Schranz János lelkészfelügyelő, a választmányi testület és a polgári és elemi iskola tanári testülete és a presbyterium több tagja jelent meg. Az ünnepi beszédet Sas Béla vallástanárt tartotta. Ezután a konfirmált növendékek az urasaltázhöz járultak. A Bethlen Gábor-Körnek, amely a budapesti protestáns ifjúság körében alakult a Deák-téri főgimnáziumban tartott emlékünnepe Miklós Elemér és Csűrös István mondtak beszédet.

A Deák-téri evangélikus főgimnázium reggel fél 9 órakor rendezte ünnepélyét, melyen a tanári kar és a protestáns tanuló ifjúság vett részt. Az egyházi előjáróság részéről jelen voltak: Zsilinszky Mihály államtitkár és egyházkerületi felügyelő, dr. Haberern Pál iskolafelügyelő, Walther Agost iskolagondnok, Mauritz Vilmos egyházi gondnok, Poszsert Gyula egyházi jegyző, Broschki Adolf segédlelkész, Koós Ottó, Kéler Napoleon, Zeigmond Gyéza presbyterek és mások. Luthernek: Erős varunk nekünk az isten című énekeket elhangzása után Walkó Endre gimnáziumi tanuló elszavalt Berzenyi Dániel Fohászkodás című költeményét, majd Beresky Sándor vallástanárt ünnepi beszédet tartott, melyben a reformáció nagy áldásait esetelte és az ifjúságot hitéhez való renditheten ragaszkodásra buzdította. Ezután Kehrling Károly gimnáziumi növendék elszavalt Csengey Gusztávnak A reformáció ünnepe című költeményét. Záró-ének rekesztette be az ünnepélyt.

Az Egyetemi Kör irodalmi és retorikai szakosztálya diszjunktív tartott. Nagy József elnöki megnyitójában vázolta a reformáció korszakának dicsőségét, nemzeti tartalmát, a mikor Boockay, Bethlen, Rákóczy zászlói alatt a protestantizmussal együtt küzdött a magyar faj is fajáért, szabadságért. Gulácsy József saját ünnepi ódáját olvasta föl. Oláh Gábor alkalmi költeményét szavaltta el. Nagy hatást ért el Berzevich Gizi bölcsészkiasszony. „Akkor és Most” című munkája felolvasásával. Majd Magastary László Berzenyinek „A magyarokhoz” című ódáját szavaltta el. Pólya Antal „Emlékezés a reformáció korára” című dolgozatát olvasta el. Az ünnepi ülést az elnök azon kérdéssel zárta be, hogy forrjon össze ezentul minden magyar, ne csak a balsors csapásai alatt, hanem a boldog percekben is, amidőn emlékezve nagy időket ünnepel.

— Földrengés Salóban. A Garda-tó egyik legsebbe vidékén, a narancs és citrom-ligetekkel pompázó Salóban tegnap földrengés pusztított. Egy egész házbor megrendült és félt, hogy valamennyi ház a tó partján bedől. Két halottat és két súlyos sebesült ástak ki a romok alól. A hat földrengés közül a legerősebb az volt, amely délután 1/4 órakor teljes pusztulással fenyegetett. A lakosság messzire elmenekült és nem mer visszatérni a házakba.

A Stefani-ünnökség a meteorológiai intézetből a következő közleményt kapta: A tegnapi földrengés a Garda-tó melletti szállóban meglehetősen heves volt. Viharhoz hasonlító zugás kísérte. Több kémény bedől és a házak megrongálódtak. A lakosság ijedten menekült. Négy lökést éreztek. Emberélet nem esett áldozatul. Ma reggel 3 óra után Salóban földrengés következett az obszervatórium néhány eszköze megszünt működni. Több nyilvános és magánépület erősen megsérült és két ember könnyen megsebesült. Caccoverban egy ember életét veszítette és többen megsebesültek.

— Elfogott betörő. Máramaros-Szigetről írják: Krausz Benit, aki október 22-én Bustyaházán Schreier

és Hüllmanna fakeskedők pénzértéket feltörte és megszökött, október 27-én Nagyváradon ellopták a csendőrök és erős fedezet alatt szállították Budapestre. Miatta egy másik Krausz került bajba, Bústyaháza közelében ugyanis, Husztin, szintén lakik egy Krausz család, amelynek egyik tagját elfogták s mindaddig fogáságban tartották, amíg ártatlansága ki nem derült, illetve amíg az igazi bűnöst el nem fogták.

— **Zavargások a bécsi egyetemen.** Bécsből jelentik, hogy az egyetem aulájában ma délelőtt lármás jelenetek voltak az olasz és a német-nemzeti diákok között. Körülbelül háromszáz olasz gyűlt egybe az aulában, hogy tiltakozzanak az innsbrucki egyetemen a minap történt olaszellenes tüntetések miatt. A német-nemzeti diákoknak nem tetszett az olaszok csoportosulása s ékeken lármába törtek ki. Ebből nagy verekezés támadt, amelynek a rendőrség vetett véget. Két olasz diákot letartóztattak. Az egyetem előtt nagy néptömeg verődött össze, amely az elfogott diákokat ki akarta szabadítani. A rendőrség kénytelen volt a tömeget kivont karddal szétkergetni. Az olasz diákok bizottsággal járultak a rektor elé és kijelentették, hogy legközelebb memorandumban terjesztik elő sérelmeiket.

— **Szerencsétlenség az erdőben.** Módról írják: Kovács Sándor módrói fészolgabíró dobosi szőlőjében Krausz Sándor és Pénzes József vad-őrök vaddisznóval voltak. Krausz később eltávozott helyéről. Pénzes a sötéiben azt hitte, hogy a sűrűben valami vad mozog, rádőlt, de oly szerencsétlenül, hogy fején találta Krauszt, aki azonnal meghalt. A vizsgálatot megindították. Krausz özvegyén kívül két árva hagyott hátra.

(x) **Csusz és kőszvény** ellen elismert legkitűnőbb szer a Zoltán-féle kenőcs. Ára 2 korona. Zoltán Béla gyógyszerárban, Budapest, V., Sétány-utca és Szabadságtér sarkán.

(x) Vásároljanak osztálysorsjegyeket Lukács Vilmos bankházban, Budapest, V., Fűrész-utca 10. Egy egész a 12 kor, 1/2 a 6 kor, 1/4 a 3 kor, 1/8 a 150 kor. Esetleg utánvét mellett is.

(x) Kérjünk mindenütt F. M. K. E. vagy E. K. E. gyűjtőt.

A nyomorúság áldozatai.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, október 31.

A Józsefváros egy félreeső kis utcájában, ott, ahol már csupa szegény ember lakik az apró lakásokban, megrendítő családi tragédia készült ma délután. Egy fiatal, szép asszony — felesége egy kereskedelmi utazónak — el akarta pusztítani magát és három gyermekét. Megrázók ennek a félbenmaradt tragédiának a motívumai. A jó családból való fiatal leány férjhez megy egy szegény emberhez. Egypár száz forintot visz magával a családi tűzhelyhez, amelyre üzletet alapítanak. A férj könnyelmű ember, de meg a saját tűzhelyére kell vinnie az ő nagy családját is. Az egypár száz forintot hamar fölélők s beköszönt a kis halékba a nyomorúság. A férj vidékre megy, hogy valami kereset után nézzen s betekig mit sem hall róla az asszony. Végre azután, amikor hírt ad magáról, a szomorú hír hatása alatt megtörik a gyöngye asszonyi lélek s a balálra gondol. Ezek a legújabb családi tragédiának indító okai; a regényíró tollára méltó aprólékos részletek alább következnek.

A rendőrségi sajtóiroda rövid kétsoros közleményben adja hírül, hogy Rösler Józsefnek született Ringwald Katalin budapesti születésű 16 éves, izraelita vallású kereskedelmi ügynök felesége ma délután három gyermekével együtt bezárkózott a szobájába s szengázással meg akarta ölni magát és a gyermekeit. A dolgot észrevették s mikor az ajtót rájuk törték, az anyát eszméletlen állapotban, a három gyermeket pedig jó egészségben találták.

Rösler József aranyművelő 1897. január havában vette feleségül Ringwald Katalint, egy jobb módú budapesti polgár leányát. Házasságukból négy gyermek született, Viktor 4 éves, Gyula 3 éves, Lili 2 éves és a 7 hetes kis Margitka. Ringwald Katalin, amikor férjhez ment, 1200 forint hozományt kapott, amelyből a férje műhelyet nyitott s maga házalt az árakkal. Nem is ment volna rosszul a dolguk, de Rösler, amikor megnősült, felhozta vidékről a mostohaanyját, három nővérét és egy öccsét s az így hirtelen megszorodott családnak kevés volt az ő keresete. Hozzá kellett nyulni a kis tökéhez is s a kis család egy szép napon azon vette magát észre, hogy a férj üzlete tönkrement s e mellett az asszony hozományát is megették.

Röslernek nem nagyon bántotta a dolog, mert imádta férjét — aki különben meglehetősen könnyelmű ember — és bízott benne, hogy mint egyszerű munkásember is el tudja tartani a családját. Amde bizalmában csalatkozni kellett, mert Rösler nagyon sokáig nem jutott álláshoz s az előbb oly boldog kis

otthonba nem sokára beköltözött a nyomorúság. Egy darabig csak ment valahogy; eladogatták a butorokat s a még meglevő pár darab butorral a Kender-utca 6. számú ház egyik kis, harmadikemeleti lakásába költöztek. Itt egy pilanatra rájuk mosolygott a szerencse, mert Rösler egy budapesti aranyművescégnél pár hónappal ezelőtt mint kereskedelmi utazó alkalmazást kapott, de alig párhetét működés után elbocsátották.

Ettől fogva állandó lakójuk lett a nyomorúság. A férj július elején elment vidékre, hogy ott valami kereset után néz s a szegény asszony teljesen önmagára volt utalva három gyermekével. A negyedik is utban volt már ekkor, ami még nagyobb aggodalommal töltötte el. Rösler csak augusztus első napján tért vissza a vidékről s családját a legnagyobb nyomorúságban találta. Nem lévén segítség, elhatározta, hogy a három gyermeket beadja a gyermekmenhelyre, ahol legalább meglesz a mindennapi enni-valójuk. Így is történt, s mikor ezzel rendben voltak, Rösler ismét elutazott a vidékre, magára hagyva a már jóformán magával tehetetlen asszonyt.

A szegény asszonyt rendkívül megtörte az az eset, hogy gyermekeitől, akiket valósággal imádott, meg kellett válnia. Pár nappal a férje elutazása után bement a gyermekmenhelyre s ott megtudta, hogy kis leányát a Munkácsi-utcaba adták dajkaságba, két fia pedig vidékre került. Kis leányát mindjárt meglátogatta s szinte megkönnyebbült, amikor látta, hogy nagyon jó dolga van a kis teremtesnek. De aggodott a két fiáért. Gyalog felkereskedett s elment vidékre, hogy a fiait is láthassa. Mindkét kis fiút rendkívül rossz helyzetben, elhanyagolt állapotban találta, úgy hogy — bár tudta, hogy idehaza a nyomorúság vár rájuk — mégis haza hozta mind a kettőt.

Időközben aztán megszületett a negyedik gyermek is, a kis Margit. A szerencsétlen asszony — akit a férje még arról sem tudósított, hogy merre jár — valahogy megtudta a férje tartózkodási helyét és irt neki. Csakugyan kapott is választ a levelére. Azt írta a férje, hogy a házba majd küld neki pénzt. Röslernek reménykedett. Eladta már mindenét, hogy a gyerekeinek enni tudjon adni s most attól félt, hogy a lakásából is kidobják s az utcára kerül. Félelme nem is volt alaptalan, mert tegnap újabb levél érkezett a férjétől. Azt írta benne Rösler, hogy nem küldhet egy krajcárt sem.

A boldogtalan asszonyt leverte nagyon a levél tartalma. *Négy nap óta tis krajcártól élt már három gyermekével és cselédjével, aki a nagy nyomorúság dacára sem hagyta el őket.* A gyerekek éheztek s ez érlelte meg Röslernek azt az elhatározást, hogy elpusztítja önmagát és a gyerekeit.

Ma délután akarta tervét végrehajtani. Cselédjét egy levéllel elküldte Bachruch nevű rokonához, aki magánhivatalnok s a Sándor-utcaiban lakik. Ebben a levélben megírta rokonának, hogy nem bírja tovább a nyomorúságot, megölje tehát magát és a gyermekeit. Arra kérte meg Bachrucht, hogy a kis Liliért, aki még mindig dajkaságban van, gondoskodjék.

Bachruch, amint a levelet elolvasta, a cseléddel együtt a VIII-ik kerületi kapitányságra szaladt s itt Iványos Gyula rendőrtisztviselőnek mutatta föl a levelet. Iványos kiküldte a cseléddel együtt Pömpö János polgári rendőrt a Kender-utca 6-ik szám alá. Röslernek lakására. A rendőr mindjárt lakatot is vitt magával.

A lakás ajtaja tényleg be volt zárva s amikor a lakatos felnyitotta, nagy szengáz-szag töltött ki a kis szobából, felnyitották az ablakot is, hogy a szengáz kihúzódjék s ekkor tekinthettek csak körül a szobában.

Röslernek az ágyban feküdt, eszméletlenül. Mellette volt két fia, bekötött szájjal és orral, úgy hogy a szengáz nem hatolhatott tüdejükbe. A kis csecsemő az ágy mellett lévő teknőben feküdt, szintén bekötött arccal. A három gyerek édesen aludt s szerencsére egyiknek sem ártott a szengáz, amely a nyitva hagyott ajtón át töltött ki az elzárt kályhából. A mentőket hívták, akik az eszméletlenül fekvő asszonyt életre hozták.

A kis lakás egész butorzata egy székkel, egy asztallal és egy ágyból állott, az elnyitott ágyon s a gyerekek ruházata azonban hóhérral volt. Mindenem meglátzott a kis szobában a gondos anya kezének nyoma.

Időközben odaérkezett Iványos rendőrtisztviselő is, akinek az eszméletre térített asszony elmondta tragédiáját. Elmondta azt is, hogy úgy neki, mint férjének is gazdag rokonai vannak, akik azonban tudni sem akarnak róluk.

A rendőrtisztviselő mindjárt tejet hozott a gyermekeknek, akik mohó étvágygyal fogyasztották azt el. A házbeliek pedig hamarosan összegyűjtöttek egy pár forintot a boldogtalan asszonynak, hogy legyen mit ennie. Röslernek ezalatt egyre azon sopánkodott, hogy a háziura holnap kidobja, mert még a mult

házbérből is 25 forinttal tartozik. Félelme nem is volt alaptalan, mert még ott volt a rendőrtisztviselő, amikor megjelent a kis lakásban a háziúr s így vigasztalta a kétségbeesett asszonyt:

— Igen, ha nem fizet, holnap kiteszem az utcára!

A tavalyi kos beszéde.

Esztergom környékén egész menaszériára való fenovad szabadtul ki s pusztítja a birkákat.

(Szinhely: az akol. A juhok, kosok és ürök félkörben állanak, előttük a földön néhány szétépett birka teteme lecszik. Szólásra emelkedik a mindnyájunk által ismert Tavalyi Kos és a következő bucsuztatót mondja):

Tisztelt juhaim és kosaim!

Az állati életnek is vannak pillanatai, midőn könnyes szemmel kell megállunk szereteteink holtatéménál. Nekem jutott a szomorú feladat, hogy elköltözzök barátainkról e helyen, ezuttal utóljára, megemlékezzem. Mi történt ugyanis, tisztelt juhaim és kosaim? Az erdő sűrűjéből előtört egy csomó gaz fenovad — hogy a nevék első része egye meg őket — s legkedvesebb pajtasainkat tépte szét. Mint értesülök, e fenovadok állatseregletben voltak eddig alkalmazva, s így sokkal nagyobb a szomorúságom. Mily rettenetes pechünk is van nekünk, esztergomi juhoknak és kosoknak, hogy éppen a mi vidékünkön szabadultak ki a fenovadok! Évezredek civilizációjára gondosan megőrzött bennünket minden káros külső behatástól. Az ember meleg lakóhelyet, jó ételt ad nekünk, s egyszerre csak, mint derült égből a villám, ránk törnek Ázsia és Afrika bestiái, hogy kioltás életünket. Egyszerű elmében e pillanatban érdekes kérdés tolt fel. A mi szempontunkból vajjon nem mindegy-e, hogy fenovadok, vagy emberek martaikéi vagyunk? Elvégre a teremtés koronája, az ember, nem azért tart bennünket, a teremtés filléreit, hogy látásunkban gyönyörködjék. Végül az ember is megjelenik a késsel és legyilkol bennünket. A mi sorsunk tehát végeredményben egy: a leglyilkoltás és a megevetés, ha szabad e furcsa képzésű szót használnom. Már bizony én ammondó vagyok, latiatue ítelem, ysa nemcsak por és chomau vagyunk, de határozottan a meghalás szempontjából jövőnk a világra. Így aztán még talán jobb is, ha a családban marad a dolog s az állatok esznek meg bennünket, nem az emberek. Balgaság tehát kétségbeesni szegény barátaink sorsán. Ők nem jártak rosszabbul, mint mi. Ez a tudat vigasztaljon bennünket. Még csak egy példát mondok. Lássátok, az emberek biztosan tudják, hogy meg tognak halni s hogy egyszer csak beléjük áll valami halálos betegség, mert még nem volt a világon olyan ember, aki meg ne halt volna. Egyikük se lehet tehát oly elbizakodott, azt hinni, hogy éppen ő nála kezdődik a halhatatlanság. S mégis, mint újságjaimban, a Magyar Űrben, a Zeitschrift für Schaf- und a Journal des Moutonsban olvasom, az emberek éppen a halálos betegségek ellen akarnak mindenféle orvosságot kitalálni. Nemhogy ama betegségek gyors gyógyítására törekednének, amelyek nem járnak halállal, most legújában a rák kipusztítására adták magukat. Holott meghalni csak kell! Isten veletek, elhunyt pajtasaim!

Ezt mondta.

— o. —

FŐVÁROS.

(*) A III-ik kerületi bizottsági tagok tegnap népes értekezletet tartottak Benedek Sándor közigazgatási bíró elnöke alatt. Az értekezleten behatóan tárgyalták a kerületi villamos vasutak ügyét s elhatározták, hogy sürgetni fogják a tanácsnál a főter-vörösvári-utcai és a főter-filatóri-gati vonalak kiépítését. Az akció megbeszélése tárgyában pár hét múlva külön értekezlet lesz, amelyre a kerületi országgyűlési képviselőjét, Vészi Józsefet is meghívják. Végül az értekezlet dr. Stern Józsefet állandó alelnökévé választotta.

(*) A jövő évi költségvetés. A tanács ma befejezte a jövő évi költségvetés tárgyalását. A közgyűlés tegnap határozata alapján törölte a filharmóniai társaság 6000 koronás szubvencióját. A bevételi tételek tölemelte a szegélykövek értékesítését 4600, a csatorna-építési járulékat 29.000, a gyümölcsözőleg elhelyezett kölesön kamatát 50.000, a cselekvő tőkéket 20.000, az építő engedelmi díjakat 20.000, a lakhatási engedelmi díjat 10.000 koronával. A deficitet így 186.145 koronára redukálták. A tanács nem tartja szükségesnek, hogy erre a hiányra külön tödözetet jelöljön ki, mert bizik abban, hogy a jövő évi kezelés a hiányt el fogja tüntetni. A költségvetést november harmadikától tizenöt napra közszemlére teszik ki.

(*) **Uj anyakönyvi hivatalok.** A fővárosban tudvalevőleg csak öt anyakönyvi hivatal van. A két szélső kerületnek, O-Budának és Kőbányának nincsen külön anyakönyvi hivatala. A kőbányaiaknak minden születést vagy halálozást a Kálvin-téren levő anyakönyvi hivatalban kell bejelenteniük. Az óbudaiak és kőbányaiak külön anyakönyvi hivatalt kértek. Kérelmüket ma tárgyalta a tanács s kimondotta, hogy addig nem dönt ebben a kérdésben, amíg a kormány nem válaszol a főváros főtitárára, amelyben a szubvenció írlémezését kérte.

A főváros közgyűlése.

Budapest, október 31.

Az új sertséközvéghid teljesen elkészült, a berendezési munkálatok is befejezésükhez közelednek és a mai közgyűlésen a tanács már oly javaslatot terjesztett a közgyűlés elé, hogy az intézmény 1902. május elsejével adassék át a kötelező használatnak. E javaslattal szemben *Fenyvessy* Adolf azt kívánta, hogy már az idén decemberben engedjék át próbaképpen a hentesek használatára, de csak fakultative, vagyis mintegy a sertséközvéghid ki-
próbálásul. A kötelező vágatás pedig kezdődjék meg január elsején.

Utána *Schubert* Sándor szólalt fel, aki már a közlélmelési bizottságban óva intett minden oly intézkedéstől, amely a fővárosi lakosság élelmelését megdrágítaná. *Schubert* a mai közgyűlésen kijelentette, hogy nincs kifogása az ellen, hogy a sertséközvéghid május elsején megnyitassák, de kifogása az, hogy a tanács előterjesztése a közvéghid kötelező használatát akarja már az időpontra kimondatni, holott a közlélmelési bizottságban arról szó sem volt. Sőt oly világosan és írérethetetlenül, oly határozat hozatott, hogy az állandó szabályrendeletben fog megoldatni az a kérdés, hogy vajon az egyes kerületekre nézve a sertséközvéghidon való kényszerű vágatás mikor válik kötelezővé. Ennélfogva *Schubert* azt indítványozta, hogy a tanács mai előterjesztését a közgyűlés a kötelező szó törlésével emelje határozattá.

Az első *Halmos* János polgármester kijelenti, hogy *Schubert* öhajását még szavazás alá sem bocsáthatja, mert a közgyűlés már egyszer kimondta a közvéghid kötelező használatát és mert a sertséközvéghid több mint négy millió koronájába került a fővárosnak s így a jövedelmezőségét kockáztatni nem lehet.

Schubert erre kijelentette, hogy felebbez a polgármester ez elhatározása ellen a belügyminiszterhez. A közgyűlés többsége pedig hozzájárult a tanács előterjesztéséhez.

Ez történt a sertséközvéghid ügyében a közgyűlésen és most már megmondhatjuk, hogy a polgármester nem járt el jogosan, amikor *Schubert* indítványát szavazás alá nem bocsátotta. A polgármester azzal iparkodott igazolni eljárását, hogy a közgyűlés már egyszer határozott a sertséközvéghid kötelező használatára mellett, akkor, amidőn az új intézmény építését elhatározta. Ilyen határozatra mi igazán nem emlékszünk, de ha így történt volna is, akkor sem lett volna szabad az indítványt elvonni a szavazástól, mert hiszen a polgármesternek tudnia kell, hogy minden közgyűlési határozat három hónap múltán újabb határozattal megdönthető, már pedig az építés elhatározása óta nem három hónap, hanem már három év is rég elmúlt.

Ebből a szempontból tehát *Schubert* Sándor felebbezése teljesen a törvényes formák közt mozog, eltekintve attól, hogy indítványának intenciója igazán közérdeket szolgál. Azt szolgálja a III. és X. kerület nagyszámú hentesiparosának szempontjából, akik amugy is nehéz megélhetési viszonyokkal küzdenek és őket a sertséközvéghidon való vágatási kényszer ily gyors alkalmazása valószínűleg egzisztenciájukban támadja meg. De még inkább helyeselni lehet *Schubert* Sándor indítványát, a két kerület szegény lakosságára való tekintettel, mert a közvéghid-kényszer a húsélelmélet feltétlenül nagyon megdrágítja.

Ez a megjegyzésünk is fontos kérdésben. Az úgy *Schubert* Sándor felebbezése alakjában a belügyminiszter döntése elé kerül és mi hiszünk, hogy a miniszter, aki annyiszor megmutatta jóindulatát és nemesszívú gondoskodását a szegény nép szükségletei iránt, módját fogja találni, hogy a főváros pénzügyi érdekei mellett a főváros legszegényebb lakosságának érdekei is megóvassanak.

A mai közgyűlésen a következő ügyeket intézték el:

A tanács, a közegészségi és köztisztasági bizottság javaslata alapján azt az előterjesztést teszi, hogy a központi fertőtlenítő-telep elvágottat vegyék házilag kezelésbe. Az összes kiadás beleszámítva a bejelentést s a főmunkást és üzemeltetést is, 40 998 koronára rúgna s ez, az eddigi bérelt-rendszerrel szemben, 16—17 ezer korona megtakarítást jelent. A tárgyhoz

többen szoltak hozzá; így *Komlós* Ágost, *Eulenberg* Salamon, *Boross* Soma, *Schubert* Sándor és a polgármester mire a közgyűlés többsége (43 szavazat 29 ellen) elfogadta a tanács javaslatát.

Előterjesztést tesz a tanács az iránt, hogy a pesti temetők kérészetét vegyék házilag kezelésbe. A bejelentés összege 43 000 korona lenne, az üzemeltetés 9000 korona s ezzel szemben 12 000 korona bevételre számíthatnak. Ki lenne mondva, hogy virágokat a közönség máshonnan is hozhat be. A közgyűlés a javaslatot elfogadta.

Javasolja a tanács, hogy a kórházakban szükségessé ágy- és ruhaneműek szállítása iránt kötött szerződést, az árjelítés mellőzésével, három évi időre hosszabbítsák meg, olyan feltétellel mégis, hogy a fehéreneműk finomabb minőségűek és újabb szabásuk legyenek.

A közgyűlés többek felszólalása után 38 szavazattal 29 ellen elfogadta a tanács előterjesztését. *Sopronmegye* átiratát, amelyben a kívándorlások meggátását célzó főtitárának pétolását kéri, *Havass* Rezső indítványára ma levették a napirendről, mert ez a fontos tárgy megérdemli, hogy vele tüzetesebben foglalkozzék a közgyűlés, ami ma, az idő elhaladottségánál fogva nem lehetséges.

A városrendezési anketbe az elhalálozott *Steiger* Gyula helyébe a közgyűlés *Császár* Jenőt küldötte ki. Ennek az anketnek ezental *Fülöp* Kálmán tisztifőigéysz és *Tamás* Hugó főszámvevő is tagja lesz.

SHINHAZ, ZENE.

**** Népszínház.** A *Katalin* ritka szerencsés szerzőnek egyre újabb-újabb művésztelenségek sietnek segítségükre, hogy operettjük zsutolt házai valamiképp megakadást ne szenvedjenek. Ma este egy harmadik, értékes művészi erőt hallottunk a *Hegyi* Aranka betegsége miatt megüresedett cimszerében, *Katalin*-ban. *Zilahiné* *Singhofer* Vilma az ismert jeles hangversenyénekornó énekelte ma este először a szerepet s tisztán csengő, erőteljes magas szopránja gyönyörűen érvényesült a *Katalin*-ban. Olyan művészi éneket ritkán hallunk ma a magyar operett-színpadon, mint amintő a fiatal énekművész produkált s dicsőretére még azt is mondhatjuk, hogy énekel-gadásában, művészi volta mellett, az operettnak könnyedebb stílusa is teljesen érvényesült. A közönség a legnagyobb élvezettel hallgatta *Zilahiné* *Singhofer* Vilma asszonyt, aki játék dolgában is jól helyt állt és zajos tapsokkal jutalmazta. *Károly* Klára, mint *Germain*, ma este is pompás volt és a tapsból neki is bőven jutott. A ház, hogy úgy mondjuk, *katalinszerűleg* tele volt. (M—s.)

**** A Filharmoniai Társaság veszedelme.** Váratlanul és kinos meglepetéssel érkezik a hír egy olyan eseményről, amely fővárosi zenekultúránk legelőkelőbb és legfontosabb művésztestületének válságát jelenti. Arról van szó, hogy a *Filharmoniai Társaság* feloszlik. Okul szolgál, hogy a főváros tegnap a szubvenció megtagadásával megvonta a *Filharmoniai Társaság* fennállásának anyagi lehetőségét, lette pedig ezt oly megokolással, amely a művésztestület további működését erkölcsileg meg-
abban az esetben is kizárná, ha úgyne nem szorulna a főváros anyagi támogatására; ez a művésztestület vezérébereknek a nézete. Nem szólnak most hosszabban ehhez a kérdéshez, először is, mert nem tartjuk a bajt irreparábilisnak, másodszor pedig, mert nem akarjuk a helyzetet elmérgesíteni. Reméljük, hogy a *Filharmoniai Társaság* legközelebbi ülésén nem mondja ki feloszlását, hanem keresni fogja a helyzet orvoslását. Arra, hogy a közgyűlés megtagadta a szubvenciót, nem szolgált rá sem a *Filharmoniai Társaság*, sem a főváros. Ez a derék művésztestület önfeláldozással, tiszta művészettel és tiszteletreméltó komolysággal állt zenei kultúránk szolgálatában és érdemeiről még csak sejtelté sincsen azoknak, akik ellene törnek. Kelet felé Budapest volt a filharmonia utolsó sánca, — Belgrádban meg Szófiában nincsenek filharmoniai társaságok. Ezekhez mindenesetre közelebb jut Budapest, ha zenei kultúra dolgában velük nivellálódik. Bécsben pedig virágzik a filharmonia. Eddig nálunk, ezental ott végződik a zenei művelt Nyugata. Tudniillik abban az esetben, ha a belügyminiszter szentesítene a főváros abderai határozatát. De ez ki van zárva. Oda forduljon a *Filharmoniai Társaság*, ne foglalkozzék a Nirvána gondolatával, — és meg vagyunk róla győződve, hogy jövő évre teljes erőben üliheti meg fennállásának ötvenedik esztendőjét. A főváros háromszor forintnyi szubvencióját úgyis visszafizették a fővárosnak a vígadói bér fejében. Kérjük a belügyminisztertől szubvencióképpen az Operaház ingyenes használatát, — ez jobb is, szebb is, alkalmasabb is, mint a Vígadó légvontatos, fűtetlen és rossz akusztikájú csarnoka.

**** Hegyi Aranka kikocsizott.** Az *Erszék*-kört és a *Kerepesti*-t híres sarokháza elől, melyben a magyar énekes színpad két büszkesége, *Blaha* Lujza és *Hegyi* Aranka ugyanegy folyosón lakik, az őszi verőfény aranyos melegében ma egy jess gumikerekű kocszi röpült tova, *Hegyi* Aranka kikocsizott... Hosz-

zas, nagy betegség után, amely alatt vaksötét szobában ki volt zárva szobájából még a napsugár is, először röpött ki a jóságos napfényre. A művész orvosa, *Ottava* tanár, megengedte, hogy a szép, meleg időben kikocsizzék, olyan jelentékeny és állandó javulás állott be a művész állapotában. Most már remélhető, hogy a kitűnő művész nagyon rövid időn belül teljesen meggyógyul s mihamar ismét fellép a *Népszínház*-ban, melynek közönsége eddig is oly fájdalmasan nélkülözte. Ezért nagy dolog az, hogy *Hegyi* Aranka kikocsizott az aranyos, őszi napfényre...

**** Ifj. Bokor József ügye.** Ismeretes, hogy ifj. *Bokor* Józsefet azzal a váddal illették, hogy az *Almafa* című egyfelvonásos vígjátékát az *Universal-Bibliothek* 424. számú füzetében megjelent *Das war ich!* című vígjátékából plagizálta. Az *Almafa* szerzője a váddal szemben egy irodalmi bírósághoz fordult, melynek tagjai *Vézi* József, *Rákosi* Jenő és dr. *Alexander* Bernát voltak. Ez a tekintélyes irodalmi bíróság ítél és határozata teljesen rehabilitálja az *Almafa* szerzőjét az ellene emelt vád ellen. Ifj. *Bokor* József, mint a bíróság döntését, a következő nyilatkozatot kapta ma kézhez:

Nyilatkozat

Bokor József, "Almafa" című darabja ügyében.

Felszólaltatván *Bokor* József ur által arra, hogy plágiummal megvádolt *Almafa* című darabja ügyében nyilatkozzon, véleményünket röviden a következőkben állapítottuk meg:

A darab vezetőmotívuma, egy jelenetnek megtevését céljából való megismétlése, régi motívuma az irodalomnak; szerepel már a *Heptameron*-ban és *Lafontaine* egyik meséjében is. Ugyanezt a motívumot feldolgozta *Johann* *Hutt*: *Das war ich!* című drámai munkájában s ugyanezt a motívumot találjuk *Bokor* József szobán levő munkájában. Nem tagadható ugyan hogy a taligárszlet révén az a forma, amelyet *Bokor* adott a motívumnak, legközelebb áll a *Hutt*-féle feldolgozáshoz, mindazonáltal *Bokor* műve semmi értelemben nem mondható plágiumnak.

Az irodalomban ugyanis meséknek, motívumoknak, helyzeteknek kölcsönvétele, átalakítása, felhasználása régi jelenség és az írók elvitathatlan joga; másfelől pedig *Bokor* művében tényleg csak a motívum eszméje azonos, minden egyéb pedig: párbeszéd, mese felhang, erkölcs, alakok, légtér egészen más és eredeti.

Budapest, 1901. október 31.

Rákosi Jenő, dr. *Alexander* Bernát, *Vézi* József s. k.

**** A szegedi sajtó és a színházi kritika.** A színházi kritika szabadságát dicsőretes szolidaritással védelmezi meg a *szegedi* napisajtó, amely — mellesesen megjegyezve — a vidéki magyar szurnalisztika legelőkelőbb színvonaán áll. Erre a szolidaritásra az adott okot, hogy a *szegedi* színház egyik színésze, aki nem volt megelégedve a róla írott kritikával, legyeres elégtétellel akarta helyreütni a kritikai eszortát. A *szegedi* újságok erre szolidaritásnak jelentették ki magokat és hosszabb nyilatkozatot adnak közre mai számaikban, melyben kijelentik, hogy minden a kritika szabadsága ellen irányuló terrorizmussal szemben a közönség ítéletén túl a bíróság útján fognak elítélő elégtételt kérni. A *szegedi* hírlapírók térfias nyilatkozatából nem tartjuk érdekeltenek egy kis mutatót adni, amely egész okosan és helyesen beszél:

Az idén is kibújázott a mi színpadunkról egy olyan merész törekvés amely terrorizálni akarta a színészet bírálat szabadságát is. Ezt semmiképpen sem helyeselhetjük. A bírálat joga, ha a személyt nem sérti, hanem a személy működéséről szól, teljesen szabad, jogosult és kívánatos. Ilyen dolgokból személyi sérelmet csinálni: lehetetlenség. Erőszakkal keresni akarni a megjelölés eszközeit, korlátotlanság, melyet észszel élő ember komolyan venni sohasem fog.

A nyilatkozatot a *szegedi* újságok valamennyien aláírták.

**** Hangversenyek.** *Kemény* Rezső hegedűművész, a zeneakadémia tanára december 2-án a Royal-szálló termében hangversenyt rendez. A műsorban *Joachim*-nak magyar írály hegedűversenye is szerepel. A művész ez alkalommal először fog Budapesten játszani. — Az első *Hubay*-*Popper* kamara-esztély, melyen *Thomán* István tanár működik közre. november 13-án szerdán este 7^{1/2} órakor lesz a Royal-szálló termében. Műsor: 1. Mozart: Vonós négyes G-dur. 2. Schuman: zongora-négyes G-dur. zongora *Thomán* István tanár. 3. Chembüni: Vonós-négyes D-moll. Jegyek a *Harmonia* zeneműkereskedésben kaphatók.

**** A Városligeti Színházban** holnap. Mindzen-
tek ünnepeken délután tényleg órák és este hét óra-
kor téli helyek mellett A molnár és gyermeke kerül
színpadra. Az előadások iránt eddigleg is oly nagy érdeklődés mutatkozott, hogy azt az igazgatóság szombaton, hajottak napján este 7 órakor megismételteti. A több szerepeket: *Feld* Irén, *Árpád* Irén, *Latabárné*, *Morvai Fehérváry*, *Bihari*, *Szentmiklósi* és *Csige* adják. Vasárnap délután ismét A molnár és gyermeke, este pedig *Öthello* kerül színpadra.

**** Az Uránia-Színház újdonsága.** *Magyar Lant* címmel dr. *Körösi* Henrik királyi tanfelügyelő darabot irt az *Uránia-Színház* számára. Ez új darab, melynek

november 8-én lesz a bemutatója, a magyar dalköltészet és zene történetét mutatja be a régi hegedősoktól fogva napjainkig. A darab mutatványos részét nem képekké illusztrálják, hanem Rákosi Sziidi színesszoklójának növényekéi fogják bemutatni. A zenei részt *Stojanovics Jenő* dirigálja.

Délutáni előadások a Vígyszínházban. A Vígyszínházban pénteken, november 1-én, az *Ocskay brigadéros*, Herzog Ferenc történelmi színművét adják a Vígyszínházban. E darab példátlan népszerűségét és állandó vonzó erejét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy utolsó előadására, amely számszerűen a 94-ik volt, már a délutáni órákban az összes jegyeket eladták. Vasárnap november 3-án lesz a Pillangókisasszony első délutáni előadása *Pálmay Ika* vendégfellépésével.

Sonnenhal buljeuma. Megirtuk, hogy *Sonnenhal* Adolf, a bécsi *Burg*-színház magyar származású, kitűnő művésze, tegnap fölöttébb be színespályájának jelmezadását fordultatja. A művészt ebből az öltözetből *Burg* színházbeli kollégái tegnap ötletes kis óvációval lepték meg. Az ünneplő a színpadon történt, a színház legközelebbi ünnepségének, az *Apostol*nak a próbája közben. A művész egy jelenésben lép ki a színpadra, mely parlamentet ültet ábrázol. *Sonnenhal* egyik kollégája, aki a képviselőház elnökét játszza, abban a pillanatban, mikor a jubiliás művész a színpadra lépett, megtartva a jelenet stílusát, így kezdte üdvözlését:

— Sajnos, a házszabályok nem engedik meg, hogy részletesebben kiterjeszkedjem a tárgyra, amint az megérdemelné, mert javaslatainkat egyszerűen szavazásra kell bocsátanom...

És rövid szavakban melegen üdvözölte a művészt. *Sonnenhal*, aki egy miniszterelnököt játszik a darabban, sem esett ki a szerepéből és így felelt:

— E ház immunitásának az ürve alatt tulajlatk az eszemem a most kénytelen-kelletlen meg kell adnom magamat. Előbe akarok vágni az ülés végének és már most bevallom, hogy tolvaj vagyok, tolvaj, mert elloptam az önök szívét. Csak azt reményltem, hogy még sokáig lesz szerencsém ebben a tisztelt Házban együtt működni önökkel, amíg a nagy Elmök ott lent el nem szólít az ő esőgöngyű-szávával. Az incidens el lévén intézve, *Andri (Kainz)* képviselő urá a szó.

Ezzel a szellemes kis gratuláció el volt intézve és a próba tovább folyt.

Bayreuth — ellen. A müncheni *Prinzregent*-színház amely tudvalóval a *bayreuthi* Wagner-előadásoknak akar konkurenciát csinálni, alig adta ki a *bayreuthi* színház a maga jövő évi programját, szintén a nyilvánosságra jutatta a maga műsorát. Münchenben augusztus 7-ikétől szeptember 11-ikéig fognak tartani a Wagner-előadások s ez alatt az idő alatt összesen huszonegy előadás lesz. A *nürnbergi mesterdalnokok* 8-szor, *Tannhäuser* 5-ször, *Lohengrin* 4-szer és *Tristan és Izolda* is 4-szer fogják előadni.

Világi színházak. Kassáról írják nekünk: A *kassai Nemzeti Színház* élénk látogatottságnak örvend, ami leginkább a változatos műsornak köszönhető. Szégyen igazgató a fővárosi színházak sikert aratott ünnepségeit egymásután adja elő. Így a héten két ünnepség is került színpadra, az egyikben az operett-személyzet ért el nagy sikert a *Svájkók* operettjében, melyben különösen *Szűcsy Ilona* és *Rontay Boriska* tetszettek. A férfiak közül pedig *Hunyady Nemeth, Andorffy, Borbély* és *Szebeni* járultak az est sikeréhez. 29-én került először színpadra a nagyhatású francia dráma, *Zaza* a címszerepben *György Ilonával*, aki a szerepét oly nagy hatással játszta, hogy minden felvonás után tíz-tizenötször meg kellett jelennie a függöny előtt. Ez előadásban még *Hidvéghy, Bónis, Gáthi, H. Csillag, Amália, Várnai, Hunyadiné, Baróthy Irma* és *Marosi* vívták ki a közönség teljes elismerését.

Uj longyel színház. Lembergben november 3-án új longyel színház nyílik meg. A színházban népies darabokat fognak előadni s a megnyitó előadás *gróf Starzenszkynek* egy darabját adják elő. Az előadást megelőzőleg egy *lemburgi* író felolvasást tart a népszínházak jelentőségéről.

Operaelőadás a Telefon Hírműködésben. A nagy. kir. Operaházban ma este Kienl rég nem hallott operája a *Biblidés ember* kerül színpadra. Az Operaház ez előadását a Telefon Hírműködés előfizetői szórakoztatására teljes egészében közvetíteni fogja, úgy hogy az által abban a kényelmes helyzetben lesznek, hogy az előadást odahaza a lakásaikon is végighallgathatják. Az opera közvetítése után 11 óráig még cigányzene lesz hallható a kagylókör kerestül, melyet az Emke és az Elite házából közvetít a Hírműködés muziká oszállya, ahol *Zöldy Marci*, illetve *Kőszé Antal* zenekara játszik.

MŰVÉSZET.

A képzőművészeti tanács alakulógyűlése. Az új szervezetet nyert Országos Képzőművészeti Tanács tegnap este tartotta alakulógyűlését, melyen *Forster* Gyulát választotta meg alelnökül. Az alakulógyűlésen *Zsilinszky Mihály* elnököt. Jelen voltak: *Eubics* Zsigmond kassai püspök, *Benczur* Gyula, *Lotz* Károly, *Strobl* Alajos, *Szalay* Imre miniszteri tanácsos, *K. Lippich* Elek miniszteri osztálytanácsos, *Zala* György, *Csók* István, *Fadruss* János, *Forster* Gyula miniszteri tanácsos, *Fittler* Kamill, *Czigler* Győző, *Schulek* Frigyes, *Steindl* Imre, *Radisch* Jenő, *Wartha* Vince, *Hauszmann* Alajos, *Korb* Flóris, báró *Harkányi* Frigyes, *Bezerédj* Gyula, *Lechner* Ödön, *Rauscher* Lajos, *Ebner* Lajos, *Terey* Gábor, *Czobor* Béla, *Baditz* Ottó, *Róth* Miksa, *Teles* Ede, *Morelli* Gusztáv, *Szmr-*

csányi Miklós, *Székelly* Bertalan, *Alpár* Ignác, *Aigner* Sándor, *Husza* József, *Bihari* Sándor, *Zemplényi* Tivadar, dr. *Elischer* Gyula, *Kohner* Adolf, *Ligeti* Miklós, *Jendrassik* Jenő, *Keleti* Gusztáv, *Rupp* Imre, *Spányi* Béla, *Vastagh* Géza, *Gaul* Károly, *Thék* Endre. A tanács jegyzője: dr. *Husza* Jenő.

Zsilinszky Mihály államtitkár az alakulógyűlésen tartalmas elnöki megnyitóját avval vezette be, hogy *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter országos gondjainak sokasága akadályozta a megjelenésben. Aztán így folytatta:

Azt gondolom, hogy a magyar kultúra jelenlegi vezérének, *Wlassics* Gyulának, a magyar képzőművészet iránti szeretete s általában művészetünk felvirágztatására irányuló törekvése országsszerű ismeretes; de én meg vagyok győződve, hogy ezen új tanácsnak minden egyes tagja is örömmel fogja áldozni idejének, tehetőségének s munkájának legjavát arra, hogy a művészet ápolásában rejlő magasabb cél megvalósítását előmozdítsa. Arról van szó, uraim, hogy a művészet ápolása által az egész magyar közművelődés nemcsak tartalommal gyarapítsa és hogy közéletünk minden területén új és gazdag erőforrások fakadjanak. Arról van szó, hogy képzőművészeti és iparművészeti ügyeink egységes és tervszerű vezetésében és igazgatásában a művészek és műértők hazafias és szakbeli fölfogása is érvényesülhessen, hogy a közoktatásügyi kormány olyan véleményekre és javaslatokra támaszkodhassék, melyek a szakbeli tekintély komoly és önálló nézeteivel és a kiművelt nemes iz és erejével irányítólag és támogatólag hatnak egy a központi igazgatásra, mint a közvélemény és közizlés alakulására.

Az ezelőtti mintegy harminc évvel létesített Magyar Országos Képzőművészeti Tanács szervezete megfelelő volt művészetünk akkori viszonyainak de a mai haladó kor követelményeit többé ki nem elégíteti. Az a régi tanács csak szűk körben mozgatható. Egész működése jóformán csak néhány művészeti ösztöndíj megszavazására s egyes pályázatok eredményének eldöntésére szorítkozott.

Ma már nagyobb és szélesebb körű feladatok teljesítése vár az új tanácsra, hivatásul nyervén, hogy a művészeti érzék általános elterjedése érdekében hathatós befolyást gyakoroljon egy az iskolára, mint a társadalomra.

Az új Képzőművészeti Tanács, mint az ő felsége által helybenhagyott szabályzatból látható, négy szakosztályra oszta fog működni: de úgy, hogy közöttük a kellő összhang megőriztessék és az egyoldalú szubjektív hajlamok és érdekek soha ne kerekedhessenek a közügy tárgyi érdekei fölé.

Késztelenül nehéz és szép feladata van a tanácsnak, mely arra kötelezi, hogy véleményeinek kimondásában a magasabb nemzeti célokat szem előtt soha se tévesztse és hogy javaslatait a mi sajátos kulturális törekvéseink, anyagi viszonyaink, fennálló intézményeink számbavételével készítse elő.

Erre előző a tanács szervezésében az előadói intézmény: s ezért kíván a vallás- és közoktatásügyi miniszter előadókul oly egyéneket kinevezni, akik helyzetükkel és hivatásukkal fogva a főszempontokat ismerik és az ügyeket minden oldalról megvilágítva terjeszthetik a tanács független megítélésé alá.

Hogy közelebb lépessünk mai feladatunk megoldásához, van szerencsém tisztelettel bejelenteni, hogy a miniszter ur ó excellenciája ily szempontokból hagyja a szabályzatban megállapított és az ugyanott megszabott hatáskörrel előadókul a következő urakat kinevezni: dr. *Terey* Gábor, az Országos Képtár igazgatóját — a testészeti, *Strobl* Alajos, a Szobrászati kir. Mesteriskola igazgatóját — a szobrászati, *Radisch* Jenő, az Iparművészeti Múzeum igazgatóját — az iparművészeti és *Fittler* Kamill, az Iparművészeti Iskola igazgatóját — az építőművészeti szakosztály előadóját. Ugy látom, hogy ez a Képzőművészeti Tanács helyesléssel találkozik s emel-fogva kijelentem, hogy ezen kinevezést tudomásul venni méltóztattak.

Az államtitkár beszédét követő általános helyeslés után, felhívta az elnök a tanács tagjait, hogy válaszszák meg a leendőket. A titkos szavazás eredménye az volt, hogy huszonegy szavazatot *Róth* György, huszonkét szavazatot pedig *Forster* Gyula nyert. akit e szerint a tanács másodelnökének jelentette ki. *Forster* Gyulát, rövid beszédében üdvözölte az elnök s fontos feladataira hívta föl figyelmét.

Zsilinszky ezután megalakulnak mondta ki az új tanácsot s bezárta az ülést.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Az Akadémia novemberi ülésrendje. A Magyar Tudományos Akadémia november havi ülésrendje a következő: november 4-én délután, az első nyelv- és széptudományi osztály ülészik, 11-én a második osztály, 15-én pedig a harmadik osztály. November 25-én összes ülés lesz, amikor is a Kőzán-pályázatról teszik meg a jelentést.

EGYESÜLETEK.

(A Charité kórház-egyesület) ma délután tartotta meg *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter elnöklésével és nagyszámu közönség jelenlétében IX. évi rendes közgyűlését, a VI—VII. kerületi kör dísztermében.

Elnök megleghangú megnyitó beszédében kiemelte, hogy az egyesület a mai mostoha viszonyok

között még fokozottabb mértékben felel meg kitűzött céljának és annak a reményének ad kifejezést, hogy a tagok azt továbbra támogatni fogják. az egyesületnek minél szélesebb körben újabb híveket szerezve.

Dr. *Lantos* Emil titkár bemutatta az évi jelentést, lelemlíti, hogy az egyesület által fenntartott rendelőintézetet a f. évi augusztus hó 1-én a VI. ker. Ó-utca 51. szám a helyezették át. A mintaszertűen berendezett intézetben a betegforgalom állandó emelkedést mutat, ez év első 9 hónapjában már kétszer annyi új beteg (6811) fordult meg ott, mint a feljeli egész évben és a rendelések száma 26,330-ra ugrott. az időpontig az intézetben 234 műtétet végeztek. Közli végül, hogy az orvosi testület igazgatójának dr. *Engel* Gusztávot, a rendelő-intézet laboratóriumának vezetőjévé pedig dr. *Krompecher* Ödönt választotta meg. Lovag *Falk* Zsigmond egyesületi pénztáros jelentése után a közgyűlés hálás köszönetet mondott azoknak a testületeknek és intézeteknek, amelyek az egyesületet ez évben is anyagi támogatásban részesítették. A közgyűlés végül a választmány indítványára *Véssi* József országgyűlési képviselőt és *Lincser* Imrét egyhangulag beválasztotta a választmányba. Dr. *Béla* Pál indítványára a közgyűlés köszönetet szavazott az elnökségnek, különösen pedig *Hegedüs* miniszternek, aki gyengédkedő volta dacára is megjelent a humánus intézmény közgyűlésén.

(A Szegénysorsú Tüdőbetegek Szanatórium Egyesületének) igazgató-tanácsa ma délután báró *Harkányi* Frigyes elnöklésével ülést tartott, melyen *Ormsdy* Vilmos jelentést tett az egyesület pénzügyi állapotáról. E szerint eddig befolyt résztint adakozásokból, részint a helygimnázium költsége folytán 1,001,649 korona, kiadás volt 641,471 korona. Az igazgató-tanács megállapodott abban, hogy a gyűlést folytatni fogja. Egyuttal bejelentette *Ormsdy*, hogy *Zala* György a király. *Strobl* Alajos pedig a királyné szobrát ingyen átengedték az egyesületnek a sanatórium céljára, amiért az igazgató-tanács a két művészeknek köszönetét nyilváníttotta. *Czigler* Győző jelentése után, hogy az épület teljesen készen áll, majd dr. *Kuthy* Dezső, a sanatórium igazgató-lőrosva közölte, hogy az intézet személyzete is már készenlétben van. Végül a közegészségügyi bizottság ajánlataira a segédorvosi állásra az igazgatótanács dr. *László* Gyulát nevezte ki.

SPORT.

* A *Slavia* 23 tagja több más prágai sportemberrel együtt pénteken, november 1-én délután 2 órakor érkezik a nyugati pályaváron. Velük jön számos bécsi érdeklődő is, akik Bécsben csatlakoznak a cselhekek, hogy végignézzék a november 2-iki és 3-iki mérkőzéseket.

Bécsi löversenyek.

Bécs, október 31.

Emlékezetes napja volt ma a Freudenau-nak. Emlékezetes mind a fogadóközönségre, mind a professzionátusokra. Hat futamban a fogadásokban elhanyagolt 10 győzött míg a favorit, hol a második, hol a harmadik helyre szorult. Csak egy futamban győzött a favorit, a nyertelenek kétféle versenyt a favorit *Galett* nyerte *Saver* és *Taika* ellen. Emlékezetes lesz ez a mai nap a professzionátusokra, mert az őszi handicapban, amelyben tízenegyző indult, nagy szerencsétlenség történt, amely sajnos, egy jockey életveszélyes sebesülésével járt. Ugyanis az 1600 méteres versenyben az egyenesbe fordulóánál *Prudames* jockey *Sistai* hátán oly élesen kanyarodott be, hogy egyensúlyát veszítve, lebukott lováról, az utána következő jockeys a gyors iramban képtelenek voltak lovukat hirtelen megállítani és szágúndva rohantak a szerencsétlen jockeynek keresztül. *Huxtable* Valois-val és *Erbesmehi* Cocido tagoval megboltáltak és lebuktak lovukról, de míg kettőjüknek ba a nem esett, *Prudames* vértől borítva, eszméletlen állapotban maradt ott. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy súlyos agyrázkódás és vérümlés szenvedett és haldokolva vitték a Löw-féle sanatóriumba.

A részletes eredmény a következő:

I. Haromévesek gátversenye. Díj 1800 korona. Távozás 2400 méter. Pályá *M. Allegroja* (Schejbal) első, *Mautner* Beau Filipe (Poole) második, *Dreher* A. Victresse (Slinn) harmadik. Azután: Népszava. Azért is. Totalizátor: 10: 71. Helyrefogadások: I. 50: 311, II. 50: 76.

II. Kétévesek előfutamja. Díj 2000 korona. Távozás 1600 méter. Söllinger R. *Tscherskessinje* (Maino) első, *Baltazzi* A. *Piat du jour* (Cleminson) második. Schossberger R. *Kartal* huga (Bonta) harmadik. Azután: *Parsley*, *Szamócsa*, *Minta*, *Comédie*, *Saskia*. Totalizátor: 10: 79. Helyrefogadások: I. 50: 87, II. 50: 97, III. 50: 64.

III. Előfutamja. Díj 2000 korona. Távozás 1800 méter. Szászbereki ménes *San Jago*-ja (Maino) első, gróf *Trautmannsdorff* L. *Aldomás*-a (Barker) második. Schossberger L. *Biztos*-a (Bonta) harmadik. Azután: *Marchoness*. Vox populi, *Gondi*. Totalizátor: 10: 117. Helyrefogadások: I. 50: 200, II. 50: 87.

IV. Őszi handicap. Díj 4000 korona. Távozás 1200 méter. Gróf *Trautmannsdorff* L. *Nung* *uam* *dormioja* (Barker) első, *Geist* G. *Nogoodja* (Bonta) második, *Mautner* V. *Escamilloja* (Finan) harmadik, azután *Anecdote*, *Cavatina*, *Vestal Virgin*, *Valois*, *Ge-*

trost, Duranyi, Sajó, Siastai, Good Fortune, Co oi do tago, Gigante. Totalizátor: 10: 86. Helyrefogadások: I. 50: 181. II. 50: 120. III. 50: 225.

V. Handicap. Díj 3000 korona. Távság 1100 méter. Báró Üchtritz Zs. Chryseis-e (Tara) első, Szemere M. Ne engedje (Bonta) második, Klein Gy. Széltől-já (Gray) harmadik. Azután: Satanela, Alice, Sebes, Praterstern, Eparsette, Heimehen, Dogma. Totalizátor: 10: 77. Helyrefogadások: I. 50: 111. II. 50: 80. III. 50: 216.

VI. Akadémia-verseny. Díj 1800 korona. Távság 4000 méter. Mautner V. Isalco-já (Slinn) első, ifj. David E. Jour fix (Rosack) második, Jony F. százados Gazduram (Fejes) harmadik. Totalizátor: 10: 22.

VII. Két éves nyeretlenek versenye. Díj 2000 korona. Távság 1200 méter. Báró Springer G. Galette-já (Gray) első, Herzog M. Saver (Bonta) második, Mautner V. Taikun (Southey) harmadik. Azután: Hajdu, Szerencse. Totalizátor: 10: 17. Helyrefogadások: I. 50: 58. II. 50: 56.

TÖRVÉNYSZÉK.

Báró Wallburg bűnpöre.

Budapest, október 31.

A közönség körében fokozódó izgalommal tárgyalják azokat a regényes, szörvényszerű körülményeket, amelyek ennek a bűnpörnek hátterét képezik. A Wilhelm-ügynökség teleplezése, amennyire az lehetséges volt, még homályosabbá tették azt a kérdést: hamisított-e közokiratot báró Wallburg Ernő, vagy nem? A laibachi törvényszék komor hallgatásba merül, annál fűgűbben gondoskodik a védelem, hogy a közvéleményt kelően informálja a nem közönséges származásu terhelt magán- és büntetőjogi viszonyai felől. Az egész európai sajtó ezekkel a hírekkel kommentálja a Wallburg-affért, melynek a büntügyi szenzációk között most vezető szerepet jutott.

A mai nap erre vonatkozó hírei már csekélyebb érdekességet tudnak nyújtani. Egy bécsi távirat tudatja, hogy a kérdéses anyakönyvet egy Staudinger Miksa nevű ember hamisította, aki azonban megszökött. Standingert a bécsi rendőrség körözi.

A budapesti törvényszék, mint azt minden kiadatali ügyben tenni szokta, a Wallburg-ügyben is átiratilag megkereste a pestvidéki büntető, a budapesti büntető járásbírókat, továbbá a pestvidéki büntetőtörvényszéket és a székesfevárosi államrendőrséget az iránt, vajon volt-e, s van-e jelenleg büntető feljelentés, vagy eljárás báró Wallburg Ernő ellen folyamatban. Ha lenne büntető természetű eljárás folyamatban a báró ellen, ez megakadályozná a kiadatalást az ügy végleges elintézéséig. A vizsgálóbíró által szétküldött átiratok egyenmelyikére már meg is jött az a válasz, hogy báró Wallburg ellen nem volt s nincs jelenben sem büntető eljárás. — Mikor majd minden egyes büntető hatóság válasza beérkezik — ami körülbelül egy héten belül várható, — csak akkor kerülnek az ügyiratok dr. Pichler Győző és dr. Förstner Gyula jogvédők tiltakozó érveivel együtt a törvényszék ítélőtanácsa elé a kiadatalás ügyében való határozathozatal céljából. Ezt a határozatot mint bírósági véleményt aztán az igazságügyminiszterhez terjesztik fel.

A Magyar Szó egyik munkatársa ma felkereste Wallburg Ernőét ki ez alkalommal a következőket mondotta:

— Férjemmel, báró Wallburg Ernővel tíz éve, hogy egybekeltem. Mondanom, azóta a legboldogabb családi életet éltem. Házaságunkból 7 gyermek született a hét közül a legkisebb 2 éves. Arról a szomorú útról, amely, sajnos, most — hiszem ugyan, csak rövid időre — meglozott a férjemről, csak annyit mondatok, hogy teljesen tudatában vagyok annak, hogy a férjem ártatlan. Legalább azóta, hogy neje lettem nem tudnám elképzelni, hogy milyen ok vihette volna arra, hogy okmányokat hamisítson, mikor már régebben illetékes helyen elismerték, hogy az okmányaink teljesen rendben vannak. Legalább ezt bizonyítja a levél, amelyet a férjem akkor kapott a földvarmesteri hivatalból, mikor papírjait éppen felülvizsgálás céljából terjesztette be. Ez a levél még ma is birtokunkban van és abban az iratsorozatban található, amelyet férjem letartóztatása alkalmával átadtak a vizsgálóbíróknak. Ebben a levélben maga a földvarmester kinyilatkoztatta, hogy az ártatlan laibachi anyakönyvi kivonat teljesen rendben van.

Kötelességemnek tartom ezeket elmondani, dacára annak, hogy Bécsből már két ízben figyelmeztettek, hogy ne beszéljek már a férjemre való tekintetből sem. Én azt hiszem, hogy teljes jogom van beszélni. Mert ha a férjem tényleg elkövette a terhére rótt büntetést, úgy megérdemli, hogy ügyét a nyilvánosságnak adják át, ha pedig — és én meg vagyok róla győződve — ártatlan, úgy nekem, mint feleségének, kötelességem, hogy mindent elmondjak, már csak azért is, hogy férjemet a világ szemében tisztázzam.

Teljesen légből kapott némely lapnak az a híresztelése, hogy Bécsből már nagyszámú adósságot fizettek értünk. Pénzt a férjem csak egyszer kapott s ez akkor volt, mikor a király kecskéjébe dobta kérvényét. Akkor 600 forintot kaptunk. Gasz-

ner közjegyző ugyan fizetett néhány száz forint adósságot, de ennél többet se nem kaptunk, se nem fizettek értünk. A férjem sohasem kért az udvartól semmit, már azért sem, mert attól tartott, hogy vagy többet kér, mint amennyit adni akarnak, vagy pedig keveset, s azzal pedig mindent elront. Ösztön mondatom, ha valaha kínáltnak volna nekünk 250.000 forintot, mint némelyek állítják, két kézzel kaptunk volna az ajánlaton és sohasem jutott volna és nem is jutott eszünkbe egy milliót kérni. Férjem letartóztatását követő napon Gaszner közjegyzőt felszólították Bécsből, hogy mondja meg, mennyi az adósságunk, de úgy Gaszner, mint én is férjemhez utasítottuk az illetőt.

Ami férjemet illeti, tegnapelőtt beszéltem vele Puscariu vizsgálóbíró szobájában. Vigasztalt és biztatott, hogy gyermekeink érdekében ne eszünkdedjek. Ő maga sem hiszi, hogy kiadnák a laibachi törvényszéknek, mert magyar alattvaló, ha pedig — mint állítják — törvénytelen gyermek volna, aminek azonban az okmányok az ellenkezőjét bizonyítják, akkor mint a magyar Skubios Laura budapesti születésű gyermeke, annál is inkább magyar állampolgár.

Remélem azonban, hogy az ügy nem fog odáig fejlődni és szegény férjem nemsokára kiszabadul.

Nyíltér.

Osztálysorsjegyek

a mos kezdődő I. húzáshoz eredeti áron kaphatók:

1/1 sorsjegy	12 kor.	1/4 sorsjegy	3.— kor.
1/2 " "	6 kor.	1/2 " "	1.50 "

Mercurbank

BUDAPEST, IV. KER., Váci-utca 37. sz.
Vevőinknek addig már több mint
10 millió korona nyereményt
fizettünk ki.
Teljes titoktartás biztosítottatik.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új eredeti gyógymód rendkívül sikeres lesz alkalmazva kórházak, otthonok, szíve, veséje, gyomora, hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbetegségeknél. Biztos védelem szélhűtés és elmezsavar ellen. 14 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

A gyógymód megnevezésének és egyedül képviselőjének
Dr. KOVACS J. egyet. orvosának (Hemopatia) rendelőintézte van
Budapest, V. ker., Váci-körút 18. szám alatt.
Rendelés naponta 9—1-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol.
Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Dr. Gonda Dezső ügyvéd
irodájának új címe:
VIII., József-körút 23.

TROPON a gyomorhajosok
~ legjobb tápláléka.

A gyöngéségi érzést, mely a rossz emésztésűeknél, a táplálék tökéletes feldolgozódása következtében fellép, a Tropon hamar megszünteti.

Ez a könnyen emészthető fehérje, melyet a leggyöngésőbb gyomor is elbírt, lehetővé teszi azoknak is, kiknek beteg gyomra a közönséges ételeket megemészteni egyáltalán nem képes, hogy szervezeteiknek mindennap annyi fenőjét juttassanak, amennyi annak jó erőben tartásához szükséges.

Dr. Kell József
ügyvédi irodáját
november 1-től VI., Gyár-utca 48. sz.
alá helyezte át.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Bécs, október 31. Az ifju-cserek klubja és Koerber miniszterelnök között komoly konfliktus támadt. Az ifju-cserek ugyanis azzal vádolják a miniszterelnököt, hogy nem váltotta be nekik tett ígéretét és hogy politikája a németeknek kedvez. Egyelőre nincs szó arról, hogy az ifju-cserek halomra döntik a munkaprogramot és valószínű, hogy mihamarabb megegyezés fog létrejönni.

Belgrád, október 31. Vuics miniszterelnök ma az ellenzék támadásaira azt felelte, hogy Szerbia és Ausztria és Magyarország között a

marhakivitel ügye legközelebb békés megoldást fog nyerni és így a viszony, mely eddig is teljesen korrekt volt, ismét a lehető legjobb lesz.

Tanger, október 31. (Reuter.) A kormány a spanyol követnek 30.000 dollár kártérítést fizetett a spanyol alattvalók elfogásáért és 1600 dollárt a rokonaiak elfogásáért.

A horvátországi választások.

Zágráb, október 31. A nemzeti párt központi bizottsága a következők közleményét küldte szét: A nemzeti párt jelöltje Zimonyban Kossovai polgármester. Gyurkovics György a vojnicai szerbek jelöltje, Zimonyban csak néhány radikális szerb léptette föl Gyurkovicsot.

A portugál kongregációk.

Lisszabon, október 31. A loretói szerzet olasz tagjai, akik nem akarják magukat a kongregációkról szóló rendeletnek alávetni, kivándorolnak Olaszországba. A ferencrendi szerzetesek és a jezsuiták a rendelet értelmében alakultak meg.

Kínából.

Veihaiwei, október 31. Satow angol követ tegnap ideérkezett. Ittléte hír szerint, a város közigazgatásának az ügyével függ össze. Veihaiwei ugyanis valóságos menedékhelye a legalábbvaló oszlosléleknek és fészke a forradalomnak. Nagyon kíváncsún tartják, hogy a város közigazgatását az angolok vegyék a kezükbe, mert a város az angol terület közepében van.

Kréta anneziója.

London, október 31. A Timesnak egy konstantinápolyi távirata szerint a pétervári török nagykövet értesítette a portát, hogy Krétának Görögországhoz való csatolása elkerülhetetlen és közzömből áll.

A délamerikai konfliktus.

New-York, október 31. A Commercial Advertiser jelenti: Columbiából érkezett táviratok szerint a kormány ellen irányuló összeesküvést fedeztek föl, amelyben Ospina hadügyminiszter is bele van keverve. A minisztert fölméltették állásától, Bogotában fogdába vetették s utódjává Concha tábornokot nevezték ki.

A pestis Európában.

Róma, október 31. A belügyminisztérium közlése, hogy Liverpoolban fellépett a pestis-járvány s ennélfogva minden onnan érkező szállítmányra a tengerészeti egészségügyi hatóság rendszabályait kell alkalmazni.

Közigazdasági táviratok.

Berlin, október 31. A Laura-kob közgyűlése jóváhagyta az üzleti jelentést és elhatározta, hogy a részvényesek 14%-os osztalékot kapjanak. A folyó üzletév első negyedének eredményét illetőleg közlik, hogy a nyereség 1,548.584 márka, vagyis 1,111.531 márkával kisebb a múlt év megfelelő szakának eredményénél. Jungbaum vezérigazgató azonban még meglehetősen kielégítőnek mondja ezt az eredményt, mert a múlt évi első negyed eredménye egyáltalán a legkedvezőbb volt, amióta a Laura-kob fennáll.

London, október 31. A bankkamatlábaknak 1%-kal való fölemelése nagy feltűnést kelt, jöllehet előreítható volt. A bank igazgatóságának határozatára e részben döntő befolyást gyakorolt, a szokásos őzi aranyszükséglet beálltán kívül, a tegnap bejelentett nagy francia járadék-kölcsön is. Az Angol-bank helyzete, a múlt évihez képest sokkal szilárdabb és az anyartartalék 45 millió fonttal nagyobb.

New York, október 31. (Terményiárak.) (Zárul.) Gyapot: New Yorkban helyben 7.15/16 (7.15/16). Okt-re — (7.35). Januárra 7.47 (7.44). New-Orleansban helyben 7.1/16 (7.1/16). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.65 (7.65). Stand white Philadelphian 7.60 (7.60). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.30 (1.30). — Zsír: Western steam 9.10 (9.15). Robe és Brothers 9.40 (9.40). — Tengeri irányzata igen szilárd. Októberre 63.1/2 (63.1/2). Decembebre 63.1/2 (63.1/2). — Májusra 64.1/2 (63.1/2). — Buza irányzata szilárd. Piros ősz helyben 80.1/2 (79.1/2). Októberre — (75.1/2). Decembebre 76.1/2 (76.1/2). márcsra 79.1/2 (79.1/2). Májusra 79.1/2 (79.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — Kávé: fair Rio 7. sz. 6.1/2 (6.1/2). Okt-re — (—). Januárra 6.15 (6.30). — Liszt: Spring Wheat coars 2.85 (2.85). — Cukor: 3.1/16 (3.1/16). — Őr: 24.97 (24.92). — Rész: 18.1/2 (16.1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, okt. 31. (Terményiárak.) (Zárul.) Buza irányzata szilárd. Okt-re 70.1/2 (69.1/2). Dec-re 70.1/2 (70.1/2). — Tengeri irányzata szilárd. Okt-re 57.— (56.1/2). — Zsír: Októberre 8.60 (8.70). — Januárra 8.65 (8.70). — Szalonna short clear 8.70 (8.75). — Sertéshús: Októberre 14.50 (14.30). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Halottak napján.

— Emlékezés Makaira és Munkácsira. —

I.

Az egyik nyárközépen dült ki,
A másik egy pár napja csak.
Ennek könnyebb volt menni innen,
Nem tartogatta itt a nap.

Csendes, borongó őszi estén,
— Borongó, mint volt ő maga —
Lágyan lopózott fekhelyéhez
A Halál csendes anyala.

Fehér ruhában jött el érte
— A fehér színt úgy kedvelé, —
És csendesen magával vitte
A végtelen mezők felé.

A másikhoz forró ajakkal
Lángolva jött a szép Halál.
S forrón ölelte vitte őt el
Virágos, buja föld alá.

Óh menjete ki ifjú lányok,
Könnyet s virágot vigyete,
S a költők szentelt sírhalmára
Könnyet, virágot hintsetek!

De könnyetek ne érték hulljon,
Tíétek csak a veszteség,
Ők boldogok, hozzájuk jó volt
A mindent intéző nagy ég.

Ti értetek élt mindakettő,
S meghaltak ifjan, boldogan —
Nem érve meg az élet őszét,
Mikor már minden oda van.

A szerelemben nem csalódtak,
Álmodtak s álmodnak tovább.
Nem szedte le a durva élet
Abrándjaiknak himporát.

Szeretve, bizva, csókos ajkkal
Álmodnak ők ott odalenn —
S a legszörnyűbben nem lesz részük:
Meg nem vénülnek sohasem.

Virágot s könnyet vigyete ki.
És érték gyászt viselgetek —
Mint az a két porló poéta,
Nem lesz többé oly hívetek.

Vértesy Gyula.

II.

Nem igaz, hogy tovaszállnak az évek,
Hogy elmúló minden pillanat,
Ó, az idő számára nincs enyészet,
Múló, ember, csak te vagy magad.

Aki elvész örökre menthetetlen,
Itt e földön te vagy csak egyedül,
E véghetetlen fájó küzdelemben
Csak a te lényed az, mi elmerül.

Bús avaron új virágok fakadnak,
A tél nyomába jön a kikelet,
Meglombosodnak a fák, de magadnak
Újjászületned soha nem lehet.

Új élet lép az enyészet nyomába,
Millió szív új rózsákat terem,
Ámde lelked egykori tüve, vágya,
Másokban fel nem támad soha sem . . .

Veszeli Károly.

III.

Halottam van, ó, nekem is,
Viruló, gyönyörű halott,
Reáborulva sírhalmára
Fölötte nem zokoghatok.

Egyedül én vesztettem őt el,
Máskor még él és mosolyog,
Halottam van, ó, énnekem is,
Viruló, gyönyörű halott!

Herceg János.

+ Az öltözködés egészségtana. A testi nevelés legutóbbi párisi kongresszusán egy bécsi hölgy keményen megtámadta a nők ruházódásának divathóbortjait. Mindazok a kísérletek, mondta többek között, amelyek a női nem emancipációját célozzák, mindaddig hajótörést fognak szenvedni, míg a nőben nincs annyi akarat, hogy lemondjon olyan ruháról, mely testi fejlődésének és szépsége érvényesülésének útját állja. Ezért javasolta, hogy a ruha egészségtanának nyilvános oktatása kötelező legyen. A közbiztonság és közegészség szempontjából legalább kiskoruk eltiltandók olyan ruhadarabok viselésétől, melyek az egyén egészségre és fejlődésére nézve ártalmasak. Ruhát reformálni még nem jelent sem uniformálást, sem lárfasítást, hanem hogy azt összhangzásba hozza az egészségtannal. Az öltözködés tudománya kell, hogy már a gyermekkorban is érvényesüljön. Az egészségtan segítségével a ruházódás művészté és tudományává válhat és megszűnhet rabja lenni a divatnak. A változatosság szeretete, mely szülőke a divatnak és melyet magának az emberi testnek és szokásoknak fejlődése megmagyaráz, kielégítést nyerhet. A formákat, a színeket, a szöveteket jól alkalmazni a test természetes körvonalaihoz, a vérmérsékletéhez, az idősakhoz s előtérbe állítani a személy testi tulajdonait és eltakarni fogatkozásait,

ez a ruházat főzölője. A derék vékonyítását mintegy hatvan év óta fűző által érték el, mely a szervezet számos rendeltetését szűlte. A fűző olyan szoknyák használatát kívánta, melyek a csipőkre erősítették s ez visszafelé fordított okozott. A kabátok is rossz szerkezetűek; a magas gallérok akadályozták a nyak mozgását. A kalapok nehezek és nem alkalmazkodnak a fej körvonalaihoz. A keskeny, hegyes cipők ingadozóvá és nem éppen kecsessé teszik a járást, ezenfelül pedig kinozzák a lábat. A férfi épp úgy van érdekelve a ruha reformjával, mint az asszony, mert hiszen örököse anyja megoskított testi és értelmi energiájának. Ezeket az okos tanácsokat az asszonyok mindig meg is fogadják — elvben.

+ Mazzini a halálról. Római lapokban Mazzini egy levele került a nyilvánosság elé, telve olyan gondolatokkal, melyek mögött a legrejtélyesebb háttér, a halál sötétlik. A levél így szól: Kedves uram! Egész életemen át sokat gondolkodtam azon, hogy az élet törvényei mennyire természetesen. Kerestem az életnek nagy természeti törvényeit az emberiség történetében és a saját lelkem világában és arra a meggyőződésre jutottam, hogy — nincsen halál! Ismételtem: nincsen halál. Mert a „lét“ „örökkévalóság“ nélkül: lehetetlenség. Mert a haladás és a fejlődés nem egyéb, mint az életprincipium érvényesülése. Hogy képzetekkel, vágyakkal, eszmékkel bírnak, melyek a rög határain túlelnék bennünket, ez, egy magában elég bizonyítéka annak, hogy a lét nincs és nem lehet behatárolva a halál által. A képzeteknek és vágyaknak az a része, mely itt és most tárgyaltan, egész határozottan valamelyes kiegészítésre szorul — vagyis: folytatásra. Hogy milyen és a folytatás, az lehet kétséges, de hogy van: az bizonyos! Az alak elmúlik, de a tartalom megmarad. Azt hiszi, hogy a halál megsemmisíti az erőket azt az összességet, amelyet életnek nevezünk: rövidlátás. Ugyanígy föllálíthatnók azt a tételeket is, hogy a munkák megállnak, mielőtt a munkaszakok elköpott. Amióta szív és szellem, ész és szeretet engem erre a meggyőződésre rávezettek, azóta — hűgomat kivéve — elvesztettem mindent. A veszteségek lesújtottak, de meg nem törték. Nem törték meg azért, mert sohasem voltam egészen reménytelen, még pedig azért nem, mert átértem a halál szentségét. Ugy éreztem, mintha újabb hangulat ébredne bennem, amely szeretetre kötelez; mintha újabb tilalom támadna bennem, amely arra int hogy porladó szereteteimet elelednem nem szabad, — hiszen ezek nem szűntek meg létezni! Ők vannak és téved, aki azt hiszi, hogy nincsenek azért, mert meghaltak. Éreztem, hogy e hitem által szeretőképeségem fokozódik és a lelkem értéke magasabbra szökken. Minden sir előtt javult, ha nem megjavult a lelkem. Az elszakadás kényszerűsége lesújtott, de a jövőre reménye mindig fölemelt. Elbíheti nekem, kedves jó

REGÉNY.
TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(71)

Be kell tehát bizonyítanunk a király és a köztársaság előtt, hogy én nem kívánom a háborút, hogy ott ülök békén, hanem én tör reánk haddal, s hogy én ezalatt békességben tárgyalok a brazlavi vajdával. De tennünk kell ellene valamit, hogy meg ne törhesse erőnk és hatalmunkat. Hadat kell tehát állítanunk serege ellen és szétverni azt, amint Korzunál tettük a hetmanokkal. Arra kérlek tehát, hogy jószándatokból, önkéntesen vonuljatok ellene, s én majd megírom a királynak, hogy ez az én hozzájárulásom, ösztönzésem, sőt tudtom nélkül történt, szóval, hogy jogos védelmi eszközként nyulhatok csak fegyverhez a Visnoviecki erőszakosságai ellen.

A gyülekezet még mindig hallgatott. Chmielnickij kissé ingadozva folytatta:
— Aki közületek e feladatra vállalkozik, annak hatalmas sereget adok, derék katonákat, egy ágyút, tüzereket, hogy Isten segédelmével leverhesse elleneinket és győzedelmet arathasson rajtuk.

Senkise nem vállalkozott. Chmielnickij látta, hogy keveset ígért.
— Hatvanezer embert adok melléje!
De most is csak hallgatással felelt a gyülekezet.

Gyáván húzódtak meg üléseiken az egykor híres, rettenetesen harcosok, akik annyiszor dőnggették Konstantinápoly kapuit.

Talán éppen ezt a régi dicsőséget nem merték kockáztatni.
Mert mindannyian féltek Jerémiástól.

Chmielnickij végignézte őket, s a pillantására a földre szegződtek szégyenkezve a szemek. Vyhovski kétségbeesetten, tanácstalanul nézett Chmielnickijre.

Chmielnickij megvetéssel szólt:
— Ismerek egy kozákot, aki első szavamra kardot rántott volna. De ő, fájdalom, nincsen közöttetek.

— Ki az?
— Bohun! kiáltotta közbe valaki.
— Igenis, Bohun! Ő már megütöközt a Jeremiás embereivel Wassilovkában és hirmondott sem hagyott a csapatból. Fájdalom, sabet kapott, s most Cserkassyban hever betegágyon. A példája nem talál követőkre? Hová lett hát a régi kozák-dicsőség? Mi lett a Pavoluk, a Nalewajko, a Loboda fiaiból! Pfuj!

Alacsony természetű, pofos, sötétarcú férfi pattant föl a szavakra helyéről. Ferde ajkát ritkás, tűzvörös bajusz takarta, szemei zölden csillogtak. Odalépett Chmielnickij elé.

— En megütöközm Jerémiással. Krsywonos Maxim volt. Mindenfelől lelkesülten kiáltottak feléje.
— Eljen! Dicsőség a hősek!
Ő pedig akadozva, rekedten szólott.
— Ne gondold, hetman, hogy félelemből nem jelentkeztem eddig. Azt hittem, azt vártam, hogy érdemesebb is akad. Látom, hogy nincs más, hát vállalkozom én. Neked van fejed is, karod is. Nekem csak karom van, mert én ostoba vagyok, a karom azonban kardot tart és forgatja vesztül. Az én apám, az én testvérem: a háború! Visnoviecki öldökölt, hát majd öldökölök én is, akasztat: akasztatok én is, csak adj mellém derék, edzett kozákokat, mert a paraszttal nem lehet a hereg ellen menni. Én pedig ellene megyek és legyőzöm. Halál a fehérekezű urakra!

Utána zugta a tömeg:
— Halál! Halál!
Egy másik hetman lépett most elő.
— Veled megyek, Maxim!
Pulian volt.

Chmielnickij most már megint parancsolni kezdett.

— Csarnota is veled megy és Hladko és Nosacs is!

A Krsywonos hősiessége gyújtott.
— Megyünk, veled megyünk, kiáltott a három kapitány.

És az egész tömeg zugott, kiáltott, menydörgve.

— Föl! Jeremiás ellen! Halál Jerémiásra!
— Rajta, rajta! — ordított künn a tömeg. Azután megkezdődött az ivás. A Krsywonosnak szánt katonák csakhamar tökéletesen részegen hevertek a földön. Nem a félelmüket akarták borba fojtani, mert hiszen ezzel bátorították magukat.

— Ugyis csak egyszer szült az anyánk!
De tudták, hogy a halál leselkedik rájuk s hogy ivásra sokáig nem lesz alkalmuk.

— Talán utoljára iszunk, — mondogatták vigan kocintgatva.

Chmielnickij lelkesítette, tüzelte őket. Csakhamar énekbe kezdtek s zugott, mint a menydörgés a kétszáz ezer torok kardala.

És este, orkános szélviharban, cikkázó villámok piros fényénél hatvanezer harcos élén megindult Krsywonos.

XI.

Mahmowka felé vonult a sereg és amerre ment, kihalt minden élő. Nemcsak az embereket koncaltatta föl Krsywonos, de legázoltatta a vetéseket, földulatta a kertekeket, ledöntötte az erdőket is.

Ugyanígy pusztított a hereg is. A pogrebisei vérfürdő és a niemirowi mészárlás után szétvert több kozáksapattot s most Raigwodban megpihent. Egy hónap óta nem kerültek le az emberei a nyeregéből és soraikat megtizedelték a harcok, a fáradalmak és a betegség. A vérrel aratók kezéből kihullott a kasza.

(Folytatása következik.)

uram, hogy a szeretet nem hiu agyrem, nem szét-foszló képzelődés. A magja az egy olyan virágnak, mely egy újabb világban virul. Hiszen a közönséges virág is két világból való. Gyökere a földrétegben terjeng, bimbói a levegő rétegében emelkednek az ég felé. — Hive Mazzini.

† **Németország elemi iskolái.** A németországi elemi iskolák száma 69.287, amelyekben 8 1/2 millió gyermeket tanít 137.500 tanító s tanítónő. Az állam iskolái elől közel 100 millió márkát áldoz és csaknem 2 1/2-szer annyit áldoznak a különböző iskolát fenntartó községek.

† **A gyümölcs táplálékeje.** A gyümölcs táplálékát nagyon kevéssé becsülik, bármennyire ajánlatos is annak élvezése egyéb okokból. Egy tojás táplálékának megfelelő fehérségét a különböző gyümölcsök közül 550 gramm cseresznyében, 700 gramm szőlőben, 970 gramm szamócában, 1250 gramm almában és 2000 gramm körteben lelünk.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A tőzsdei árutüzeti szakosok módosítása tárgyában a budapesti áru- és értéktőzsde tagjai vasárnap délelőtti 10 órakor értekezletet tartanak. Ez ügyben ma dében Aidor Frigyes, Blau Arnold, Bloch József, Widder Mór és Weidinger Miksa, mint az előkészítő bizottság tagjai tisztelegtek Kornfeld Zsigmondnál a tőzsde elnökénél, aki a gyűlés céljára készségesen átengedte a gabonacsarnok helyiségét.

Az angol bank kamatálába. Londonból jelentik: Az angol bank a hivatásos kamatát 4 1/2%-ra emelte fel.

A Budapesti Bankegyesület részvénytársaság igazgatósága a már nemszabott ideje tárgyalt tőkeleszámlás kérdésében elhatározta, hogy felhasználja a Bankegyesületi Váltótul részvénytársaság ajánlatát, mely szerint a Bankegyesületnek körülbelül 25.000 darab saját intézeti részvénye megvételre kínáltatik. Ezt az ajánlatot az igazgatóság elfogadást végett az egybehívandó rendkívüli közgyűlés elő fogja terjesztetni. Minthogy ez a művelet már korábban előkészített, a szükséges pénzeszközökről is már jó előre gondoskodás történt. A tranzakcióból eredő nyereséget a tartalékokhoz fogják csatolni. A közgyűlés egybehívását november hónapra tervezik.

A banya- és kohóegyesület ülése. A magyar banya- és kohóegyesületnek végrehajtóbizottsága legutóbb tartott ülését sajnálattal vette tudomásul, hogy Berzeviczy Albert v. b. t. t., az Eszék-magyarországi Köszvénybánya Részvénytársaságnál viselt elnöki tisztéről az inkompatibilitási törvény rendelkezése értelmében leköszönvén, az egyesület választmányából is végrehajtóbizottságából is kilép. Az egyesület nagy jelentőséget tulajdonít Berzeviczy továbbmunkálására, s melőbbi visszatérésére megteszi a szükséges intézkedéseket. Ennek bejelentése után ama jelentések kerültek tárgyalásra, amelyek az egyesület szakelőadói a kereskedelmi kormány által kiadott „A magyar korona országainak grápirara az 1898. évből” című huszikeletes monográfia ügyében előterjesztettek. A Dery Károly kereskedelmi tanácsos és Veith Béla igazgatók által nagy szakavatással és alaposan kidolgozott munkálatokat az egyesület elnöke dr. Chorin Ferenc által szerkesztett általános jelentéshez csatolva, felterjeszti a kereskedelmi miniszternek. A hazai szénbányászatnak és a magyar iparnak közös érdekében az egyesület a következő javaslatokkal lép a miniszter elé:

1. Rendelje el a kormány mindenképp, hogy a m. kir. államvasutak, az állami üzemek és a magyar magánvasutak a külföldi szénnek használatát a jelenleg fennálló szállítás szerződéseik lejártá után teljesen beszüntessék, külföldi szén — melynek használatára nem szorulunk — többé ne vegyenek;

2. hogy minden gyáros, aki az állam támogatását és kedvezményeit igénybe veszi, itthon szeresse be összes szénükségletét;

3. hogy mindazon esetekben, midőn vállalkozók új gyárakat építeni szándékoznak és a törvény biztosítja és egyéb kedvezményre igényt tartanak, kikötendő hogy az építendő gyár futási berendezése a magyar szén használatára alkalmazassék és csakis hazai szén használatassék;

4. hogy ha a jövőben tengeri hajózási vállalatok segélyezése engedélyeztetik, kikötendő lesz, hogy az építendő hajók kazánrendszere ne az angol szabvány szerint, hanem oly módon szerkesztessék, hogy akár parit, akár hosszujárutató gőzös torog kérdésében, kazánrendszere a hazai kikötőből való indulásra magyar szén használatát tegye lehetővé;

5. hogy az állami üzemben levő gyárak és állami intézetek (kőrházak, törvényszékek, fogházak, iskolák) kizárólag hazai szén használjanak;

6. hogy messzi relációkban a hazai szénnek a legmérsékeltőbb és pedig tonnakilométerenként 1.4 fillér vitelbér engedélyezessék;

7. hogy ugyancsak a legmérsékeltőbb vitelbér engedélyezessék minden külföldre menő szénnek s hogy a szénkivitel, annak nagy gazdasági és szociálpolitikai fontosságára való tekintettel, minden eszközzel előmozdításuk és a lehetőségig fokozassék.

Maid sorra kerülven az investíciós akció tárgyalása, határozatba ment, hogy a kormánynak a leg-sürgősebb szükség enyhítésére tett intézkedéseiről az egyesület köszönetét fejezi ki, de ugyanazt az alkal-

mat felhasználja arra, hogy kifejtse, hogy az eddig történeteket csak ideiglenes rendszabálynak tekintti, amely után a nagy beruházási akció még mindig föltétlenül szükséges és sürős. Együtt a lelkiéri a kormányt, hogy beruházási programjának megállapításánál az egyesület véleményét hallgassa meg.

Az ugyancsak a trónbeszédben bejelentett banya-törvényjavaslat szövegét az egyesület felterjesztésben elkéri a pénzügyminisztertől, hogy jó előre állást foglalhasson.

Végül a fővárosi közegeterm tervezet, de remélhetőleg eljuttató felemelésének kérdése került szóba s elhatározták, hogy amennyiben az ügy várakozás ellenére komolyabb fordulatot venne, az egyesület a tervezet ellen a leghatározottabban állást foglalná.

A newyorki tőzsde. New Yorkból jelentik október 30-iki kelettel: A mai értéktőzsdén a spekuláció bízalomra hajlott. Eleinte a tőzsde renyhé és a forgalom korlátozott volt. Azt hiszik, hogy az aranykivitel a külföldi piacoknak könnyebbséget fog szerezni, ami majd az itteni piacra is vissza fog hatni. A réztermelés redukciójára vonatkozó egyezmény hírére az Amalgamated Cooper-papírok megszilárdultak. A newyorki városi kölcsön aláírásának eredményében annak a jelét látták, hogy nagy tőkék állnak rendelkezésre. Hivatásos spekulánsokból álló ring egyes értékek emelkedését idézte elő. Később a piac némely tekintetben hanyatlott, de azután ismét javult és szilárdan zárult. Részvényforgalom 550.000 darab.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete tegnap tartotta rendes évi közgyűlését gróf Széchenyi Imre elnökletével. A közgyűlésen a szövetkezet tiz éves tennálásának évfordulóját is ünnepelték. Az elnöki megnyitó lendületes szavakkal vázolta az intézet múltját, feltegeti annak hivatását s indítványozza, hogy a közgyűlés jubiliárius jellege a jegyzőkönyvben megörökíttessék. A közgyűlés úgy ezt, mint az igazgatóság jelentését egyhangúan elfogadta. Ezután dr. Zachár Gyula a felügyelő-bizottság jelentését és az évi mérleget terjesztette elő. E szerint az intézet tiszta vagyon 682.624 korona 56 fillér, melyből az alapitőke és tartalékalap levonásával 59.024 korona 56 fillér áll nyereségként a közgyűlés rendelkezésére. Ebből a jelenítés szerint 22.249 koronát a szelvények 5 százalékos honorálására, 5000 koronát a tartalékalapra, 4564 koronát szövetkezeti célokra, 1540 koronát igazg. jelentési díjakra, 32.660 koronát a nyugdíjalapra és 3020 koronát új számlára fordítanak. Ezt a javaslatot a közgyűlés elfogadta. Jóváhagyták a szövetkezet tisztviselői és szolgái részére alapított nyugdíjintézetnek alapszabályait. Ezután Perczel Ferenc vezérigazgató mondott lendületes szavakkal köszönetet a tisztviselői nevében a nyugdíjintézet létesítéséért. Végül a kilépő és lemondott igazgatósági tagok helyett megválasztottak másokat.

A magyar fővárosi malomegyesület megyeri Krausz Lajos kir. tanácsos elnöke alatt teljes ülést tartott. Az egyesület jutagyrak kartellje ügyében kiküldött bizottság jelentést tett eddigi működéséről és bemutatta a kartell legutóbbi árajánlatát. A teljes ülést ez ajánlattal szemben ellenajánlatot fog tenni, melynek alapján remélhető, hogy a kartellrel a megállapodás létesíthető lesz. Ha az alapelvek iránt az elvi megállapodás létesült, az egyesület azt közzéli fogja a két testvérgyűléssel, amelynek megbízottaként ebben az ügyben eljár. Több cseh malom az általa gyártott lisztet és őrleményeket budapesti gyártmányként magyar fővárosi megvásárló szakszövetkezettel és őrlományokkal hozza forgalomba. Az egyesület az eseteket bejelentette a kereskedelemügyi miniszternek, a budapesti kereskedelmi és iparkamarának és az országos iparegyesületnek. Kell Sándor javaslatát a külföldre való kivitel emelése dolgában az egyesület megfontolást tárgyává fogja tenni; ugyancsak később határoz az osztrák iparosok szövetségének a vasárnapi munkaszünet dolgában tett indítványa fölött.

A budapest-szentendrei vasut átalakítása. A budapest-szentendrei helyiérdekű vasutnak villamos üzemre való átalakítása dolgában ma Mátyás Lajos miniszteri tanácsos elnökletével a kereskedelemügyi minisztériumban nagyvárkú tanácskozás folyt, amelyben a kereskedelemügyi és belügyi minisztériumok a fővárosi közunkák tanácsa, Budapest székesfőváros, a magyar királyi Államvasutak a szentendrei helyiérdekű vasut és a budapesti közúti vasut képviselői vettek részt. Hosszabb tanácskozás után az érkezellet arra az egyértelmű megállapodásra jutott hogy az átalakítás előfeltételeként a közvasuton is a gőzüzemnek villamos üzemmel való helyettesítése volna mindenképp kívánatos s a kérdés így irányban tanulmányozandó. Nem lévén azonban kizárva, hogy ez a megoldás nem vehető keresztül, az érkezellet megállapította, hogy a közúti vasutasszázadg mutassa be a főváros tanácsának az óbudai-főér-filator-gati s ezzel kapcsolatban az óbudai temetőhöz vezető vasut tervét. Ezek után megbeszélések azokat a módosításokat, amelyek mellett a helyi érdekű vasut a villamos üzem berendezésével állja. A vonatok bevezetésének pontjait egyelőre a nyugati pályaudvar felőlített ki. Mind-ezeknek a feltételeknek megállapítása fenntartatik egyrészt a társaság és a főváros, másrészt a társaság és a kormány között való szabályszerű tárgyalásoknak. A míg e tárgyalások befejezést nem nyernek a vonatok bevezetése tekintetében 1902. december 31-ig fenntartatik a mai állapot.

Sorsolás. A Magyar Földhitelintézet ma délelőtti 10 órakor tartotta saját házában (V. ker., Balvány-utca 7. sz.) 4%-os papírtérkő zálogleveleinek nyilvános kisorsolását amely alkalommal: 11 darab 10.000 forintos, 186 darab 1000 forintos és 78 darab 100 forintos záloglevelet 303.800 forint (607.600 korona) értékben sorsoltak ki.

Fizetőképzetlenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetőképzetlenségeket jelenti: Braun Ágost és társa automobil-gyár Bécs, Schreiber Károly szatós Wolkersdorf, Apith és Hold kereskedőcég Grác, Németh Imre kereskedő Debrecen. Branches W. és fia cég Mchádia. Weiss Mór kereskedő Barcs. Weiss és Glückthal cég Uvidék, Nedhal Antal szabó Stajerlak, Hölzl József vegyeskereskedő Schwechat, Rothmüller és Neuberg cég Pécs.

Vásárosarnok. (Város és Bruzt hatósági közvetítői üzleti jelentése.) A mai ünnepnap előtti vásár nagyon élénk és kellemes hangulatú volt. Az előző napok csendes üzletmenetét nagyon élénk kereslet váltotta fel és remélhető, hogy a házbérnyeg emelkedésével a piac ismét a hozataival összhangban levő kereslettel fog birni.

A mai nagybani eladások a következő árakon történtek: Husmenetek: Vidéki marhahús hűtőház 50—72, eleje 50—60 korona 100 kilónkénti minőség szerint; üt borjú bőrből 80—100 fillér kilónként.

Élő baromfi kevés került a piacra; vágott liba ellenben nagyobb mennyiségben, de az árak mindazonáltal némileg javultak. Ma friss telekért 1-a árúért 94—100, gyengébb minőségű 90—94 fillért és régebbi árúért 88—92 fillért fizettek a vevők minőség szerint. Tojásban az üzel szilárd. Ma 1-a triss telt árú eredeti áráért 78—79 koronával kelt el. A készletek melőbbi felszámolását melegen ajánljuk. Vaj változatlanul nagyon jó keresletnek örvend és 1. rendű teavaj 2.20—2.40 koronára, jó minőségű főzővaj 1.50—1.80 koronával volt elhelyezhető kilónkénti minőség szerint. Szőlő nagyon keresett szép, triss, száraz chasselasért 50—54 fillér volt elérhető kilónként. Vad-telek: a hűvös időjárás folytán ismét jobb keresletnek örvendenek, ma szép nagy nyulakat 2.40—2.50 koronáért, sülldöket 1.—1.40 koronáért adunk el darabonként, foglyok párját 1.60—2.40 koronával, fácánt 4.—5.00 koronával. Oz egészben mérve 1.20 korona, száraz 50—60 fillér, dánvad 56—60 fillér kilónként.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten pénzben 42.— korona, áruban 42.50 korona. Eésben a kontingentált készáru 39.20 korona pénzben 39.60 korona áruban.

Heti lóvásár. A Tattersall telepén ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 236 db első osztályú és 315 db másodosztályú, összesen 551 db lovat. Ebből eladott 310 db ló.

Szavasmarhavasár. (A budapesti marhavasártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 593 darab. Magyar tehén 416 darab, szerbiai ökrök — darab, szerbiai tehén — db, boszniai ökrök — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 67 drb, bika 102 darab, összesen 1238 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlalni való ökrök 16 darab, tejős tehén 102 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zartág; vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 62.— K-től 70.— K-ig, kivételesen —. K., 100 kilónként 60 súlyban, középminőségű 54.— K-től 60.— K-ig, silányabb minőség 48 K-től 52 K-ig, Magyar legelőmarha jobb minőségű 46 K-től 54.— K-ig, kivételesen —. K-ig, silányabb minőségű 40 K-től 44 K-ig, Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 64 K-től 70.— K-ig, kivételesen — K-ig, középminőségű 54 K-től 62.— K-ig, silányabb minőség 46 K-től 52 K-ig, S. erb és boszniai ökrök legjobb minőségű 44 K-től 50.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőség 36.— K-től 42.— K-ig, Bika jobb minőségű 50 K-től 60.— K-ig, kivételesen 64.— K-ig, silányabb minőségű 40.— K-től 48.— K-ig, Bivaly 30 K-től 42 K-ig, kivételesen —. K-ig, Magyar tehén 36.— K-től 52.— K-ig, kivételesen —. K-ig, Tarka tehén 40.— K-től 50.— K-ig, kivételesen —. K-ig, Mind 100 kilónként 60 súlyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű — 62 K-től —. K-ig, métermásúknak, kivételesen — K-től 730.— K-ig, páronként, közép minőségű — K-től —. K-ig, 100 kilónként — K-től — K-ig páronként, silányabb minőség — K-től — K-ig 100 kilónként, — K-től — K-ig páronként. Hizlalni való ökrök fehé 100 kg.-kint —. K-től —. K-ig, Fejőstehen keresztetett színes 140 K-től 220 K-ig darabonként, bonyhádi faj 230 K-től 340 K-ig darabonként, kivételesen — K-től — K-ig, Igás bivaly —. K-től —. K-ig páronként, 200 darabnál kisebb fölhatás mellett az árak jó és közepes minőségű 1—2 koronával emelkedtek, silány minőségekre — mint eddig — kevés vevő jelentkezik. A konzumvásáron 1800 drb szertő származású marha változatlanul olcsóbb árakon kelt el, melyből 250 drb a bécsi vesztegvásárra szállított. Jarnas-ökrök-üzlet jelentéktelen, tejős tehénkre valamilyen javult.

A legközelebbi országos vásár november 10. és 11-én fog megtartatni.

Borjuvasár. 1901. évi október hó 31-én. (A budapesti marhavasártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belüldi élő borjú 679 drb, leölt borjú — db, bécsi borjú — db, — db, növénydékmarha 21 darab, bárány élő 44 darab, élő bárány — darab, Argyezsek. — Belüldi leölt borjú I. rendű 82—92 l-ig, kivételesen 96 l-ig, II. rendű 80—80 l-ig, 1 kilónként, leölt borjú I. r. — l-ig, II. r. — l-ig, — l-ig, kivét. — l. kilónként levonás nélkül. Rugott borjúkért — l-ig, Növendék marha — l-ig, — l-ig, l. r. — l-ig, középminőségű 45—52 l-ig, alárendelt 38—42 l-ig, 1 kilónként, Bárány élő — — —, leölt bárány — — —. K. kivételesen ár — K-ig páronként. — A nagyobb heti szükséglet folytán az irányzat élénk volt, az árak 2—3 fillérrel kgkint javultak.

Budapesti sertés-konzumvásár. A jerenvárosi petróleum-árakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi október 31-én Készlet: 710 darab, Erkezett 988 darab, Összesen 1698 darab,

bank 260.—, Bécsi bankkegyesület 419.50. Osztrák-magyar bank 1800.—, Déli vasút 64.50, Dunagőzhajózási részvény 771.—, Dohányrészvény 274.— Császári és királyi arany 11.32, Német bankváltó 117.25, 4 2/4%-os ezüst járadék 98.35, Osztrák koronajáradék 85.50, 1864-iki sorsjegy 217.—, Osztrák hitelműtészeti részvény 618.75, Unionbank 514.—, Osztrák Lánserbank 392.50, Osztrák-magyar államvasút 622.75, Elbavölgyi vasút 469.—, Alphei bankárészvény 345.50, 20 irak, arany 19.93, Londoni váltó 239.55, Bécsi tramway Litt B. 239.—, Bécsi tramway Litt A. 244.—, Lipót közb 318.— Az irányzat nyugodt..

Becs, október 31. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 618.75. Magyar hitelrészvény 632.--. Angol-Osztrák bank 290.--. Bécs: bank-egyesület 419.50. Union bank 515.--. Länderbank 393.50. Osztrák-magyar államvasút részvény 623.--. Déli vasút 64.75. Elbavói vasút 469.25. Északiugyati vasút részvény 460.--. Dohányrészvény 275.--. Rimauernyi vasmű 427.50. Alpeisi bányarészvény 344.50. Májusi járadék 38.55 Magyar korona járadék 93.05 lörög sorsjegyek 93.50 Német birodalmi márká 117.26--31 (november végére). Napoleon elő 19.04.

Anyakönyvezetési kiterjesztés. A belügyminiszter Tolna

Áprilisi buza 1902 . . 8.44-8.43-8.46-8.47-8.48

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Denkő Ödön szászrégeni kir. járásbíróági aljegyzőt ugyanoda jegyzővé ne-

Anyakönyvvezetők kinevezés. A belügyminiszter Tolna vármegyében a faddi anyakönyvi körletbe László Károly

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1901. november hó 1-én.

A biblia ember.

Zenés színijáték 3 felvonásban. Zenéjét és szövegét szerzerzte Kienzl. Fordította Radó Antal.

Személyek:

Kurátor	Szendrői	Antal	Hegedűs
Marta	Kacér	Prigyes	Kornai
Magdolna	Volent	Noé	Boris
János tanító,	Beck	Hubertné	Lukács
Mátyás	Broulik	Rongyszédőné	Rózsa L.
Xaver, szobó	Dalnoki	Az ajtóőr	Ney B.

Kezdet 7 órákor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. november hó 1-én.

Déltűn 2 1/2 órákor mérsékelt helyárakkal.

Medea.

Szomorujáték 5 felvonásban. Irta Grillparzer.

Személyek:

Kroon	Szaevay	Medea	L. Fáy Sz.
Kreuz	Hegyesi	Góra	Boér H.
Jazon	Pálfi	A követ	Ivánfi

Este:

A vörös talár.

Drama 4 felv. Irta Brieux. Fordította Fábán István.

Személyek:

Vagret	Mihályfi	A főügyész	Gyenes
Vagretné	Rákosi	Elnök	Ujházi
Bertha	Vizvári M.	Benoit	Rózsahegy
Bumerat	Gabányi	Mondoubleau	Náday
Bumeratné	Döm. é.	Etchepare	Bereg
La Bouzou	Szaevay	Yanette	Márkus
Ardeuil	Dezső	Etchepare anyja	Fáy
Mouzon	Gál	Bridet	Zilahy

Kezdet 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. november hó 1-én.

Déltűn 2 1/2 órákor mérsékelt helyárakkal:

Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából. Irta: Reöthy László és Makai Emil, zenéjét szerzerzte: Donáth Ede.

Személyek:

Monaoh	Márai	Szulamit	Sötér
Aron	Erdős	Abigail	Dóry
Absolon	Hegyi	Cingtang	Iványi

Este:

A svihák.

Vig operette 3 felv. Zenéjét szerze Ziehrer C. M.

Magyarosították Feld Aurél és Mórei Adolf.

Személyek:

Gilka, herceg	Boross	Malter Prém	Delh
Mim, táncosnő	Szojor	Roland	Farkas
Büsz Frits	Sziklai	Anna	Turcsányi
A feleség	Ledofsky	Kampel	Márai
Rodenst in	Margó	Kampelné	Selö
Muggenheim	Dóry	Szepl	Dalnoky

Kezdet 7 1/2 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. november hó 1-én.

Déltűn 3 órákor mérsékelt helyárakkal:

Ocskay brigadéros.

Színmű prólogussal, 4 felv. Irta Horeczeg Ferenc.

Személyek:

Ocskay László Bihari	Döl	Lenkei
Piszi Bona	Szerény G. A palóc	Szerény
Tizsa Jutka	Nógrády Szörényi	Balassa
Fyber	Hegedűs Tarics	Dayka
Ozöröczy	Kazaliczky Ocskay Sándor	Tapolczai
Jávorka	Caerny Königaegg	Péchy

Este:

Az almafa.

Pályanyertes vigjáték 1 felvonásban. Irta ifj. Bokor József.

Személyek:

Mikó Balázs	Hegedűs	Báldi Ákos	Góth
Margit	Gazsi M.	Somorjai	Kazaliczky
Bonka	Varasnyó	Géza	Tapolczai
Cenci	N. kö L.		

Utána:

Pálmay Ilka asszony vendégfellépéssel:

Pillangó kisasszony.

Énekes dráma 2 felvonásban. Irta Balascsa Dávid. Fordította: Faludi Miklós. A prólogust írta Heltai J.

Személyek:

Pinkerton	Bihari	Nakodo	Rónaszéki
Kitty	Szerény G.	Pillangó k. a.	Pálmay
Sharpless	Balassa	Suzuki	Rostagni
Yamadori	Szerény	Prölög	Lenkei

Kezdet 7 1/2 órákor.

KIRÁLY-KÁVÉHÁZ

Király-utca és Erzsébet-körút sarok.

Déltűn katonazene.

Estőlunk Jánoszi RÁCZ RUDI

híres zenekara hangversenyez.

Számos látogatást kár, kiváló tisztelettel

KEINER MÁRKUS kávé.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szombat	Tell Vilmos	Az ember tragédiája	A nevezetes kastély	Molnár és gyermeke	Svihák
d. u. Vasárnap este.	Fidelio	Demimonde	Az almafa Pillangó k. a. A nevezetes kastély	Molnár és gyermeke	A veszte-szüzek
		A vörös talár		Katalin	Svihák

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Az új novemberi műsor.

Kezdet 8 órákor.

HELOISA TITCOMB

délamerikai színmű.

PAULTON és DOLEY

komikus kerékpárosok.

Les TROMBETTES

olasz kettős.

The 3 HARVEYS

drókből-művészek.

Les PRONAYS

nemzetközi énekesnők.

ARCANSAS

táncosnő.

LORETTE

állokép kutyájával Ben-ael.

SOLTÉSZ

a „Magyar Színház” volt tagja.

MARIOT

komikus.

LEONY

berlini szobor.

Tovább szerződöttett:

Baumann Károly

Fregoli-parodiájával.

Conchas Pál

utóéleti erők-ekvilárista.

Maisans

zenei centrikusok.

Vanola

antipodista.

Kozmográf

új képernyő.

A télikerben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

Szépességi len-igaz!

Wein Károly és Tsai

vászon- és asztalneme-gyárosok
Budaörsi útra 14. Koronahorgony-utca 8.
Ajanlja a birnő és a szepességi len-igaz!
minden színt és színt a világban.
nyit. Minden darab válogatott.
Budaörsi útra 14. Koronahorgony-utca 8.
Jegyzet: 1000.

Dreher Antal serfőzdejének

jelenleg VII., Vesselenyi-utca 4. sz. alatt levő

sórraktára és városi irodája

f. évi november 5-től fogva

VIII., József-utca 36. szám alá

helyeztetik át.

Villany és légszész

csillárak,

légszész-kályhák,

légszész-fűzők

legnagyobb választék,
legolcsóbb árak

Pollak Ferenc

Budapest, Teréz-körút 3. sz.
(Kemény-utca sarok.)

Telefon 13-26. ☎ Telefon 13-26. ☎

Petánovits

METROPOLE-SZÁLLÓJA

A télikerben ma

Pongrácz Lajos Kolozsvárról

kitűnő zenekara játszik.

„ROYAL”-PÖRKÖLT KÁVÉ

a legjobb a világon!

Ennek bizonyítéka a napról-napra emelkedő fogyasztás!

Csakis csomagokban valódi!

Hetente 3-szor: hétfőn, szerdán és pénteken kicsinyben is.

Neumann és Rosenbaum

gyarmatár- és déligyümölcs-nagykereskedők

Budapest, V., Alkotmány-utca 24.

SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA

SELYEMÁRUHÁZA

BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCA 4.

— Az őszi és téli —

UJDONSÁGOK

teljes választéka rakásra érkezt. Cégünk olve csakis „First Class” gyártmányok elárulása. Cégünk az országban az egyedüli, mely Lyon és Páris legelső és leghíresebb gyároival közvetlen összeköttetésben áll; az általunk leköltött minták és minőségek kizárólag cégünkönl szerezhetők be.

• Minden egyes árucikknek •

föltétlen szabott ára,

nyitán, számokkal van jelölve, ennél fogva a tulbecslés teljesen ki van zárva.

Minták a vidékre kívánatra bérmentve küldetnek.

SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA

SELYEMÁRUHÁZA

BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCA 4.

Zálogházból

veszek

cédulákat.

Eladók

13 intos ezüst evőkészlet

12 személyre 140 frt, 6 személyre 65 frtól kezdve és feljebb. Mindennemű finom ezüst tárgyak barokk és francia stílusban. Nagy rakár arany főtű láncokból, masszív aranygyűrűk 6 forint 40 kr. arany főtű-órák 12 frt, arany női órák 9 frtól kezdve 12 darab masszív ezüstök 6 frt 50 kr.

Képes Árjegyzéket bérmentve és ingyen.

Grünberger A. Béla

örökös

Budapest, Harisbázár.

Váci-utca 30. l. em. 23.

Jól fogja kiszolgálni

Vásároljon ott osztálysorsjegyet

Sorsjegyekre olcsó kölcsönt ad

Sorsjegyeket a zálogból kívált, ugyanazt

csékely havi részletre eladja

Ingyen felvilágosítással szolgál

Erzsébet-körút 32.

!! Magyar tollal írjon minden magyar ember !!

SCHULER JÓZSEF Első magyar acéhróttól és tollszár

gyarának kitűnő gyártmányal

Különbösen ajánlhatók: Dániel Ernőné 554 szám, 530 szám, 532 szám, 408 szám

450 szám, 155 szám, 255 szám, 1896 szám.

— Minden papírkereskedésben kapható. —

melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felálmulhatatlanok és jószágunknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen

versenyképesek.

Különbösen ajánlhatók: Dániel Ernőné 554 szám, 530 szám, 532 szám, 408 szám

450 szám, 155 szám, 255 szám, 1896 szám.

— Minden papírkereskedésben kapható. —

Színházak, szórakozó helyek.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. november hó 1-én.

Délután 2 1/2 órákor mérsékelt helyárakkal:

A molnár és gyermeke.

Népies dráma 5 felvonásban. Irta Raupach. Ford.

Szerdahelyi J.
Személyek:
Reinhold Szabó A. John Horváth
Mária Kápolnai Reimann Kiss M.
Kunigunda Izsákó Margarita Vidorné
Brumling Siposné Sole Jakab Tollagi
Kourad fia Szirmai Rádler András Kalocsai
Ewald Deli

Este:

Ugyanaz.

Kezdeté 7 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. november hó 1-én.

Délután 4 órákor mérsékelt helyárakkal:

Róma.

Három szakaszban. Irta Imrei Ferenc.

Este:

Monte-Carlo és a Riviera.

Irta Salamon Ödön.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. november hó 1-én.

A molnár és gyermeke.

Népies dráma 5 felvonásban. Irta Raupach.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

VÁROSLIGETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. november hó 1-én.

Délután 4 órákor fél helyárakkal.

A molnár és gyermeke.

Népies dráma 5 felvonásban. Irta Raupach.

Este:

Ugyanaz.

Kezdeté 7 órákor.

Waldsteiner F. BUDAPEST.

IV., Mária Valéria-utca 5. szám.

üveg-porcellán és Christoffe-üzüst

nemleked.

Christoffe & Co cég, Páris, dusselbült és aranyozott gyűjteményei egyedi rakításra:
Clerissa des Clerics de Baccarat, Páris (Krisztályüveg-készítő) Benedikt testvérek Karlsbad, Meierhofeni porcellán-gyára (háztartási cikkekben).
Első osztályú árakban.

M. kir. posta- és távirdaigazgatóság Budapestben.

58.994/901. sz.-hoz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak f. évi október hó 15-én 65.291. sz. a. költ rendelet alapján 3 drb forgó alváz (Truck-féle rendszer) mozgáspostakocsi szándékozik beszerezni.

Ezen járművek szállításiának biztosítása céljából 1901. évi november hó 30-án délelőtt 11 órákor hivatalos helyiségben (központi posta- és távirda-épület) írásbeli zárt ajánlati versenyárgyalást tartok.

A beszerzendő kocsi a budapesti keleti pályaudvaron levő 184., 185. és 186. sz. mozgáspostakocsi belső berendezésének átlános mintájára a következő feltételek mellett szállítandó:

A kocsi-szekrények alsó és felső kerekű, az oszlopok, keresztművek, kerestűk, az ajtók és ablakok keretétől fogva, a kocsi-szekrények tetőzetei és a laterna tetőfelépítményeinek fűzői és a fűzők pedáljainak fűzői gyártandók. Az összes fűző és ajtóablak, a mennyezetek, a pedál, valamint a fűzők és egyéb rekeszek és asztalok puha fából készíthetők.

Az öntött vasból készíthető alkatrészek tisztá, tömött és hólyagmentes anyagból állítandók elő. A kovácsolt vasalkatrészeket szívos, resztes vasból kell készíteni és tisztára megmunkálni.

A kocsi-szekrény külső hossza 16,25 mm., külső szélessége 2720 mm. A kocsi-szekrény a vele szállítandó összekötő 16,250 mm. hosszú alvással függőleges csapok körül forgathatóan kell, egyenként 2500 mm. tengelytávú kéttengelyű forgó-alványa legyen ágyazva, mely alvások forgó-csapjainak egymástól való távolsága 1200 mm.

A forgó-alvány preselt felfűző-lemesekből a M. A. V. legújabb szabványai szerint készíthető. A fűző-deszkák szélessége az egymástól való távolsága legfeljebb 3018 mm. lehet.

A szekrények belüli fűzők, kívül vasbádoggal vagy pedig horganylammal burkolandók. A vasbádog burkolatának négyzetmétere 5 kgm.-nyi súly, a horganylammal pedig 1 mm. vastag legyen.

Az alváz, kerekék, hordozók, lüktetők és kapcsolószekrények fűzők málizandók, míg a kocsi külső oldalai világos olívdíszre fényezendők. A kocsi mindkét oldalának középső mezőjében Magyarország külön címre a koronával és Magyar királyi mozgáspostahivatali körirattal galvánizált öntvényből készíthető alkalmazzandó.

A kocsi 16 tuskos, még pedig fűzőkkel kezelhető kézi és Westinghouse-gyorsítók, Hardy-féle fékvezetékkel, göztűttel, kályhafűtővel és acuműködő villamvilágítással berendezéssel látandó el.

A kezelő szakaszban 4 drb kettős fedélámpa egyenként 2-2, hat gyertyafényerejű, 2 drb 10-10 gyertyafényerejű lámpával, a laktársakaszban pedig 2 drb hat gyertyafényerejű, kettős fedélámpa és 2 drb kettős kettős lámpa alkalmazzandó. A világító készüléknek 40 óra terjedő világítóképeséggel kell bírnia.

A kocsi belsejében lévő rekeszek két felső sora üvegfűzőkkel, az ablakok Raucher és Schilhan-féle szabadalmazott zárokra ekkor szerelendő fel. Az összes ablakhoz Solin-üveg használandó. Az irodai szakasz ajlakra drápsznál, a M. A. V. szabványainak megfelelő, hazai gyártmányú függönyök alkalmazzandók.

A kezelési szakasz belsejét kárpítozni kell, a padlózat pedig linoleummal vonandó be.

A három kocsi közül egyenlő a kezelő-szakasz padlója és oldalai az ablakok parkányáig asbestburkolattal lesznek ellátandók.

Versenyre nyitott magyar nyelven szerkesztett 1. koronás bélyeggel ellátott, rajzokkal felszerelt ajánlatokat lepecsételve s a borítékra „Ajánlat mozgáspostakocsi szállításiára” felirattal ellátva 1901. november hó 30-án délelőtt 11 óráig a budapesti posta- és távirdaigazgatóság II. ügyosztályának vezetőjénél (tápostá. II. em. 41. ajtó sz. alatt) nyújtsák be, illetve postán az igazgatóság címre alatt erre az időre küldjék be. A később beérkező ajánlat figyelembe nem vehető.

A részletes szállítási feltételeket és a szorozási mintát pályázók a budapesti posta- és távirdaigazgatóság II. ügyosztályától megszerezhetik. Pályázók ajánlatukban világosan tegyék ki, hogy mennyiért szállítanak egy forgó-alváz (Truck rendszerű) mozgáspostakocsi, a kocsi belsejében alkalmazzandó asbestburkolattal és mennyei a nélkül; továbbá egyenlő több kocsi rendelkezésére az egyégyárdból mennyit engednek.

Az ajánlatokhoz a 3 kocsiért kívánt összeg 5%-ának megfelelő bánatpénz letétéről szóló nyilatvány csatolandó.

A bánatpénzt készpénzben vagy állami letétként elfogadható értékpapírral (búpostai-épület I. emelet) a kebelbeli számvénység által előzetesen számfeltett ellennyuga mellett kell letenni.

Az ajánlatok fölött kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr dönt, fenntartva magának a jogot, hogy pályázók közül, tekintet nélkül a felajánlati árra és feltételekre, szabadon válasszathasson.

Budapest, 1901. október 28.

M. kir. posta- és távirdaigazgatóság.

LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS

vászonárak, divatcikkek, barkettek, férfi és női fodérműben és szőnyegeken.

Lukács Mór

uri- és nődivat-áruház

Bpest, VIII., József-körút 77/79.

1 vég 30 rőfös Hamburger vászon, fehérneműnek ... 4-50
1 vég 30 rőfös Hamburger vászon, erős mint a bőr, szőles ... 4-50
1 vég 30 rőfös fonál-vászon, fehérneműnek ... 4-50
1 vég 30 rőfös házi vászon, vastag szálú, 4/4 ... 4-50
1 vég 14 méteres lepedő-vászon, egy szálban 7 lepedőnek, vastag szálú ... 4-50
1 vég 30 rőfös sifon, fehérneműnek ... 4-50
1 vég 30 rőfös cserna-kanavász ... 4-50
1 vég 30 rőfös angin, tollhuzának ... 4-50
Asztalneműk, ággyertők ... 4-50
30 mosó barkettek, div. minták, 17-24 krig ... 4-50

130 cm. homospun-szővet ... 79 krig
120 cm. divatszövetek ... 60-160 krig
CSIPKEFÜGGÖNYÖK, 100 cm. széles, 1 pár 2 darab ... 92 krig
Azonkívül nagy választék méterenkénti és lezabott függönyökben ... 2-10 früg

FUTÓSZŐNYEGEK, remek minőségű, különböző méretekben 11 krig, és nagy választék ... 15 krigől feljebb
Különböző szőnyegek, takarók, nagy szőnyegek rendkívül olcsó árakban.
Remek glacié-kezttyű ... 63 krig
Vidéki megrendelések pontosan, utánvétel mellett eszközöltenek.

GMEHLING HERMANN

csász. és királyi udvari szállító

bőr- és bőrbutor-gyára

BUDAPEST, VII-ik kerület, Damjanich-u. 6

Bőrszékek,

Támlányok,

Happák,

Papirkosarak,

Kályhaellenzők

..... stb.

Régi nádszékek búrral

bevonatnak.

42633/900. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A segesvári áll. elemi iskolának polgári iskolával leendő kibővítése alkalmával teljesítendő bontási, föld, kömüves, elhelyező, kőfaragó, vas, des, cserépfedő, bádógos, burkoló, padozati, asztalos, lakatos, mészoló, üveges, kárpitos, szobafestő, kályhás és kut-munkák elkészítése, illetőleg szállítása iránt a következő feltételek mellett nyilvános árlejtés hirdettetik.

1. Az árlejtésben résztvehetnek mindazon szakértő hazai iparosok, kik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak.

2. Ajánlat az összes munkákra, egyes munkacsoportokra, vagy pedig egyenként külön-külön tehető.

3. A munkákra vonatkozó munkakivonatokat és ajánlati minták vállalkozók rendelkezésére bocsátatnak és kötelesek abba egységárait beiktatni, a végösszegeket pedig úgy számjegyekkel, mint betűkkel kiírni. Csak azon ajánlatok fognak figyelembe vétetni, melyek a kiszolgáltattott eredeti ivenek tételnek.

4. Később érkezett, távirati úton küldött, vagy pedig utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

5. Az 50 kros bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok legkésőbb f. évi november hó 25. déli 1 óráig a vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium segédhivatali főigazgatójánál (V., Hold-utca 8. sz.) nyújthatók be.

6. A beadott ajánlatok a vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium kebelében

f. évi november hó 26-án déli 11 órákor V., Vadász-utca 33. III. em. 13. nyilvánosan felbontatnak.

7. Tartoznak ajánlattevő vállalkozók az általános feltételek 6 §-a szerint az ajánlati összeg 5%-nak megfelelő bánatpénzt az ott körülírt módozatok és kikötések mellett a budapesti IX. ker. m. kir. állampénztárnál vagy pedig a segesvári m. kir. adóhivatalnál az ajánlat benyújtása előtt letenni és az erről szóló nyugtát az ajánlatához csatolni. Az ajánlatához készpénz vagy értékpapír bánatpénzzel nem csatolható.

8. Fenntartja magának a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter azon jogot, hogy ajánlattevő vállalkozók közül a jutányosság szemellettartása mellett a munka kivételével és végrehajtásával azt a vállalkozót bizza meg, ki a jól és helyesen készített munkák teljesítése iránt már eleve is legtöbb biztosítékot nyújtani képes.

9. A munkákra vonatkozó általános különleges feltételek és tervek Hercegh Zsigmond és Baumgarten Sándor építészknél (Budapest, VIII. Köztető-ut 4. sz.) naponta d. u. 4-6 óra között megtekinthetők, ugyanott fognak az ajánlati minták és munkakivonatokat a jelentkező vállalkozóknak kiszolgáltatni.

Budapest, 1901. október hó 21-én.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől.

Legolesőbb
koszorú
bevásárlási forrás.
Dominits Katica
élő- és művirág-terme
BUDAPEST,
17. VIII., József-körút 17.

Lesújtó hír.

A lapok, ha valahol valami be van vagy szerencsétlenség, részt vevő kötelesség tudással adnak hasábjainak róla számot. A szerencsés eseményeknek persze nem szentelnek ilyen nagy tért. Pedig mennyit tudnának irni azokról a boldog szerencsés nyertesekről, a kik a Hecht-Bankház tüdőmentes szerencsésé folytán főnyereményhez jutottak, hogy mindenki kövesse a példájukat és vásároljon osztály-sorsjegyet a Hecht-Bankháznál, Budapest, Ferencikert 6. és Erzsébet-körút 32. Húzás november 21. és 22. Egész sorsjegy 6 frt, fél 3 frt, negyed 1 frt 50, nyolcad 75 kr.

Diszes ingaórák
5 évi jótállás mellett
részletfizetésre
kaphatók
Polgár Kálmán
óra- és órázor-üzletében
Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.
Vidékre árjazzák bormostva.

Küldözködések
vaston és hajón, az átrakodás és csomagolás megkalkulandó, elfogad az elártható
Szabadalmazott
Bútorokcival
Caro és Jallinek szállító
Budapest, V., Arany János-u. 24.

**Oszt. és m. kir. udvari
csokoládé gyárak
KÖLN és POZSONY.**

Stollwerck-féle

**csokoládé
és
sas-cacao**

**elismert legjobb
minőségű.
Mindenütt
kapható.**

Férflak ingyen kapnak

egy legújabb találmányu gyógyszer, melyvel az elgyengült erőti-visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ír, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvet postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg, kik fiatalok kibégások miatt nemi betegségekben, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E csebb elhatározta az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszerrel felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E házszórról a baj odahaza gyógyítható és mindenki, a ki fiatalok kibégások miatt nemi betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszer közvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szükségnek, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreges és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut“-nak alatti címen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet első sorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonukat nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyítja, hogy mily könnyen lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki irhat a gyógyszerért bárholnét is magyarul, mire neki diszkrétan mellett egy gyógyszerküldeményt küldnek felvilágosító könyvvel együtt. Irjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmát senki sem gyanítja. A levelek következőleg címzendők: State Medical Institute, 9. Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesítendő.

Nestlé-féle gyermekliszt

a legtekélyesebb táplálék
kis gyermekek részére.

Tej hozzáadása töltetleges.

Az emlőitől való elválasztás ezzel a régen csesemők részére bevált, több mint 30 éven át bevezetett és kipróbált tápláló szerrel könnyen végezhető. Diarhoea és hányás ki van zárva.

— A Nestlé gyárak évi termelése 35 millió doboz. Napjaink felhasználása 132,000 liter. Nestlé-féle gyermekliszt 1 doboz 1 kor. 50 fill. próbadoz 1 kor.

A legjobb alpesi tejet tartalmazza.

Nestlé condensált cukros-tej 1 doboz 1 kor., Nestlé condensált tej cukor nélkül és Nestlé „Viking” ujdonság 1 doboz 1 kor.

Központi főraktár:

F. BERLYAK, WIEN, I., Naglergasse 1.
Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

KOLLARITS JÓZS. és FIAI

csász. és kir. udvari szállítók

„YPSILANTI“-hoz

Budapest, IV., Váci-utca 32. sz.

Menyasszonyi kelengyék

szép és célszerű összeállításban 600, 800, 1000, 1200, 1500 koronáig. Gazdagabb összeállításban 2000, 2500, 3000, 4000 koronáig és feljebb.

Az őszi idényre: mosóvelecek, szép és jó mosható minőségek. mtrje 40, 50, 60, 80 fill. és följebb minden árban.

Gyapju-kazán, francia- és tennis flanellek.

Őszi mosóbluzok 3, 4, 5 koronától feljebb

Női, férfi- és gyermek-harilnyák és más szövöttárak a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

Árjegyzéket és mintákat ingyen és bérmentve küldünk.

**LAKÁS
ES
ABLAK**

**TISZTÍTÁS
PADLO**

**BEERESZTES
FÉREG**

**IRTÁSI
ES
POR MENTESÍTÉSI VALLALAT**

**NYÁR-
UTCA 34
TELEFON
14-59
DITRICHSTEIN
MOR**

Olesó butor-eladás.

2 aszkrény, 2 ajtós fényezett	30	1 ebédlőszék, 6-német stíl	3,50
2 ág, fényezett	22	1 íróasztal, 3 főkos	16
1 éjszaki szekrény, fényezett	8	1 hálószoba, matt díofa	100
1 mosdó, 2 ajtós, fényezett	14	1 hálószoba, faragott	130
2 aszkrény, 2 ajtós, díofa, matt	30	1 garnitúra crópe- vagy bourette-behuzat	55
2 ág, magas, díofa, matt	26	1 garnitúra selyem-behuzat	80
1 éjszaki szekrény, díofa, márványtal	8	1 garnitúra plüss-behuzat	80
1 kredenc, 4 ajt. fülkés, faragott, márv.	46	1 szalonasztal	10
1 díofa, magas támla szőnyeggel	40	1 consol márványtal és tükör	28
1 ebédlő-asztal, díofa, matt	12		

Nagy választék egyszerű, valamint a legdíszesebb kivitelű butorokban.

Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe
Budapest, Erzsébet tér 18 Sas-utca sarok, I. emelet.

Árjegyzék kíváncsiakra ingyen és bérmentve.

Most érkeztek rendkívül nagy választékban valódi perzsa szőnyegek

valamint valódi

szmyrnaszőnyegek.

Valódi perzsa ágyelők darabja 6, 8, 10, 12, 15 frt és feljebb egész a legfinomabb antique darabig.

Épügy rendkívül nagy raktár futó- és pamlagszőnyegekben, butorszövetekben, flanell-takarókban, csipke-, applikáció- és színes szövettüggönyökben, pokrócok, lambequinek, erdélyi pokrócok, utazó- és kocsitakarók, cocosszőnyegek az összes szélességekben stb.

Fantazie butorszövetek és dekoráció-szövetek, finom himzések stb.

Egyes szárnyak és ablakfüggönyök.

Szőnyegmaradékok.

Egyes ágy- és asztalterítők.

legnagyobb választékban

igen jutányosan

Joannovits Döme

BUDAPEST, IV.,

VÁCI-UTCA 25.

Alapított 1820.

Telefon 990.

Börszék- és

ipar

butorborsajtolás és bűrlaragás.

KENDI ANTAL

Budapest, V. Károly-u. 2.

az evangélikus iskola-épületben.

Nagy raktár valódi börszék és karos asztalok, jóval olcsóbb árban, mint eddig.

Használt nádasok átalakítás börszékkeire olcsó árakban.

Videki megrendelések gyors és pontos kiszolgálása.

Uj Petőfi.

Az első színes képes Petőfi kiadás. Tolegy, Tull és Neogrady festőművészek 62 rajzával. Minden rajz egy egész oldalt foglal el a három színben van művészi módon reprodukálva. A két kötetet dr. Radó Antal rendelte saját alá és látta el jegyzetekkel. A szöveg tökéletes pontossággal. Dr. Ferenccs Zoltán, a legújabb és legjobbj Petőfi-monográfia szerzője, értékes, magvas elhatározást írt az első kötet elé. A könyv papíra facsinos, finom papír, a nyomás miniszert, különösen élvezhető. A művészi kötés, a melyet Petőfi dombornívű arc-képe díszít, pártit rihet. A két kötet ára 10 kor. Kiadja Wodianer F. és Fiai (Lampel Robert) és. és kir. udv. könyvkereskedés Budapestben, Andrássy-ut 21. Kapható minden könyvkereskedésben.

